

PROVINCE OF THE WESTERN CAPE

**WESTERN CAPE
APPROPRIATION BILL**

(As introduced)

(MINISTER OF FINANCE AND ECONOMIC OPPORTUNITIES)

[B 2—2023]

PROVINSIE WES-KAAP

**WES-KAAPSE
BEGROTINGSWETSONTWERP**

(Soos ingedien)

(MINISTER VAN FINANSIES EN EKONOMIESE GELEENTHEDE)

[W 2—2023]

IPHONDO LENTSHONA KOLONI

**UMTHETHO OSAYILWAYO
WOLWABIWOMALI
WENTSHONA KOLONI**

(Njengoko yzisiwe)

(NGUMPHATHISWA WEZEMALI NAMATHUBA EZOQOQOSHO)

[B 2—2023]

ISBN 978-1-991231-147

BILL

To provide for the appropriation of money from the Provincial Revenue Fund for the requirements of the Province of the Western Cape in the 2023/24 financial year; and to provide for matters incidental thereto.

BE IT ENACTED by the Provincial Parliament of the Western Cape, as follows:—

Definitions

1. In this Act, unless the context indicates otherwise, a word or expression to which a meaning has been assigned in section 1 of the Public Finance Management Act, 1999 (Act 1 of 1999), has the meaning assigned to it in that Act, and—

“**conditional allocation**” means an allocation due to a municipality as contemplated in section 36(2) of the Local Government: Municipal Finance Management Act;

“**current payment**” means any payment made by a provincial department and classified as or deemed to be a current payment in accordance with the guidelines and instructions on economic reporting formats issued by the National Treasury in terms of the Public Finance Management Act;

“**Division of Revenue Act**” means the Division of Revenue Act, 2023;

“**earmarked allocation**” means an allocation to a provincial department contemplated in sections 3(b) and 4(1) of this Act;

“**framework**” means the conditions and other information published by the Provincial Treasury in respect of a conditional allocation in terms of the Division of Revenue Act, or the particulars published by the Provincial Minister in terms of section 36(2) of the Local Government: Municipal Finance Management Act;

“**Head of Department**” means the Head of the provincial department responsible for finance in the Province;

“**Local Government: Municipal Finance Management Act**” means the Local Government: Municipal Finance Management Act, 2003 (Act 56 of 2003);

“**municipal financial year**” means a year ending on 30 June;

“**national conditional grant**” means a conditional allocation to the Province as provided for in the Division of Revenue Act;

“**payment for capital assets**” means any payment made by a provincial department and classified as or deemed to be a payment for capital assets in accordance with the guidelines and instructions on economic reporting formats issued by the National Treasury in terms of the Public Finance Management Act;

“**payment for financial assets**” means any payment made by a provincial department and classified as or deemed to be a payment for financial assets in accordance with the guidelines and instructions on economic reporting formats issued by the National Treasury in terms of the Public Finance Management Act;

“**Province**” means the Province of the Western Cape;

“**Provincial Minister**” means the member of the Provincial Cabinet responsible for finance in the Province;

“**Provincial Treasury**” means the Provincial Treasury of the Western Cape;

“**Public Finance Management Act**” means the Public Finance Management Act, 1999 (Act 1 of 1999);

- “**receiving municipal officer**”, in relation to a conditional allocation transferred to a municipality in terms of this Act, means the accounting officer of the municipality;
- “**this Act**” includes the Schedule referred to in section 2(1) and any directive issued in terms of section 4(2) of this Act; 5
- “**transfer and subsidy**” means any payment made by a provincial department and classified as or deemed to be a transfer or subsidy payment in accordance with the guidelines and instructions on economic reporting formats issued by the National Treasury in terms of the Public Finance Management Act;
- “**transferring provincial officer**” means the accounting officer of the provincial 10 department that transfers a conditional allocation to a municipality.

Appropriation of money for requirements of Province

2. (1) Appropriations by the Provincial Parliament of money from the Provincial Revenue Fund for the requirements of the Province in the 2023/24 financial year, to votes and main divisions within a vote and for the specific listed purposes, are set out in the Schedule. 15

(2) The spending of appropriations contemplated in subsection (1) is subject to this Act, the Public Finance Management Act and the Financial Management of Parliament and Provincial Legislatures Act, 2009 (Act 10 of 2009).

Amounts listed as specifically and exclusively appropriated 20

3. Amounts listed in the Schedule as specifically and exclusively appropriated and that refer to—

- (a) national conditional grants, may be used only for the purpose stipulated in the Division of Revenue Act and in accordance with the framework published in terms of that Act; and 25
- (b) earmarked allocations, may be used only for the purpose stipulated in the Schedule and in accordance with the directives issued from time to time in terms of section 4(2) of this Act.

Earmarked allocations

4. (1) Earmarked allocations to provincial departments are described in column 2 of the Schedule. 30

(2) The Provincial Treasury may from time to time issue directives for earmarked allocations.

(3) A directive—

- (a) must set out in writing the reporting requirements to be complied with by provincial departments on a function funded or partially funded by each allocation, except where such comprehensive reporting is already required in terms of other legislation; and 35
- (b) may further set out measures in respect of an allocation to ensure transparency, accountability and expenditure control. 40

Withholding or stopping of earmarked allocations

5. (1) The Provincial Treasury may withhold or stop the transfer of funds in respect of an earmarked allocation to a provincial department if that department, or any other recipient organ of state for which that department is responsible, is in serious or persistent material breach of the measures contemplated in section 4(3) in respect of the earmarked allocation. 45

(2) The Provincial Treasury must, before withholding an earmarked allocation in terms of subsection (1), give the provincial department concerned—

- (a) written notice of its intention to withhold the earmarked allocation; and
- (b) an opportunity to submit written representations why the earmarked 50 allocation should not be withheld.

(3) The Provincial Treasury may, where it stops an earmarked allocation in terms of this section, after consultation with the provincial department concerned, provide in an adjustments budget that a part of the earmarked allocation that is not spent be reallocated to any other provincial department. 55

(4) The Provincial Treasury must, where it stops an earmarked allocation in terms of this section, publish a notice of the stopping, together with an explanatory memorandum, in the *Provincial Gazette*.

Withholding of conditional allocations

6. (1) A transferring provincial officer may withhold the transfer to a municipality of a conditional allocation or any part of such an allocation for a period not exceeding 30 days if—

- (a) the municipality does not comply with the conditions to which the allocation is subject in terms of the framework concerned; or
- (b) expenditure on previous transfers during the municipal financial year reflects significant underspending for which no satisfactory explanation is given.

(2) A transferring provincial officer must, at least seven days or the shorter period approved by the Provincial Treasury, before withholding an allocation in terms of subsection (1)—

- (a) give the municipality concerned—
  - (i) written notice of his or her intention to withhold the allocation; and
  - (ii) an opportunity to submit written representations, within those seven days or that shorter period, why the allocation should not be withheld; and
- (b) inform the Provincial Treasury and the provincial department responsible for local government of his or her intention to withhold the allocation.

(3) A notice contemplated in subsection (2) must include the reasons for withholding the allocation and the intended duration of the withholding.

(4)(a) The Provincial Treasury may, when a transferring provincial officer withholds an allocation in terms of subsection (1), instruct that officer, or approve a request from that officer, to withhold the allocation for a period longer than 30 days, but not exceeding 120 days, if the withholding—

- (i) facilitates compliance with the conditions to which the allocation is subject; or
- (ii) minimises the risk of underspending.

(b) A transferring provincial officer must, when requesting the withholding of an allocation as contemplated in paragraph (a), provide the Provincial Treasury with proof of compliance with subsection (2) and a copy of all representations received from the municipality concerned.

(c) The transferring provincial officer must again comply with subsection (2) when the Provincial Treasury instructs or approves a request that an allocation be withheld in terms of paragraph (a).

Stopping of conditional allocations

7. (1) Despite section 6, the Provincial Treasury may, in its discretion or at the request of a transferring provincial officer, stop the transfer of a conditional allocation or any part of such an allocation to a municipality—

- (a) on the grounds of serious or persistent material breach of the conditions to which the allocation is subject in terms of the framework concerned; or
- (b) if the Provincial Treasury anticipates that the municipality will substantially underspend on the programme or allocation concerned in the current municipal financial year.

(2) The Provincial Treasury must, before stopping an allocation in terms of this section—

- (a) give the municipality concerned—
  - (i) 21 days' written notice of the intention to stop the allocation; and
  - (ii) an opportunity to submit written representations within those 21 days why the transfer of the allocation or part thereof should not be stopped; and
- (b) consult the provincial minister responsible for the provincial department that transfers the conditional allocation.

(3) The Provincial Treasury must, where it stops an allocation in terms of subsection (1), publish a notice of the stopping, together with an explanatory memorandum, in the *Provincial Gazette*.

(4) The Provincial Minister must report the stopping of the allocation to—

- (a) the Auditor-General; and

- (b) the Provincial Parliament at the tabling of the next appropriation legislation in the Provincial Parliament.

Reallocation after stopping of allocation to municipality

8. The Provincial Treasury may, where it stops an allocation in terms of section 7, after consultation with the transferring provincial officer and subject to the Division of Revenue Act, determine that the allocation or any part thereof be reallocated to one or more municipalities on condition that the allocation must be spent in the current or the next municipal financial year. 5

Transfers made in error

9. (1) The transfer of an allocation made in error to a municipality is regarded as not legally due to that municipality. 10

(2) A transfer contemplated in subsection (1) must be recovered, without delay, by the responsible transferring provincial officer.

(3) Despite subsection (2), the Provincial Treasury may instruct that the recovery contemplated in subsection (2) be effected by set off against future transfers due to the municipality. 15

Unspent conditional allocations

10. (1) Subject to the Public Finance Management Act, the Local Government: Municipal Finance Management Act and the Division of Revenue Act, any conditional allocation that is not spent by a municipality by the end of a municipal financial year reverts to the Provincial Revenue Fund, unless the receiving municipal officer concerned can prove to the satisfaction of the Provincial Treasury and the transferring provincial officer that the unspent allocation is committed to identifiable projects. 20

(2) The Provincial Treasury may, at the request of a transferring provincial officer or a municipality contemplated in subsection (1), approve that the conditional allocation be retained by the municipality to be spent in the next municipal financial year. 25

(3) Any funds that must revert to the Provincial Revenue Fund in terms of subsection (1) and that have not been approved by the Provincial Treasury to be retained in terms of subsection (2) must be repaid by the municipality to the Provincial Revenue Fund. 30

(4) The Provincial Treasury may, in accordance with subsection (5), set off any funds that must be repaid to the Provincial Revenue Fund in terms of subsections (1) and (3) but that have not been repaid against future conditional allocations to that municipality.

(5) Before the Provincial Treasury sets off any amounts against future conditional allocations to a municipality in terms of subsection (4), the Provincial Treasury must give the transferring provincial officer and receiving municipal officer concerned— 35

(a) written notice of its intention to set off amounts against upcoming payments for conditional allocations; and

(b) an opportunity, within 14 days of receipt of the notice referred to in paragraph (a), to— 40

(i) submit written representations that prove to the satisfaction of the Provincial Treasury that the unspent conditional allocation was either spent in accordance with the framework concerned or is committed to identifiable projects;

(ii) propose alternative means acceptable to the Provincial Treasury by which the unspent conditional allocations will be repaid to the Provincial Revenue Fund; or 45

(iii) propose an alternative payment arrangement in terms of which the unspent conditional allocations will be repaid to the Provincial Revenue Fund. 50

(6) A notice contemplated in subsection (5) must include the intended amount to be set-off against allocations and the reasons for setting off the amounts.

Delegations and assignments

11. (1) The Provincial Minister may delegate any of the powers or assign any of the duties entrusted to the Provincial Treasury in terms of this Act to the Head of Department.

(2) A delegation or assignment referred to in subsection (1)—

- (a) must be in writing; 5
- (b) may be made subject to conditions;
- (c) may be withdrawn or amended in writing by the Provincial Minister;
- (d) does not divest the Provincial Treasury of the responsibility regarding the exercise of the delegated power or the performance of the assigned duty;
- (e) does not prevent the Provincial Treasury from exercising that power or performing that duty; and 10
- (f) may permit the further delegation of that power or further assignment of that duty to another employee in the Provincial Treasury or the holder of a specific office or position in the Provincial Treasury, in which case paragraphs (a) to (e) apply, with the necessary changes. 15

(3) The Provincial Minister may confirm, vary or revoke any decision taken by the Head of Department as a result of a delegation or assignment in terms of subsection (1), or by another employee of the Provincial Treasury or holder of a specific office or position in the Provincial Treasury as a result of a further delegation or further assignment in terms of subsection (2)(f), subject to any rights that may have become vested as a consequence of the decision. 20

(4) A transferring provincial officer may delegate any of the powers or assign any of the duties entrusted to the transferring provincial officer in terms of this Act to an official in the same department.

(5) A delegation or assignment to an official in terms of subsection (4)— 25

- (a) must be in consultation with the Provincial Treasury;
- (b) must be in writing, and a copy thereof must be submitted to the Provincial Treasury;
- (c) is subject to any limitations and conditions the Provincial Treasury may impose; 30
- (d) is subject to any limitations and conditions the transferring provincial officer may impose;
- (e) may either be to a specific individual or to the holder of a specific post in the same department;
- (f) may be withdrawn or amended in writing by the transferring provincial officer; 35
- (g) does not divest the transferring provincial officer of the responsibility regarding the exercise of the delegated power or the performance of the assigned duty; and
- (h) does not prevent the transferring provincial officer from exercising that power or performing that duty. 40

(6) The transferring provincial officer may confirm, vary or revoke any decision taken by an official as a result of a delegation or assignment in terms of subsection (5), subject to any rights that may have become vested as a consequence of the decision.

Short title 45

12. This Act is called the Western Cape Appropriation Act, 2023.

SCHEDULE
 (As a charge to the Provincial Revenue Fund)

Vote	Description of votes and main divisions	Totals	Current payments			Transfers and subsidies to	Payments for capital assets	Payments for financial assets	Amounts specifically and exclusively appropriated
			Compensation of employees	Goods and services	Other				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
1	Premier	2 047 103	639 995	1 331 042		31 866	44 200		653 950
2	Provincial Parliament	187 678	95 204	33 608		54 135	4 731		
3	Provincial Treasury	340 674	211 733	80 614		46 131	2 196		3 000
4	Police Oversight and Community Safety	745 160	165 088	102 960		470 159	6 953		366 617
5	Education	29 548 366	19 917 564	3 407 741		4 116 975	2 100 312	5 774	4 219 184
6	Health and Wellness	28 804 565	16 511 282	9 348 610		1 723 046	1 221 627		7 680 503
7	Social Development	2 460 812	1 063 555	267 538		1 076 039	53 680		74 899
8	Mobility	2 953 180	509 743	857 599		1 439 265	146 573		1 391 583
9	Environmental Affairs and Development Planning	606 302	241 376	41 768		318 006	5 152		79 734
10	Infrastructure	9 887 089	935 471	2 308 049		3 111 123	3 532 446		3 847 224
11	Agriculture	960 165	435 907	257 057	135	237 284	29 782		259 908
12	Economic Development and Tourism	512 787	130 212	50 648		327 663	4 264		219 668
13	Cultural Affairs and Sport	895 529	236 082	167 852		469 867	21 728		423 444
14	Local Government	369 866	212 047	81 782		70 645	5 343	49	55 740
		80 319 276	41 305 259	18 336 868	135	13 492 204	7 178 987	5 823	19 275 454

Vote	Description of votes and main divisions	Totals	Current payments			Transfers and subsidies to	Payments for capital assets	Payments for financial assets	Amounts specifically and exclusively appropriated
			Compensation of employees	Goods and services	Other				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
1	Department of the Premier <i>Aim: To enable and lead a capable Western Cape Government (WCG) by institutionalising a culture of innovation and collaboration for improved services for the people of the Western Cape.</i>	2 047 103	639 995	1 331 042		31 866	44 200		653 950
	1 Executive Governance and Integration (Administration) <i>To provide executive governance support services.</i>	101 936	81 941	18 083		309	1 603		
	Transfers and subsidies								
	Departmental agencies and accounts								
	Communication: Licences (radio and television)					9			
	Non-profit institutions								
	Gifts and donations: Various projects per request					300			
	2 Provincial Strategic Management <i>To lead and coordinate provincial strategic management through policy and strategy support, leveraging data and evidence and institutionalising strategic programmes across the WCG.</i>	177 101	44 209	131 795		502	595		
	Of which								
	Earmarked allocation: Energy								85 650
	Earmarked allocation: Commissioner for Children								13 300
	Transfers and subsidies								
	Departmental agencies and accounts								
	Communication: Licences (radio and television)					2			
	Non-profit institutions								
	Cape Higher Education Consortium: Strengthen contribution of higher education to the provincial economy.					500			
	3 People Management <i>To render a transversal people management service, consisting of organisational development, training and empowerment, and people practices.</i>	214 097	179 995	32 741		21	1 340		
	Of which								
	Transfers and subsidies								
	Departmental agencies and accounts								
	Communication: Licences (radio and television)					21			

Vote	Description of votes and main divisions	Totals	Current payments			Transfers and subsidies to	Payments for capital assets	Payments for financial assets	Amounts specifically and exclusively appropriated
			Compensation of employees	Goods and services	Other				
4	Centre for e-Innovation <i>To enable service excellence to the people of the Western Cape through information and communication technology.</i> <i>Of which</i> <i>Earmarked allocation: Broadband project</i> Transfers and subsidies <i>Departmental agencies and accounts</i> <i>Communication: Licences (radio and television)</i> <i>Non-profit institutions</i> <i>Library Business Corners: Establishing and maintenance of e-centres</i>	R'000 1 378 888	R'000 209 168	R'000 1 098 333	R'000	R'000 31 025	R'000 40 362	R'000	R'000 555 000
5	Corporate Assurance <i>To render enterprise risk management, internal audit, provincial forensic, legal and corporate communication services.</i> <i>Of which</i> Transfers and subsidies <i>Departmental agencies and accounts</i> <i>Communication: Licences (radio and television)</i>	119 083	73 107	45 718		8	250		
6	Legal Services <i>To render a comprehensive legal support service to the Western Cape Government</i> <i>Of which</i> Transfers and subsidies <i>Departmental agencies and accounts</i> <i>Communication: Licences (radio and television)</i>	55 998	51 575	4 372		1	50		

Vote	Description of votes and main divisions	Totals	Current payments			Transfers and subsidies to	Payments for capital assets	Payments for financial assets	Amounts specifically and exclusively appropriated
			Compensation of employees	Goods and services	Other				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
2	Provincial Parliament <i>Aim: The administration of Western Cape Provincial Parliament (WCPP) commits to serve, support and strengthen the WCPP by: Being professional and innovative in our processes and work while fostering ethical and good governance; Empowering our Members and staff to function optimally; Facilitating the constitutional mandate of lawmaking, public participation and oversight in the interest of the people of the Western Cape; and Promoting the WCPP locally, nationally and internationality.</i>	187 678	95 204	33 608		54 135	4 731		
	1 Governance (Leadership) and Administration <i>To provide overall strategic leadership and direction for the WCPP. Of which Transfers and subsidies Departmental agencies and accounts Communication: Licences (radio and television) Households Gifts and donations: Management incentive rewards</i>	82 504	58 930	18 757		86	4 731		
	2 Parliamentary Support Services <i>To provide effective procedural advice and related support to the House and committees and to facilitate public participation. Of which Transfers and subsidies Households Gifts and donations: Management incentive rewards</i>	25 654	20 566	5 062		26			
	3 Public Engagement <i>To ensure effective public engagement and to facilitate public involvement in legislative and other processes. Of which Transfers and subsidies Households Gifts and donations: Management incentive rewards</i>	18 664	13 190	5 456		18			

Vote	Description of votes and main divisions	Totals	Current payments			Transfers and subsidies to	Payments for capital assets	Payments for financial assets	Amounts specifically and exclusively appropriated
			Compensation of employees	Goods and services	Other				
4	Members' Support <i>To provide enabling facilities and benefits to Members and political parties.</i> <i>Of which</i> Transfers and subsidies <i>Foreign governments and international organisations</i> <i>Subscription fees: Commonwealth Parliamentary Association</i> <i>Non-profit institutions</i> <i>Political parties: Secretarial and constituency allowances</i> <i>Households</i> <i>Social benefits to employees: Retirement benefits for Members</i>	R'000 60 856	R'000 2 518	R'000 4 333	R'000	R'000 54 005	R'000	R'000	R'000
						356			
						52 106			
						1 543			

Vote	Description of votes and main divisions	Totals	Current payments			Transfers and subsidies to	Payments for capital assets	Payments for financial assets	Amounts specifically and exclusively appropriated
			Compensation of employees	Goods and services	Other				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
3	Provincial Treasury	340 674	211 733	80 614		46 131	2 196		3 000
	<i>Aim: Promotion of cohesion and citizen centricity. Building capacity in the public sector by being adaptive, innovative and supportive. Integrated management and partnerships that enable the delivery of quality services in a sustainable manner.</i>								
	1 Administration	67 069	43 530	19 834		1 509	2 196		
	<i>To give strategic direction and to provide quality financial and other support services to the Minister and the Head of Department.</i>								
	<i>Of which</i>								
	Transfers and subsidies								
	Departmental agencies and accounts								
	Communication: Licences (radio and television)					9			
	Households								
	Bursaries payable to non-employees					1 500			
	2 Sustainable Resource Management	139 156	81 412	16 172		41 572			
	<i>To ensure the efficient and effective management of provincial and municipal financial resources.</i>								
	<i>Of which</i>								
	Transfers and subsidies								
	Provinces and municipalities								
	Municipalities: To support municipalities to improve their financial management capabilities					12 710			
	Municipalities: To assist municipalities to perform their functions effectively, including the coordination and integrated functions and support related to improve on overall financial governance and financial sustainability in municipalities when there is a municipal intervention					2 000			
	Departmental agencies and accounts								
	Western Cape Gambling and Racing Board					26 862			
	3 Asset Management	89 576	48 227	40 799		550			
	<i>To provide policy direction and to facilitate and enforce the management of provincial financial systems, supply chain and movable asset management in the provincial and municipal spheres.</i>								
	<i>Of which</i>								
	Earmarked allocation:								
	Customer Relationship Management Tool								3 000
	Transfers and subsidies								
	Provinces and municipalities								
	Municipalities: To support municipalities to improve their financial management capabilities					550			

Vote	Description of votes and main divisions	Totals	Current payments			Transfers and subsidies to	Payments for capital assets	Payments for financial assets	Amounts specifically and exclusively appropriated
			Compensation of employees	Goods and services	Other				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
4	Financial Governance <i>To promote accountability and financial governance in departments, entities and municipalities.</i> <i>Of which</i> Transfers and subsidies <i>Provinces and municipalities</i> <i>Municipalities: To support municipalities to improve their financial management capabilities</i>	44 873	38 564	3 809		2 500			
						2 500			

Vote	Description of votes and main divisions	Totals	Current payments			Transfers and subsidies to	Payments for capital assets	Payments for financial assets	Amounts specifically and exclusively appropriated
			Compensation of employees	Goods and services	Other				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
4	Police Oversight and Community Safety <i>Aim: In pursuit of community safety, the Department will promote professional policing through effective oversight as legislated; capacitate safety partnerships with communities and other stakeholders (whole-of-society); and promote safety in all public buildings and spaces.</i>	745 160	165 088	102 960		470 159	6 953		366 617
	1 Administration <i>To provide strategic direction and support, administrative, financial and executive services to the Department and related entities. The objective of the Programme is to efficiently support the Offices of the Ministry, Head of Department, the Western Cape Police Ombudsman (WCPO) and the Western Cape Liquor Authority (WCLA) in their functions of providing strategic leadership and ensuring effective governance inclusive of financial management.</i> <i>Of which</i> Transfers and subsidies <i>Departmental agencies and accounts</i> <i>Western Cape Liquor Authority: Support of Liquor Board to regulate the liquor industry</i>	116 886	48 229	11 400		56 015	1 242		
	2 Provincial Secretariat for Police Service <i>To exercise oversight over the conduct, effectiveness and efficacy of law enforcement agencies in the province.</i> <i>Of which</i> Transfers and subsidies <i>Provinces and municipalities</i> <i>Safety initiative implementation - whole-of-society approach (WoSA)</i> <i>Non-profit institutions</i> <i>Safety programmes: Neighbourhood watch projects</i> <i>Community policing forums project funding</i>	74 449	51 844	12 210		8 780	1 615		
						56 015			
						6 780			
						1 000			
						1 000			

Vote	Description of votes and main divisions	Totals	Current payments			Transfers and subsidies to	Payments for capital assets	Payments for financial assets	Amounts specifically and exclusively appropriated
			Compensation of employees	Goods and services	Other				
3	Provincial Policing Functions <i>To give effect to the constitutional mandate allocated to provinces as it relates to the promotion of good relations between communities and the police through its whole-of-society approach and to ensure that all service-delivery complaints about policing in the province are dealt with independently</i> Of which <i>National conditional grant: Social Sector Expanded Public Works Programme (EPWP) Incentive Grant for Provinces</i> <i>Earmarked allocation: Law Enforcement Advancement Plan (LEAP)</i> <i>Earmarked allocation: LEAP stations</i> <i>Earmarked allocation: Tourism safety</i> Transfers and subsidies <i>Provinces and municipalities</i> <i>Peace officer training support</i> <i>Law Enforcement Advancement Plan</i> <i>Resource funding for the establishment of a Law Enforcement Rural Safety Unit at municipalities</i> <i>Resource funding for the establishment and support of a K9 unit at municipalities</i> Non-profit institutions <i>LEAP stations</i> Households <i>Project Chrysalis Fund Western Cape</i> Gifts and donations	R'000 447 432	R'000 8 340	R'000 33 408	R'000	R'000 405 364	R'000 320	R'000	R'000
									4 033
									350 000
									10 000
									2 584
						2 966			
						350 000			
						9 574			
						10 035			
						7 500			
						25 239			
						50			
4	Security Risk Management <i>To institute a whole-of-government approach towards building more resilient institutions.</i>	106 393	56 675	45 942			3 776		

Vote	Description of votes and main divisions	Totals	Current payments			Transfers and subsidies to	Payments for capital assets	Payments for financial assets	Amounts specifically and exclusively appropriated
			Compensation of employees	Goods and services	Other				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
5	Education <i>Aim: The mission of the Department is to ensure that every child has quality learning opportunities in a functional and enabling environment to acquire knowledge, competencies, skills and values to succeed in a changing world.</i>	29 548 366	19 917 564	3 407 741		4 116 975	2 100 312	5 774	4 219 184
	1 Administration <i>To provide overall management of the education system in accordance with the National Education Policy Act, 1996 (Act 27 of 1996), the Public Finance Management Act, 1999 (Act 1 of 1999), and other relevant policies.</i> <i>Of which</i> <i>Earmarked allocation: After-school education incentive (Mass participation; opportunity and access; development and growth (MOD): graduate tutors)</i> <i>Earmarked allocation: School resource officers</i> Transfers and subsidies <i>Provinces and municipalities</i> <i>School resource officers</i> <i>Departmental agencies and accounts</i> <i>Communication: Licences (radio and television)</i> <i>Non-profit institutions</i> <i>Funds provided to public ordinary schools for internet connectivity subsidy, computer equipment to schools, safer schools, High School Improvement Programme, LITNUM Awards and library services.</i> <i>Households</i> <i>Social benefits to employees: Leave gratuity</i>	1 657 534	1 109 435	378 571		85 256	78 498	5 774	
	2 Public Ordinary School Education <i>To provide public ordinary education from Grades 1 to 12, in accordance with the South African Schools Act, 1996 (Act 84 of 1996), and Education White Paper 6 on Special Needs Education Building an Inclusive Education and Training System (July 2001) (White Paper 6).</i> <i>E-learning is also included.</i> <i>Of which</i> <i>National conditional grant: National School Nutrition Programme.</i> <i>National conditional grant: Maths, Science and Technology.</i> <i>National conditional grant: Social Sector Expanded Public Works Programme (EPWP) Incentive Grant for Provinces.</i>	20 640 746	16 968 231	1 588 552		2 079 904	4 059		496 802 37 135 5 049

Vote	Description of votes and main divisions	Totals	Current payments			Transfers and subsidies to	Payments for capital assets	Payments for financial assets	Amounts specifically and exclusively appropriated
			Compensation of employees	Goods and services	Other				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
	<i>Earmarked allocation: After-school education incentive (MOD: Procurement, refurbishment and maintenance of equipment).</i>								24 205
	<i>Earmarked allocation: After-school: MOD Centre Feeding Scheme. This allocation is to make provision for feeding of learners at MOD centres at identified schools.</i>								65 008
	<i>Earmarked allocation: Curriculum: Improved Life Orientation</i>								5 000
	<i>Earmarked allocation: Teacher training / re-skilling (digital)</i>								15 000
	Transfers and subsidies								
	Departmental agencies and accounts								
	Communication: Licences (radio and television)								
	Non-profit institutions								
	Section 21 norms and standards					893 712			
	Section 21 school fees					172 739			
	Non-section 21 maintenance and municipal fees					118 151			
	Non-section 21 school fees					49 486			
	Compensation for fee exemption					89 415			
	To assist public schools to perform their institutional operations					149 314			
	Mobile kitchen equipment; volunteer and food handlers' stipend; fruit and vegetable pilot programme					67 117			
	Collaboration schools					167 319			
	Learner transport					83 075			
	Administrative support for small schools					14 621			
	Private transport					4 980			
	Boarding subsidy					60 961			
	Church boarding subsidy					529			
	Arts and music centres					2 955			
	Technical subjects					13 340			
	Top-up focus schools					1 998			
	Schools of choice expansion					32 000			
	Addressing learning losses					48 900			
	Households								
	Other social benefits: Pre-set bursaries for non-employees					109 292			

Vote	Description of votes and main divisions	Totals	Current payments			Transfers and subsidies to	Payments for capital assets	Payments for financial assets	Amounts specifically and exclusively appropriated
			Compensation of employees	Goods and services	Other				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	
3	Independent School Subsidies <i>To support independent schools in accordance with the South African Schools Act, 1996 (Act 84 of 1996)</i> <i>Of which</i> Transfers and subsidies <i>Non-profit institutions</i> <i>Governing bodies of registered independent schools</i>	152 384				152 384			
4	Public Special School Education <i>To provide compulsory public education in special schools in accordance with the South African Schools Act and White Paper 6 on Inclusive Education. Including e-learning and inclusive education.</i> <i>Of which</i> <i>National conditional grant: Learners with Profound Intellectual Disabilities</i> Transfers and subsidies <i>Non-profit institutions</i> <i>Governing bodies of public special schools</i> <i>Resourcing of learners with profound and intellectual disabilities</i> Households <i>Social benefits to employees: Leave gratuity</i>	1 599 114	1 217 190	70 813		304 309	6 802		
5	Early Childhood Development <i>To provide early childhood development (ECD) at the Grade R and pre-Grade R levels in accordance with White Paper 5 on Early Childhood Education: Meeting the Challenge of Early Childhood Development in South Africa (May 2001). E-learning is also included.</i> <i>Of which</i> <i>National conditional grant: Social Sector Expanded Public Works Programme (EPWP) Incentive Grant for Provinces</i> <i>National conditional grant: Early Childhood Development Grant (subsidy component)</i> Transfers and subsidies <i>Non-profit institutions</i> <i>Governing bodies of public schools and community ECD centres and bursaries to learners</i> Households <i>Social benefits to employees: Leave gratuity.</i>	1 088 640	165 755	38 601		884 284			
								34 080	
						233 843			
						67 000			
						3 466			
								7 574	
								86 038	
						881 825			
						2 459			

Vote	Description of votes and main divisions	Totals	Current payments			Transfers and subsidies to	Payments for capital assets	Payments for financial assets	Amounts specifically and exclusively appropriated
			Compensation of employees	Goods and services	Other				
	Transfers and subsidies <i>Departmental agencies and accounts</i> <i>Sector Education and Training Authority (SETA).</i> <i>Non-profit institutions</i> <i>Funds provided for the employment of education assistants and general school assistants as well as the operation of examination marking centres</i> <i>Households</i> <i>Social benefits to employees: Leave gratuity</i>	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
						11 871			
						568 858			
						109			

Vote	Description of votes and main divisions	Totals	Current payments			Transfers and subsidies to	Payments for capital assets	Payments for financial assets	Amounts specifically and exclusively appropriated
			Compensation of employees	Goods and services	Other				
6	Health and Wellness <i>Aim: We undertake to provide equitable access to quality health services in partnership with the relevant stakeholders within a balanced and well-managed health system to the people of the Western Cape and beyond.</i>	R'000 28 804 565	R'000 16 511 282	R'000 9 348 610	R'000	R'000 1 723 046	R'000 1 221 627	R'000	R'000 7 680 503
	1 Administration <i>To conduct the strategic management and overall administration of the Department.</i> <i>Of which</i> <i>National conditional grant: National Tertiary Services</i>	1 043 673	435 649	382 793		209 382	15 849		8 168
	<i>Transfers and subsidies</i> <i>Departmental agencies and accounts</i> <i>Communication: Licences (radio and television)</i> <i>Households</i> <i>Social benefits to employees</i> <i>Other transfers to households: Claims against the state</i>					651 11 166 197 565			
	2 District Health Services <i>To render facility-based district health services (at clinics, community health centres and district hospitals) and community-based district health services (CBS) to the population of the Western Cape Province.</i> <i>Of which</i> <i>National conditional grant: National health insurance (NHI)</i> <i>Of which</i> <i>NHI health professionals (HP)</i> <i>Mental Health Services Component</i> <i>National conditional grant: District Health Programmes Grant</i> <i>Of which</i> <i>District health component</i> <i>Comprehensive HIV, Aids component</i> <i>National conditional grant: Human Resources and Training</i> <i>Of which</i> <i>Statutory human resources component</i> <i>Training component</i> <i>Earmarked priority allocations:</i> <i>Violence prevention</i> <i>Face of government</i> <i>Transfers and subsidies</i> <i>Provinces and municipalities</i> <i>City of Cape Town: Primary healthcare services</i> <i>Non-profit institutions</i> <i>Community-based services: Home-based care, mental health, chronic care and tuberculosis adherence support</i>	11 764 375	6 305 555	4 047 607		1 281 002	130 211		33 846 18 762 15 084 2 049 145 217 764 1 831 381 248 294 133 307 114 987 28 575 30 000
						655 785			
						117 101			

Vote	Description of votes and main divisions	Totals	Current payments			Transfers and subsidies to	Payments for capital assets	Payments for financial assets	Amounts specifically and exclusively appropriated
			Compensation of employees	Goods and services	Other				
	<i>National conditional grant: National Health Insurance</i>	R'000	R'000	R'000	R'000				R'000
	<i>Of which</i>								
	<i>Mental Health Services Component</i>								2 379
	Transfers and subsidies								
	<i>Non-profit institutions</i>					4 046			
	<i>For funding residential care (Open Circle and Hurdy Gurdy) for people with autism or intellectual disabilities and with challenging behaviour</i>								
	<i>Mitchells Plain Transitional Care Facility</i>					43 444			
	Households								
	<i>Social benefits to employees</i>					18 461			
5	Central Hospital Services	7 685 157	5 113 978	2 489 790		39 056	42 333		
	<i>To provide tertiary and quaternary health services and to create a platform for the training of health workers and research.</i>								
	<i>Of which</i>								
	<i>National conditional grant: Human Resources and Training</i>								333 008
	<i>Of which</i>								
	<i>Statutory human resources component</i>								113 904
	<i>Training component</i>								219 104
	<i>National conditional grant: National Tertiary Services</i>								3 323 839
	Transfers and subsidies								
	<i>Non-profit institutions</i>								
	<i>Maitland Cottage: Paediatric orthopaedic hospital</i>					15 506			
	Households								
	<i>Social benefits to employees</i>					23 550			
6	Health Sciences and Training	404 624	193 699	81 101		125 777	4 047		
	<i>To create training and development opportunities for actual and potential employees of the Department.</i>								
	<i>Of which</i>								
	<i>National conditional grant: Social Sector Expanded Public Works Programme Incentive Grant for Provinces</i>								9 404
	Transfers and subsidies								
	<i>Departmental agencies and accounts</i>								
	<i>Health and Welfare Sector Education and Training Authority (SETA)</i>					7 246			
	<i>Non-profit institutions</i>								
	<i>Expanded Public Works Programme</i>					65 000			
	Households								
	<i>Social benefits to employees</i>					652			
	<i>Other transfers to households: Bursaries</i>					52 879			

Vote	Description of votes and main divisions	Totals	Current payments			Transfers and subsidies to	Payments for capital assets	Payments for financial assets	Amounts specifically and exclusively appropriated
			Compensation of employees	Goods and services	Other				
7	Social Development	R'000 2 460 812	R'000 1 063 555	R'000 267 538	R'000	R'000 1 076 039	R'000 53 680	R'000	R'000 74 899
	<i>Aim: To ensure the provision of a comprehensive network of social development services that enable and empower the poor, the vulnerable and those with special needs.</i>								
	1 Administration	250 490	182 638	50 399		3 415	14 038		
	<i>This programme captures the strategic management and support services at all levels of the Department i.e. provincial, regional, district and facility or institutional level.</i>								
	<i>Of which</i>								
	<i>Earmarked allocations: Child Protection Services</i>								750
	<i>Earmarked allocations: Face of government</i>								2 900
	Transfers and subsidies								
	<i>Departmental agencies and accounts</i>								
	<i>Sector Education and Training Authority</i>					3 281			
	<i>Communication: Licences (radio and television)</i>					14			
	<i>Households</i>								
	<i>Donations</i>					120			
	2 Social Welfare Services	1 119 294	568 900	118 614		400 831	30 949		
	<i>Provide integrated developmental social welfare services to the poor and vulnerable in partnership with stakeholders and civil society organisations.</i>								
	<i>Of which</i>								
	<i>Earmarked allocations: Secure mental health facilities</i>								5 000
	<i>Earmarked allocations: Face of government</i>								14 566
	<i>Earmarked allocations: Parenting programmes expansion</i>								5 000
	Transfers and subsidies								
	<i>Departmental agencies and accounts</i>								
	<i>Communication: Licences (radio and television)</i>					7			
	<i>Non-profit institutions</i>								
	<i>Services to older persons</i>					235 907			
	<i>Services to persons with disabilities</i>					164 441			
	<i>Households</i>								
	<i>Social benefits to employees</i>					476			

Vote	Description of votes and main divisions	Totals	Current payments			Transfers and subsidies to	Payments for capital assets	Payments for financial assets	Amounts specifically and exclusively appropriated
			Compensation of employees	Goods and services	Other				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
3	Children and Families <i>Provide comprehensive child and family care and support services to communities in partnership with stakeholders and civil society organisations.</i> <i>Of which</i> <i>Earmarked allocation: Child Protection Services</i> <i>Earmarked allocations: Parenting programmes expansion</i> Transfers and subsidies <i>Non-profit institutions</i> <i>Care and services to families</i> <i>Child care and protection</i> <i>Early childhood development and partial care</i> <i>Child and youth care centres</i> Households <i>Placement of children</i>	482 076	22 221	1 155		458 700			
								25 500	
								10 000	
						107 529			
						199 990			
						18 472			
						119 845			
						12 864			
4	Restorative Services <i>Provide integrated developmental social crime prevention and substance use disorder services to the most vulnerable in partnership with stakeholders and civil society organisations.</i> <i>Of which</i> <i>Earmarked allocations: Child Protection Services</i> <i>Earmarked allocations: Face of government (executive priority allocation)</i> Transfers and subsidies <i>Departmental agencies and accounts</i> <i>Communication: Licences (radio and television)</i> <i>Non-profit institutions</i> <i>Substance abuse, prevention and rehabilitation</i> <i>Crime prevention and support</i> <i>Victim empowerment</i> Households <i>Social benefits to employees</i>	512 826	267 927	91 107		145 099	8 693		
								3 750	
								2 534	
						25			
						58 026			
						15 003			
						71 496			
						549			
5	Development and Research <i>Provide sustainable development programmes, which facilitate empowerment of communities, based on empirical research and demographic information</i> <i>Of which</i> <i>National conditional grant: Social Sector Expanded Public Works Programme Incentive Grant</i> Transfers and subsidies <i>Non-profit institutions</i> <i>Poverty alleviation and sustainable livelihoods</i> <i>Youth development</i>	96 126	21 869	6 263		67 994			
								4 899	
						53 823			
						14 171			

Vote	Description of votes and main divisions	Totals	Current payments			Transfers and subsidies to	Payments for capital assets	Payments for financial assets	Amounts specifically and exclusively appropriated
			Compensation of employees	Goods and services	Other				
8	Mobility <i>Aim: To tirelessly pursue the delivery of improved mobility and access to opportunities for the citizens of the Western Cape</i>	R'000 2 953 180	R'000 509 743	R'000 857 599	R'000	R'000 1 439 265	R'000 146 573	R'000	R'000 1 391 583
	1 Administration <i>To provide overall management support to the Department.</i> <i>Of which</i> Transfers and subsidies <i>Departmental agencies and accounts</i> <i>Communication: Licences (radio and television)</i> <i>Households</i> <i>Bursaries payable to non-employees</i> <i>Social benefits to employees: Leave</i> <i>Gifts and donations</i>	134 933	84 631	40 499		6 107	3 696		
	2 Transport Operations <i>To plan, regulate and facilitate the provision of integrated land transport services through coordination and cooperation with national planning authorities, municipalities, community-based and non-governmental organisations and the private sector to enhance and facilitate the mobility of all</i> <i>Of which</i> <i>Earmarked allocation:</i> <i>George Integrated Public Transport Network</i> <i>Integrated Transport Hub</i> Transfers and subsidies <i>Provinces and municipalities</i> <i>Municipal bank accounts: Provision for persons with special needs</i> <i>Municipal bank accounts: Transport systems - Public transport safety</i> <i>Municipal bank accounts: George Integrated Public Transport Network - Operations</i> <i>Municipal bank accounts: Non-motorised Transport Infrastructure</i> <i>Departmental agencies and accounts</i> <i>Communication: Licences (radio and television)</i> <i>Public corporations and private entities</i> <i>National conditional grant: Public Transport Operations Grant, Golden Arrow Bus Services Pty (Ltd)</i>	1 886 040	89 005	347 937		1 433 020	16 078		106 733 107 331
						10 000			
						13 132			
						228 868			
						3 500			
						1			
						1 177 519			1 177 519

Vote	Description of votes and main divisions	Totals	Current payments			Transfers and subsidies to	Payments for capital assets	Payments for financial assets	Amounts specifically and exclusively appropriated
			Compensation of employees	Goods and services	Other				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
3	Transport Regulation <i>To regulate the transport environment through the registration and licensing of motor vehicles, associations, operators and drivers; to promote safety through traffic law enforcement services, facilitate road safety education, communication, awareness and the operation of provincial weighbridges; and to provide training to traffic policing and other law enforcement officials.</i> <i>Of which</i> <i>Transfers and subsidies</i> <i>Provinces and municipalities</i> <i>Municipalities: Vehicle licence fees payable to municipalities</i> <i>Departmental agencies and accounts</i> <i>Communication: Licences (radio and television)</i> <i>Households</i> <i>Social benefits to employees: Leave gratuity</i> <i>Gifts and donations</i>	932 207	336 107	469 163		138	126 799		
						9			
						7			
						52			
						70			

Vote	Description of votes and main divisions	Totals	Current payments			Transfers and subsidies to	Payments for capital assets	Payments for financial assets	Amounts specifically and exclusively appropriated
			Compensation of employees	Goods and services	Other				
9	Environmental Affairs and Development Planning <i>Aim: To promote a resilient, sustainable, quality and inclusive living environment in support of human well-being.</i>	R'000 606 302	R'000 241 376	R'000 41 768	R'000	R'000 318 006	R'000 5 152	R'000	R'000 79 734
	1 Administration <i>To provide overall management of the Department and centralised support services.</i> <i>Of which</i> Transfers and subsidies <i>Departmental agencies and accounts</i> <i>Communication: Licences (radio and television)</i>	70 028	59 956	6 414		10	3 648		
	2 Environmental Policy, Planning and Coordination <i>To ensure the integration of environmental objectives in national, provincial and local government planning, including provincial growth and development strategies, local economic development plans and integrated development plans. The programme includes cross-cutting functions, such as research, departmental strategy, information management and climate change management.</i>	21 323	20 433	890		10			
	3 Compliance and Enforcement <i>To ensure that environmental compliance monitoring systems are established and implemented, enforce legislation and environmental authorisation, building compliance monitoring and enforcement capacity through the establishment, training of environmental management inspectorates, acting on complaints and notifications of environmental infringements and acting to monitor these complaints and enforce environmental compliance where required.</i>	31 154	26 119	4 763			272		
	4 Environmental Quality Management <i>To implement legislation, policies, norms, standards and guidelines for environmental impact management, air quality management, and the management of waste and pollution at provincial and local spheres of government.</i> <i>Of which</i> <i>Earmarked allocation: Environmental impact assessments: Higher efficiencies</i> Transfers and subsidies <i>Departmental agencies and accounts</i> <i>Communication: Licences (radio and television)</i>	94 478	75 086	18 828		4	560		3 779
	5 Biodiversity Management <i>To promote equitable and sustainable use of ecosystem goods and services to contribute to economic development by managing biodiversity and its components, processes, habitats and functions.</i>	320 129	11 358	1 029		307 742			

Vote	Description of votes and main divisions	Totals	Current payments			Transfers and subsidies to	Payments for capital assets	Payments for financial assets	Amounts specifically and exclusively appropriated
			Compensation of employees	Goods and services	Other				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
	<p><i>Of which</i></p> <p><i>National conditional grant: Expanded Public Works Programme Integrated Grant for Provinces</i></p> <p><i>Earmarked allocation: Western Cape Nature Conservation Board (CapeNature) - Disaster prevention measures - management of wildfires, floods and other risks</i></p> <p><i>Earmarked allocation: Western Cape Nature Conservation Board (CapeNature) - Infrastructure upgrades and scheduled maintenance</i></p> <p>Transfers and subsidies</p> <p><i>Departmental agencies and accounts</i></p> <p><i>Western Cape Nature Conservation Board (CapeNature)</i></p> <p><i>Non-profit institutions</i></p> <p><i>Biosphere reserves - for operational expenses</i></p>								4 482
						306 742			10 563
						1 000			41 802
	6 Environmental Empowerment Services	964		964					
	<i>To implement and enhance programmes to interact with stakeholders and empower communities to partner with government in implementing environmental and socio-economic programmes.</i>								
	7 Development Planning	68 226	48 424	8 880		10 250	672		
	<i>To implement national and provincial spatial planning and land use management legislation, policies, norms and standards at the provincial sphere of government and to assist and support the municipal sphere of government with the implementation thereof. The programme further provides for a regional planning and management service and a development facilitation service, to ensure provincial and municipal coherence and logic in terms of development planning through the inter-governmental and inter-sectoral coordination of plans, programmes and projects and the provision of project-specific facilitation services and the provision of a development planning intelligence management service.</i>								
	<i>Of which</i>								
	<i>Earmarked allocation: Housing Market Studies</i>								1 366
	<i>Earmarked allocation: Regional Socio-Economic Projects Programme</i>								17 742
	Transfers and subsidies								
	<i>Provinces and municipalities</i>								
	<i>Regional socio-economic projects - municipalities</i>					10 250			

Vote	Description of votes and main divisions	Totals	Current payments			Transfers and subsidies to	Payments for capital assets	Payments for financial assets	Amounts specifically and exclusively appropriated
			Compensation of employees	Goods and services	Other				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
10	Infrastructure	9 887 089	935 471	2 308 049		3 111 123	3 532 446		3 847 224
	<i>Aim: To tirelessly pursue the delivery of infrastructure that is resilient, inclusive, safe and seeks to heal, skill, integrate, build social cohesion, connect, link, and empower Western Cape citizens, driven by passion, ethics and a steadfast commitment to the environment with our people as our cornerstone.</i>								
	1 Administration	319 078	166 696	134 893		6 111	11 378		
	<i>To provide overall management support to the Department.</i>								
	<i>Of which</i>								
	<i>Earmarked allocation: Energy</i>								61 900
	<i>Departmental agencies and accounts</i>								
	<i>Communication: Licences (radio and television)</i>					7			
	<i>Households</i>								
	<i>Bursaries payable to non-employees</i>					6 104			
	2 Public Works Infrastructure	2 296 667	275 566	1 142 295		685 877	192 929		
	<i>To provide balanced provincial government building infrastructure that promotes integration, accessibility, sustainability, equity, environmental sensitivity, economic growth and social empowerment.</i>								
	<i>Of which</i>								
	<i>National conditional grant: Expanded Public Works Programme Integrated Grant for Provinces</i>								3 687
	<i>Earmarked allocation: Maintenance - Urgent maintenance at Child and Youth Care Centres (Vote 7)</i>								34 090
	<i>Earmarked allocation: Construction - Infrastructure (capital) at Child and Youth Care Centres (Vote 7)</i>								43 425
	<i>Earmarked allocation: Occupational health and safety (including accelerated fire portfolio)</i>								16 800
	<i>Earmarked allocation: Provision for planning projects allocated from the Project Preparation Facility for precinct planning, enablement and mixed-use development initiatives</i>								32 406
	<i>Earmarked allocation: Construction of a homeless shelter</i>								18 954
	<i>Provinces and municipalities</i>								
	<i>Municipalities</i>								
	<i>Municipal bank accounts: Municipal rates and taxes</i>					683 987			
	<i>Departmental agencies and accounts</i>								
	<i>Communication: Licences (radio and television)</i>					3			
	<i>Households</i>								
	<i>Social benefits</i>					1 887			

Vote	Description of votes and main divisions	Totals	Current payments			Transfers and subsidies to	Payments for capital assets	Payments for financial assets	Amounts specifically and exclusively appropriated
			Compensation of employees	Goods and services	Other				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
5	Community-based Programmes/EPWP <i>To manage the implementation of programmes and strategies that lead to the development and empowerment of communities and contractors, including the provincial management and coordination of the Expanded Public Works Programme (EPWP).</i> Departmental agencies and accounts Communication: Licences (radio and television)	68 646	41 199	26 154		1	1 292		
						1			

Vote	Description of votes and main divisions	Totals	Current payments			Transfers and subsidies to	Payments for capital assets	Payments for financial assets	Amounts specifically and exclusively appropriated
			Compensation of employees	Goods and services	Other				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
11	<p>Agriculture</p> <p><i>Aim: To unlock the full potential of agriculture to enhance the economic, ecological and social wealth of all the people of the Western Cape through:</i></p> <p><i>Encouraging sound stakeholder engagements.</i></p> <p><i>Promoting the production of affordable, nutritious, safe and accessible food, fibre and agricultural products.</i></p> <p><i>Ensuring sustainable management of natural resources.</i></p> <p><i>Executing cutting-edge and relevant research and technology development.</i></p> <p><i>Developing, retaining and attracting skills and human capital.</i></p> <p><i>Providing a competent and professional extension support service.</i></p> <p><i>Enhancing market access for the entire agricultural sector.</i></p> <p><i>Contributing to alleviation of poverty and hunger.</i></p> <p><i>Ensuring transparent and effective governance.</i></p> <p><i>Promoting rural development</i></p>	960 165	435 907	257 057	135	237 284	29 782		259 908
	<p>1 Administration</p> <p><i>To manage and formulate policy directives and priorities and to ensure there is appropriate support service to all other programmes with regard to finance, personnel, information, communication and procurement.</i></p> <p><i>Of which</i></p> <p><i>Earmarked allocation: Security</i></p> <p>Transfers and subsidies</p> <p><i>Provinces and municipalities</i></p> <p><i>Municipalities: Motor vehicle licence fees payable to municipalities</i></p> <p><i>Departmental agencies and accounts</i></p> <p><i>Communication: Licences (radio and television)</i></p> <p><i>Non-profit institutions</i></p> <p><i>Gifts and donations for various beneficiary projects</i></p> <p><i>Households</i></p> <p><i>Social benefits to employees: Leave gratuity</i></p> <p><i>Social benefits to employees: Post-retirement benefits</i></p> <p><i>Bursaries (non-employees)</i></p> <p><i>Gifts and donations for various beneficiary projects</i></p>	145 663	83 590	51 786	133	5 787	4 367		5 000
						1			
						2			
						320			
						96			
						635			
						4 673			
						60			

Vote	Description of votes and main divisions	Totals	Current payments			Transfers and subsidies to	Payments for capital assets	Payments for financial assets	Amounts specifically and exclusively appropriated
			Compensation of employees	Goods and services	Other				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
	Transfers and subsidies <i>Departmental agencies and accounts</i> <i>Agricultural Research Council (ARC)</i> <i>Higher education institutions</i> <i>Gifts and donations for various beneficiary projects</i> <i>Public corporations and private enterprises</i> <i>Public corporation: Casidra SOC Ltd</i> <i>Non-profit institutions</i> <i>Decidious Fruit Producers Trust</i>					201			
	4 Veterinary Services <i>To provide veterinary services to clients in order to ensure healthy animals, sustainable and profitable animal production, safe trade in animals and products of animal origin and the well-being of animals and the public.</i> Of which <i>Earmarked allocation: Veterinary Laboratory</i>	108 322	76 778	27 890	62		3 592		2 500
	Transfers and subsidies <i>Provinces and municipalities</i> <i>Municipalities: Licence fees payable to municipalities</i> Households <i>Social benefits to employees: Leave gratuity</i> <i>Bursaries (non-employees)</i>					2	10		
	5 Research and Technology Development Services <i>To provide expert, problem-focused and client-centric agricultural research, technology development and transfer impacting on development.</i> Of which Transfers and subsidies <i>Provinces and municipalities</i> <i>Municipalities: Rates and taxes</i>	147 887	100 577	42 086	29		5 195		
	6 Agricultural Economic Services <i>To provide timely and relevant agricultural economic services to ensure equitable participation in the economy.</i> Of which <i>Earmarked allocation: Replacement of vineyards</i>	47 955	21 274	11 474	2	14 325	880		2 551
	Transfers and subsidies <i>Departmental agencies and accounts</i> <i>Western Cape Tourism, Trade and Investment Promotion Agency (Wesgro)</i> <i>Communication: Licences (radio and television)</i> <i>Public corporations and private enterprises</i> <i>Public Corporation: Casidra SOC Ltd</i>					2 000			
						3			
						5 168			

Vote	Description of votes and main divisions	Totals	Current payments			Transfers and subsidies to	Payments for capital assets	Payments for financial assets	Amounts specifically and exclusively appropriated
			Compensation of employees	Goods and services	Other				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
	Non-profit institutions <i>Wine Industry Ethical Trade Association (WIETA) and Sustainable Initiative of South Africa (SIZA)</i> <i>Wines of South Africa (WoSA)</i> <i>GreenCape (Agridesk operations)</i> <i>South African Table Grape Industry</i> Households <i>Gifts and donations for various beneficiary projects</i>					2 684			
7	Agricultural Education and Training <i>To provide and facilitate structured and vocational agricultural education and training to establish a knowledgeable, prosperous and competitive sector.</i> Of which <i>National conditional grant: Comprehensive Agricultural Support Programme</i> Transfers and subsidies <i>Provinces and municipalities</i> <i>Municipalities: Licence fees payable to municipalities</i> <i>Departmental agencies and accounts</i> <i>Communication: Licences (radio and television)</i> Households <i>Bursaries (non-employees)</i>	57 997	36 389	10 931	1 312	9 365			
	8 Rural Development <i>To coordinate the development programmes by stakeholders in rural areas.</i> Of which Transfers and subsidies <i>Non-profit institutions</i> <i>Gifts and donations for various beneficiary projects</i> Households <i>Farm worker competition</i>	20 108	11 832	6 646	1 100	530			8 085
						100			
						1 000			

Vote	Description of votes and main divisions	Totals	Current payments			Transfers and subsidies to	Payments for capital assets	Payments for financial assets	Amounts specifically and exclusively appropriated
			Compensation of employees	Goods and services	Other				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
12	Economic Development and Tourism <i>Aim: To provide qualitative leadership to the Western Cape's economy through the Department's understanding of the economy, its ability to identify economic opportunities and potential, and its contribution to government's economic priorities.</i>	512 787	130 212	50 648		327 663	4 264		219 668
	1 Administration <i>To provide strong, innovative leadership, and to deliver clean, efficient, cost-effective, transparent and responsive corporate services to the Department.</i> <i>Of which</i> <i>Transfers and subsidies</i> <i>Departmental agencies and accounts</i> <i>Communication: Licences (radio and television)</i>	51 801	39 974	10 119		5	1 703		
	2 Integrated Economic Development Services <i>To promote and support an enabling business environment for the creation of opportunities for growth and jobs.</i> <i>Of which</i> <i>Transfers and subsidies</i> <i>Departmental agencies and accounts</i> <i>Productivity South Africa - To support the small, medium and micro enterprises (SMMEs) development initiatives, as part of the Emerging Themes and Job Creation Stimulus.</i> <i>Public corporations and private enterprises</i> <i>Earmarked allocation: Energy and Green Economy</i> <i>Edge Growth - To support the SMME development initiatives of the organisation as part of the Emerging Themes and Job Creation Stimulus.</i> <i>ASISA - To support the SMME development initiatives of the organisation as part of the Emerging Themes and Job Creation Stimulus.</i> <i>Bicycle Empowerment Network - To support the SMME development initiatives of the organisation as part of the Emerging Themes and Job Creation Stimulus.</i> <i>SMME Booster Programme 2023 - To support the SMME development initiatives of the organisation as part of the Emerging Themes and Job Creation Stimulus.</i>	58 914	19 395	7 838		31 050	631		
						890			
						18 500			18 500
						1 835			
						200			
						196			
						7 931			

Vote	Description of votes and main divisions	Totals	Current payments			Transfers and subsidies to	Payments for capital assets	Payments for financial assets	Amounts specifically and exclusively appropriated
			Compensation of employees	Goods and services	Other				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
	Transfers and subsidies <i>Departmental agencies and accounts</i> Western Cape Tourism, Trade and Investment Promotion Agency: Energy and green economy Saldanha Bay IDZ Licensing Company (SBIDZ LiCo): Energy and green economy Saldanha Bay IDZ Licensing Company (SBIDZ LiCo): Project preparation for the integrated port upgrade in the SBIDZ Atlantis Special Economic Zone (ASEZ): To provide operation support to the entity. <i>Non-profit institutions</i> Western Cape Economic Development Partnership (WCEDP): Support to the WCEDP to coordinate economic development collaboration in the province. GreenCape Sector Development Agency: Energy and green economy					1 700			1 700
						3 300			3 300
						9 400			9 400
						40 906			40 906
						13 804			
						7 100			7 100
6	Tourism, Arts and Entertainment To facilitate the implementation of an integrated tourism strategy that will lead to sustained and increased growth and job creation in the tourism industry. Of which Earmarked allocation: <i>Departmental agencies and accounts</i> Western Cape Tourism, Trade and Investment Promotion Agency (Wesgro): To promote and upscale destination marketing initiatives. Transfers and subsidies <i>Public corporations and private enterprises</i> Growth for Jobs (G4J) Tourism Challenge Fund - The fund will support tourism-related businesses with product development and infrastructure-related investment to increase the competitiveness of the Western Cape as a leading tourism destination.	74 393	7 997	5 019		60 982	395		
						55 982			55 982
						5 000			

Vote	Description of votes and main divisions	Totals	Current payments			Transfers and subsidies to	Payments for capital assets	Payments for financial assets	Amounts specifically and exclusively appropriated
			Compensation of employees	Goods and services	Other				
	<p>7 Skills Development and Innovation</p> <p><i>To support growth and employment by strengthening and aligning the skills ecosystem to industry requirements through skills development and closing the gap between academic outcomes and industry needs.</i></p> <p><i>Of which</i></p> <p><i>Transfers and subsidies</i></p> <p><i>Households</i></p> <p><i>Other transfer to households:</i> <i>To provide for payments towards upscaling skills development initiatives in the province, specifically within the business process outsourcing (BPO) and technology sectors.</i></p> <p><i>Other transfer to households:</i> <i>To provide for stipend payments for artisanal candidates (AC) who have been placed at host companies during the experiential work placement period.</i></p> <p><i>Other transfer to households:</i> <i>To provide for stipend payments for work and skills beneficiaries who have been placed at host companies during the experiential work placement period.</i></p> <p><i>Other transfer to households:</i> <i>To provide for stipend payments for clothing and textile beneficiaries who have been placed at host companies during the experiential work placement period.</i></p>	R'000 99 190	R'000 12 747	R'000 861	R'000	R'000 85 136	R'000 446	R'000	R'000
						66 500			
						7 000			
						5 836			
						5 800			

Vote	Description of votes and main divisions	Totals	Current payments			Transfers and subsidies to	Payments for capital assets	Payments for financial assets	Amounts specifically and exclusively appropriated
			Compensation of employees	Goods and services	Other				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	
	<i>Earmarked allocation: Additional municipal replacement funding (B3 municipalities)</i>							8 500	
	<i>Earmarked allocation: Replacement funding for burnt Beaufort West regional library services</i>							1 500	
	<i>Earmarked allocation: Enterprise Content Management (ECM)</i>							17 174	
	Transfers and subsidies								
	Provinces and municipalities								
	<i>Municipalities: To enhance public libraries</i>					184 108			
	<i>Municipalities: Financial assistance for library services in vulnerable category B3 municipalities</i>					91 314			
	<i>Transfers to City of Cape Town libraries for infrastructure and maintenance</i>					5 573			
	<i>To enable the City of Cape Town to procure periodicals and newspapers for public libraries</i>					5 658			
	Non-profit institutions								
	<i>South African Library for the Blind</i>					1 300			
	<i>Community Chest</i>					4 112			
	Households								
	<i>Social benefits to employees</i>					20			
4	Sport and Recreation	251 714	37 929	79 861		128 666	5 258		
	<i>To provide sport and recreation activities for the inhabitants of the Western Cape.</i>								
	Of which								
	<i>National conditional grant: Mass Participation and Sport Development</i>							62 516	
	<i>National conditional grant: Social Sector Extended Public Works Incentive Grant for Provinces</i>							4 693	
	<i>Earmarked allocation: Cape Town E-Prix</i>							6 000	
	<i>Earmarked allocation: MOD centres including maintenance, utilities and security</i>							9 847	
	<i>Earmarked allocation: Afternoon positive peer networks</i>							15 000	
	Transfers and subsidies								
	Provinces and municipalities								
	<i>Municipalities: Sports facilities</i>					2 139			
	Non-profit institutions								
	<i>E-mobility for the ABB FIA Formula E World Championship - Cape Town E-Prix</i>					6 000			
	<i>Youth development: Well-being</i>					45 280			
	<i>Sports federations and bodies: Financial support</i>					75 247			

MEMORANDUM ON THE OBJECTS OF THE WESTERN CAPE APPROPRIATION BILL

1. BACKGROUND

- 1.1 The Bill provides for the appropriation of money from the Provincial Revenue Fund for the requirements of the Province in the 2023/24 financial year.
- 1.2 If the Bill is not enacted before the start of the financial year, in terms of section 29 of the Public Finance Management Act, 1999 (Act 1 of 1999) (the PFMA), read with section 3 of the Western Cape Direct Charges Act, 2000 (Act 6 of 2000), only 45% of the amount appropriated in the previous budget may be withdrawn from the Provincial Revenue Fund as a direct charge against the Fund during the first four months of the financial year and 10% per month in the following months, and the total amount withdrawn may in aggregate not exceed the total amount that was appropriated in the previous budget.

2. CONTENTS OF THE BILL

2.1 Clause 1

Clause 1 incorporates the definitions used in the PFMA into the Bill and adds a number of definitions.

2.2 Clause 2

Clause 2 provides for the appropriation of money by the Provincial Parliament from the Provincial Revenue Fund for the requirements of the Province in the 2023/24 financial year, to votes and main divisions within a vote, and for the specific listed purposes set out in the Schedule.

2.3 Clause 3

Clause 3 determines that the amounts listed in the Schedule as specifically and exclusively appropriated and that refer to national conditional grants may be used only for the purpose stipulated in the Division of Revenue Act, 2023, and in accordance with the framework published in terms of that Act. It also determines that earmarked allocations may be used only for the purpose stipulated in the Schedule and in accordance with the directives issued from time to time by the Provincial Treasury.

2.4 Clause 4

Clause 4 provides for earmarked allocations to provincial departments and empowers the Provincial Treasury to issue directives in this regard.

2.5 Clause 5

Clause 5 empowers the Provincial Treasury to withhold or stop the transfer of funds in respect of an earmarked allocation to a provincial department if that department, or the recipient organ of state for which that department is responsible, is in serious or persistent material breach of the measures in the directives in respect of the earmarked allocation.

2.6 Clause 6

Clause 6 empowers a transferring provincial officer to withhold the transfer to a municipality of a conditional allocation or any part of such an allocation for a period not exceeding 30 days if the municipality does not comply with conditions to which the allocation is subject in terms of the framework concerned or if expenditure on previous transfers during the financial year

reflects significant underspending for which no satisfactory explanation is given.

2.7 Clause 7

Clause 7 stipulates that the Provincial Treasury may, in its discretion or at the request of a transferring provincial officer, stop the transfer of a conditional allocation or any part of such an allocation to a municipality on the grounds of a serious or persistent material breach of conditions to which the allocation is subject in terms of the framework concerned, or if the Provincial Treasury anticipates that the municipality will substantially underspend on the programme or allocation concerned in the current municipal financial year.

2.8 Clause 8

Clause 8 determines that the Provincial Treasury may, where it stops an allocation, after consultation with the transferring provincial officer, determine that the allocation or any part thereof be reallocated to one or more municipalities on condition that the allocation must be spent in the current municipal financial year or the next municipal financial year.

2.9 Clause 9

Clause 9 provides that the transfer of an allocation made in error to a municipality is regarded as not legally due to that municipality.

2.10 Clause 10

Clause 10 states that, subject to the PFMA, the Local Government: Municipal Finance Management Act, 2003 (Act 56 of 2003), and the Division of Revenue Act, 2023, any conditional allocation that is not spent by the municipality by the end of a municipal financial year reverts to the Provincial Revenue Fund, unless the relevant receiving municipal officer can prove to the satisfaction of the Provincial Treasury and the transferring provincial officer that the unspent allocation is committed to identifiable projects.

2.11 Clause 11

Clause 11 empowers the Provincial Minister responsible for finance to delegate any of the powers or assign any of the duties entrusted to the Provincial Treasury in terms of the Bill, once enacted, to the Head of Department. Such a delegation or assignment may permit the further delegation or assignment to another employee in the Provincial Treasury or the holder of a specific office or position in the Provincial Treasury. In addition, clause 11 empowers a transferring provincial officer to delegate any of the powers or assign any of the duties entrusted to the transferring provincial officer in terms of the Bill once enacted to an official in the same department.

2.12 Clause 12

Clause 12 contains the short title of the Bill.

3. CONSULTATION

The following role-players were consulted:

Department of the Premier: Legal Services
Department of the Premier
Western Cape Provincial Parliament
Provincial Treasury
Department of Community Safety (to be known as the Department of Police Oversight and Community Safety with effect from 1 April 2023)
Western Cape Education Department (to be known as the Department of Education)

with effect from 1 April 2023)

Department of Health (to be known as the Department of Health and Wellness with effect from 1 April 2023)

Department of Social Development

Department of Human Settlements (to be incorporated into the Department of Infrastructure with effect from 1 April 2023)

Department of Environmental Affairs and Development Planning

Department of Transport and Public Works (to be divided into the Department of Infrastructure and the Department of Mobility with effect from 1 April 2023)

Department of Agriculture

Department of Economic Development and Tourism

Department of Cultural Affairs and Sport

Department of Local Government

Auditor-General

4. FINANCIAL IMPLICATIONS

R80 319 276 000 will be made available to the various votes listed in the Schedule to the Bill from funding set aside in the 2023/24 financial year.

5. LEGISLATIVE COMPETENCE

The Provincial Minister responsible for finance is satisfied that the provisions of the Bill fall within the legislative competence of the Province.

WETSONTWERP

Om voorsiening te maak vir die bewilliging van geld uit die Provinsiale Inkomstefonds vir die behoeftes van die Provinsie Wes-Kaap in die 2023/24-finansiële jaar; en om voorsiening te maak vir aangeleenthede wat daarmee in verband staan.

DAAR WORD BEPAAL deur die Provinsiale Parlement van die Wes-Kaap, soos volg:—

Woordomskrywing

1. In hierdie Wet, tensy dit uit die samehang anders blyk, het 'n woord of uitdrukking waaraan 'n betekenis geheg is in artikel 1 van die Wet op Openbare Finansiële Bestuur, 1999 (Wet 1 van 1999), die betekenis daaraan geheg in daardie Wet, en beteken—
- “**betaling vir finansiële bates**” enige betaling wat deur 'n provinsiale departement gemaak word en geklassifiseer word as of geag word 'n betaling vir finansiële bates te wees ooreenkomstig die riglyne en instruksies oor ekonomiese verslagdoeningsformate uitgereik deur die Nasionale Tesourie ingevolge die Wet op Openbare Finansiële Bestuur; 10
  - “**betaling vir kapitaalbates**” enige betaling wat deur 'n provinsiale departement gemaak word en geklassifiseer word as of geag word 'n betaling vir kapitaalbates te wees ooreenkomstig die riglyne en instruksies oor ekonomiese verslagdoeningsformate uitgereik deur die Nasionale Tesourie ingevolge die Wet op Openbare Finansiële Bestuur; 15
  - “**Departementshoof**” die Hoof van die provinsiale departement verantwoordelik vir finansies in die Provinsie;
  - “**Division of Revenue Act**” die “Division of Revenue Act, 2023”;
  - “**geormerkte toekenning**” 'n toekenning aan 'n provinsiale departement beoog in artikels 3(b) en 4(1) van hierdie Wet; 20
  - “**hierdie Wet**” ook die Bylae waarna in artikel 2(1) verwys word en enige voorskrif uitgereik ingevolge artikel 4(2) van hierdie Wet;
  - “**lopende betaling**” enige betaling wat deur 'n provinsiale departement gemaak word en geklassifiseer word as of geag word 'n lopende betaling te wees ooreenkomstig die riglyne en instruksies oor ekonomiese verslagdoeningsformate uitgereik deur die Nasionale Tesourie ingevolge die Wet op Openbare Finansiële Bestuur; 25
  - “**munisipale finansiële jaar**” 'n jaar wat op 30 Junie eindig;
  - “**munisipale ontvangsbeampte**”, met betrekking tot 'n voorwaardelike toekenning oorgedra aan 'n munisipaliteit ingevolge hierdie Wet, die rekenpligtige beampte van die munisipaliteit; 30
  - “**nasionale voorwaardelike toekenning**” 'n voorwaardelike toekenning aan die Provinsie soos bepaal in die “Division of Revenue Act”;
  - “**oordraende provinsiale beampte**” die rekenpligtige beampte van die provinsiale departement wat 'n voorwaardelike toekenning aan 'n munisipaliteit oordra; 35
  - “**oordrag en subsidie**” enige betaling wat deur 'n provinsiale departement gemaak word en geklassifiseer word as of geag word 'n oordrag- of subsidiebetaling te wees ooreenkomstig die riglyne en instruksies oor ekonomiese verslagdoeningsformate uitgereik deur die Nasionale Tesourie ingevolge die Wet op Openbare Finansiële Bestuur; 40

- “**Provinsiale Minister**” die lid van die Provinsiale Kabinet verantwoordelik vir finansies in die Provinsie;
- “**Provinsiale Tesourie**” die Provinsiale Tesourie van die Wes-Kaap;
- “**Provinsie**” die Provinsie Wes-Kaap;
- “**raamwerk**” die voorwaardes en ander inligting gepubliseer deur die Provinsiale Tesourie ten opsigte van ’n voorwaardelike toekenning ingevolge die “Division of Revenue Act”, of die besonderhede gepubliseer deur die Provinsiale Minister ingevolge artikel 36(2) van die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Finansiële Bestuur; 5
- “**voorwaardelike toekenning**” ’n toekenning wat ’n munisipaliteit toekom soos beoog in artikel 36(2) van die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Finansiële Bestuur; 10
- “**Wet op Openbare Finansiële Bestuur**” die Wet op Openbare Finansiële Bestuur, 1999 (Wet 1 van 1999);
- “**Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Finansiële Bestuur**” die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Finansiële Bestuur, 2003 (Wet 56 van 2003). 15

Bewilliging van geld vir behoeftes van Provinsie

2. (1) Bewilligings deur die Provinsiale Parlement van geld uit die Provinsiale Inkomstefonds vir die behoeftes van die Provinsie in die 2023/24- finansiële jaar, vir begrotingsposte en hoofindelings binne ’n begrotingspos en vir die spesifieke gelyste doeleindes, word in die Bylae uiteengesit. 20
- (2) Die besteding van bewilligings beoog in subartikel (1) is onderhewig aan hierdie Wet, die Wet op Openbare Finansiële Bestuur en die “Financial Management of Parliament and Provincial Legislatures Act, 2009” (Wet 10 van 2009).

Bedrae gelys as spesifiek en uitsluitlik bewillig 25

3. Bedrae in die Bylae gelys as spesifiek en uitsluitlik bewillig en wat verwys na—
- (a) nasionale voorwaardelike toekennings, mag slegs vir die doel bepaal in die “Division of Revenue Act” en ooreenkomstig die raamwerk gepubliseer ingevolge daardie Wet gebruik word; en
- (b) geormerkte toekennings, mag slegs vir die doel bepaal in die Bylae en ooreenkomstig die voorskrifte van tyd tot tyd uitgereik ingevolge artikel 4(2) van hierdie Wet gebruik word. 30

Geormerkte toekennings

4. (1) Geormerkte toekennings aan provinsiale departemente word in kolom 2 van die Bylae beskryf. 35
- (2) Die Provinsiale Tesourie kan van tyd tot tyd voorskrifte oor geormerkte toekennings uitreik.
- (3) ’n Voorskrif—
- (a) moet die verslagdoeningsvereistes waaraan provinsiale departemente moet voldoen van ’n funksie wat deur elke toekenning befonds of gedeeltelik befonds word, skriftelik uiteensit, behalwe waar sodanige omvattende verslagdoening reeds ingevolge ander wetgewing vereis word; en 40
- (b) kan verder maatreëls ten opsigte van ’n toekenning uiteensit om deursigtigheid, verantwoordbaarheid en uitgawebeheer te verseker.

Weerhouding of staking van geormerkte toekennings 45

5. (1) Die Provinsiale Tesourie kan die oordrag van fondse ten opsigte van ’n geormerkte toekenning aan ’n provinsiale departement weerhou of staak weens die ernstige of volgehoue wesenlike oortreding, deur daardie departement of enige ander ontvangende staatsorgaan waarvoor daardie departement verantwoordelik is, van die maatreëls beoog in artikel 4(3) ten opsigte van die geormerkte toekenning. 50
- (2) Die Provinsiale Tesourie moet, voordat ’n geormerkte toekenning ingevolge subartikel (1) weerhou word, aan die betrokke provinsiale departement—
- (a) skriftelik kennis gee van sy voorneme om die geormerkte toekenning te weerhou; en

(b) 'n geleentheid gee om skriftelike versoë in te dien waarom die geormerkte toekenning nie weerhou behoort te word nie.

(3) Die Provinsiale Tesourie kan, waar hy 'n geormerkte toekenning ingevolge hierdie artikel staak, ná oorlegpleging met die betrokke provinsiale departement, in 'n aansuiweringsbegroting bepaal dat 'n gedeelte van die geormerkte toekenning wat nie 5 bestee is nie aan enige ander provinsiale departement hertoegewys word.

(4) Die Provinsiale Tesourie moet, waar hy 'n geormerkte toekenning ingevolge hierdie artikel staak, 'n kennisgewing van die staking, tesame met 'n verduidelikende memorandum, in die *Provinsiale Koerant* publiseer.

Weerhouding van voorwaardelike toekennings 10

6. (1) 'n Oordraende provinsiale beampte kan die oordrag aan 'n munisipaliteit van 'n voorwaardelike toekenning of enige gedeelte van so 'n toekenning vir 'n tydperk van hoogstens 30 dae weerhou indien—

(a) die munisipaliteit nie voldoen aan die voorwaardes waaraan die toekenning ingevolge die tersaaklike raamwerk onderhewig is nie; of 15

(b) uitgawes op vorige oordragte gedurende die munisipale finansiële jaar beduidende onderbesteding toon waarvoor geen bevredigende verduideliking gegee is nie.

(2) 'n Oordraende provinsiale beampte moet, minstens sewe dae of die korter tydperk wat die Provinsiale Tesourie goedkeur, voor die weerhouding van 'n toekenning 20 ingevolge subartikel (1)—

(a) die betrokke munisipaliteit—

(i) skriftelik kennis gee van sy of haar voorneme om die toekenning te weerhou; en

(ii) 'n geleentheid gee om, binne daardie sewe dae of daardie korter tydperk, 25 skriftelike versoë in te dien waarom die toekenning nie weerhou behoort te word nie; en

(b) die Provinsiale Tesourie en die provinsiale departement verantwoordelik vir plaaslike regering in kennis stel van sy of haar voorneme om die toekenning te weerhou. 30

(3) 'n Kennisgewing beoog in subartikel (2) moet die redes vir die weerhouding van die toekenning en die voorgename van die weerhouding insluit.

(4)(a) Die Provinsiale Tesourie kan, wanneer 'n oordraende provinsiale beampte 'n toekenning ingevolge subartikel (1) weerhou, daardie beampte opdrag gee of 'n versoek van daardie beampte toestaan om die toekenning te weerhou vir 'n tydperk van langer as 30 dae, maar hoogstens 120 dae, indien die weerhouding— 35

(i) voldoening aan die voorwaardes waaraan die toekenning onderhewig is, vergemaklik; of

(ii) die risiko van onderbesteding verminder.

(b) 'n Oordraende provinsiale beampte moet, wanneer die weerhouding van 'n toekenning soos beoog in paragraaf (a) aangevra word, die Provinsiale Tesourie voorsien van bewys van voldoening aan subartikel (2) en 'n afskrif van alle versoë ontvang van die betrokke munisipaliteit. 40

(c) Die oordraende provinsiale beampte moet weer aan subartikel (2) voldoen wanneer die Provinsiale Tesourie ingevolge paragraaf (a) opdrag gee of 'n versoek toestaan dat 'n toekenning weerhou word. 45

Staking van voorwaardelike toekennings

7. (1) Ondanks artikel 6 kan die Provinsiale Tesourie, na goeë dunde of op versoek van 'n oordraende provinsiale beampte, die oordrag aan 'n munisipaliteit van 'n voorwaardelike toekenning of enige gedeelte van so 'n toekenning staak— 50

(a) op grond van die ernstige of volgehoue wesenlike oortreding van die voorwaardes waaraan die toekenning onderhewig is ingevolge die betrokke raamwerk; of

(b) indien die Provinsiale Tesourie verwag dat die munisipaliteit in die lopende munisipale finansiële jaar aansienlik op die betrokke program of toekenning sal onderbestee. 55

(2) Die Provinsiale Tesourie moet voordat 'n toekenning ingevolge hierdie artikel gestaak word—

(a) aan die betrokke munisipaliteit—

- (i) 21 dae skriftelike kennis gee van die voorneme om die toekenning te staak; en
  - (ii) 'n geleentheid gee om binne daardie 21 dae skriftelike verhoë in te dien waarom die oordrag van die toekenning of 'n gedeelte daarvan nie gestaak behoort te word nie; en 5
- (b) die provinsiale minister verantwoordelik vir die provinsiale departement wat die voorwaardelike toekenning oordra, raadpleeg.
- (3) Die Provinsiale Tesourie moet, waar hy 'n toekenning ingevolge subartikel (1) staak, 'n kennisgewing van die staking, tesame met 'n verduidelikende memorandum, in die *Provinsiale Koerant* publiseer. 10
- (4) Die Provinsiale Minister moet van die staking van die toekenning verslag doen aan—
- (a) die Ouditeur-generaal; en
  - (b) die Provinsiale Parlement by die tertafellegging van die volgende begrotings-wetgewing in die Provinsiale Parlement. 15

Hertoekenning ná staking van toekenning aan munisipaliteit

8. Die Provinsiale Tesourie kan, waar hy 'n toekenning ingevolge artikel 7 staak, ná oorlegpleging met die oordraende provinsiale beampte en onderhewig aan die “Division of Revenue Act”, bepaal dat die toekenning of enige gedeelte daarvan aan een of meer munisipaliteite hertoegewys word op voorwaarde dat die toekenning in die lopende of die volgende munisipale finansiële jaar bestee moet word. 20

Oordragte verkeerdelik oorbetaal

9. (1) Die oordrag van 'n toekenning wat verkeerdelik aan 'n munisipaliteit oorbetaal is, word geag as nie regmatig aan daardie munisipaliteit verskuldig nie.
- (2) 'n Oordrag beoog in subartikel (1) moet sonder versuim deur die verantwoordelike oordraende provinsiale beampte verhaal word. 25
- (3) Ondanks subartikel (2) kan die Provinsiale Tesourie opdrag gee dat die verhaling beoog in subartikel (2) teweeggebring word deur verrekening teen toekomstige oordragte wat die munisipaliteit toekom.

Onbestede voorwaardelike toekennings 30

10. (1) Onderhewig aan die Wet op Openbare Finansiële Bestuur, die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Finansiële Bestuur en die “Division of Revenue Act” val enige voorwaardelike toekenning wat nie teen die einde van 'n munisipale finansiële jaar deur 'n munisipaliteit bestee is nie, terug op die Provinsiale Inkomstefonds, tensy die betrokke munisipale ontvangsbeampte tot die bevrediging van die Provinsiale Tesourie en die oordraende provinsiale beampte kan bewys dat die onbestede toekenning vir identifiseerbare projekte bestem is. 35
- (2) Die Provinsiale Tesourie kan, op versoek van 'n oordraende provinsiale beampte of 'n munisipaliteit beoog in subartikel (1), goedkeuring verleen dat die voorwaardelike toekenning deur die munisipaliteit behou word vir besteding in die volgende munisipale finansiële jaar. 40
- (3) Enige fondse wat ingevolge subartikel (1) op die Provinsiale Inkomstefonds moet terugval en wat nie ingevolge subartikel (2) deur die Provinsiale Tesourie goedgekeur is om behou te word nie, moet deur die munisipaliteit aan die Provinsiale Inkomstefonds terugbetaal word. 45
- (4) Die Provinsiale Tesourie kan enige fondse wat ingevolge subartikels (1) en (3) aan die Provinsiale Inkomstefonds terugbetaal moet word, maar wat nog nie terugbetaal is nie, ooreenkomstig subartikel (5) verreken teen toekomstige voorwaardelike toekennings aan daardie munisipaliteit.
- (5) Voordat die Provinsiale Tesourie enige bedrae teen toekomstige voorwaardelike toekennings aan 'n munisipaliteit ingevolge subartikel (4) verreken, moet die Provinsiale Tesourie die oordraende provinsiale beampte en betrokke munisipale ontvangs-beampte—
- (a) skriftelik kennis gee van sy voorneme om bedrae teen toekomstige betalings vir voorwaardelike toekennings te verreken; en 55
  - (b) 'n geleentheid gee om, binne 14 dae vanaf ontvangs van die kennisgewing bedoel in paragraaf (a)—

- (i) skriftelike verhoë in te dien wat tot die bevrediging van die Provinsiale Tesourie bewys dat die onbestede voorwaardelike toekenning óf ooreenkomstig die tersaaklike raamwerk bestee is óf vir identifiseerbare projekte bestem is;
  - (ii) ander middele voor te stel wat aanvaarbaar is vir die Provinsiale Tesourie waardeur die onbestede voorwaardelike toekennings aan die Provinsiale Inkomstefonds terugbetaal sal word; of 5
  - (iii) 'n alternatiewe betalingsreëling voor te stel ingevolge waarvan die onbestede voorwaardelike toekennings aan die Provinsiale Inkomstefonds terugbetaal sal word. 10
- (6) 'n Kennisgewing beoog in subartikel (5) moet die voorgenome bedrag wat teen toekennings verreken staan te word en die redes vir die verrekening van die bedrae insluit.

Delegasies en opdragte

11. (1) Die Provinsiale Minister kan enige van die bevoegdhede of enige van die pligte wat ingevolge hierdie Wet aan die Provinsiale Tesourie toevertrou is aan die Departementshoof deleger of opdra. 15
- (2) 'n Delegasie of opdrag bedoel in subartikel (1)—
- (a) moet op skrif wees;
  - (b) kan onderhewig aan voorwaardes gemaak word; 20
  - (c) kan skriftelik deur die Provinsiale Minister ingetrek of gewysig word;
  - (d) onthef nie die Provinsiale Tesourie van die verantwoordelikheid ten opsigte van die uitoefening van die gedelegeerde bevoegdheid of die verrigting van die opgedraagde plig nie;
  - (e) verhinder nie die Provinsiale Tesourie om daardie bevoegdheid uit te oefen of daardie plig te verrig nie; en 25
  - (f) kan die verdere delegering van daardie bevoegdheid of verdere opdrag van daardie plig aan 'n ander werknemer in die Provinsiale Tesourie of die houer van 'n spesifieke amp of posisie in die Provinsiale Tesourie toelaat, in welke geval paragrawe (a) tot (e) van toepassing is, met die nodige veranderinge. 30
- (3) Die Provinsiale Minister kan enige besluit geneem deur die Departementshoof as gevolg van 'n delegasie of opdrag ingevolge subartikel (1) of deur 'n ander werknemer van die Provinsiale Tesourie of houer van 'n spesifieke amp of posisie in die Provinsiale Tesourie as gevolg van 'n verdere delegasie of 'n verdere opdrag ingevolge subartikel (2)(f), bevestig, verander of herroep, onderhewig aan enige regte wat moontlik as gevolg van die besluit gevestig geraak het. 35
- (4) 'n Oordraende provinsiale beampte kan enige van die bevoegdhede of enige van die pligte wat ingevolge hierdie Wet aan die oordraende provinsiale beampte toevertrou is, aan 'n amptenaar in dieselfde departement deleger of opdra.
- (5) 'n Delegasie of opdrag aan 'n beampte ingevolge subartikel (4)— 40
- (a) moet in oorleg met die Provinsiale Tesourie gedoen word;
  - (b) moet op skrif wees, en 'n afskrif daarvan moet aan die Provinsiale Tesourie voorgelê word;
  - (c) is onderhewig aan enige beperkings en voorwaardes wat die Provinsiale Tesourie kan oplê; 45
  - (d) is onderhewig aan enige beperkings en voorwaardes wat die oordraende provinsiale beampte kan oplê;
  - (e) kan óf aan 'n spesifieke individu óf aan die houer van 'n spesifieke pos in dieselfde departement wees;
  - (f) kan deur die oordraende provinsiale beampte skriftelik ingetrek of gewysig word; 50
  - (g) onthef nie die oordraende provinsiale beampte van die verantwoordelikheid ten opsigte van die uitoefening van die gedelegeerde bevoegdheid of die verrigting van die opgedraagde plig nie; en
  - (h) verhinder nie die oordraende provinsiale beampte om daardie bevoegdheid uit te oefen of daardie plig te verrig nie. 55
- (6) Die oordraende provinsiale beampte kan enige besluit wat deur 'n amptenaar as gevolg van 'n delegasie of opdrag ingevolge subartikel (5) geneem is, bevestig, verander of herroep, onderhewig aan enige regte wat moontlik as gevolg van die besluit gevestig geraak het. 60

Kort titel

12. Hierdie Wet heet die Wes-Kaapse Begrotingswet, 2023.

BYLAE
 (As 'n las teen die Provinsiale Inkomstefonds)

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofindings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaalbates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
1	Premier	2 047 103	639 995	1 331 042		31 866	44 200		653 950
2	Provinsiale Parlement	187 678	95 204	33 608		54 135	4 731		
3	Provinsiale Tesourie	340 674	211 733	80 614		46 131	2 196		3 000
4	Polisietoesig en Gemeenskapsveiligheid	745 160	165 088	102 960		470 159	6 953		366 617
5	Onderwys	29 548 366	19 917 564	3 407 741		4 116 975	2 100 312	5 774	4 219 184
6	Gesondheid en Welstand	28 804 565	16 511 282	9 348 610		1 723 046	1 221 627		7 680 503
7	Maatskaplike Ontwikkeling	2 460 812	1 063 555	267 538		1 076 039	53 680		74 899
8	Mobiliteit	2 953 180	509 743	857 599		1 439 265	146 573		1 391 583
9	Omgewingsake en Ontwikkelingsbeplanning	606 302	241 376	41 768		318 006	5 152		79 734
10	Infrastruktuur	9 887 089	935 471	2 308 049		3 111 123	3 532 446		3 847 224
11	Landbou	960 165	435 907	257 057	135	237 284	29 782		259 908
12	Ekonomiese Ontwikkeling en Toerisme	512 787	130 212	50 648		327 663	4 264		219 668
13	Kultuursake en Sport	895 529	236 082	167 852		469 867	21 728		423 444
14	Plaaslike Regering	369 866	212 047	81 782		70 645	5 343	49	55 740
		80 319 276	41 305 259	18 336 868	135	13 492 204	7 178 987	5 823	19 275 454

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofindelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaal-bates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
1	Departement van die Premier <i>Doel: Om 'n bekwame Wes-Kaapse Regering moontlik te maak en te bestuur deur 'n kultuur van innovasie en samewerking te institutionaliseer om beter dienste aan die mense van die Wes-Kaap te lewer.</i>	R'000 2 047 103	R'000 639 995	R'000 1 331 042	R'000	R'000 31 866	R'000 44 200	R'000	R'000 653 950
	1 Uitvoerende Regeringsbestuur en Integrasie (Administrasie) <i>Om uitvoerende regeringsondersteuningsdienste te verleen.</i> Oordragte en subsidies <i>Departementele agentskappe en rekeninge</i> <i>Kommunikasie: Lisensies (radio en televisie)</i> <i>Organisasies sonder winsoogmerk</i> <i>Geskenke en donasies: Verskeie projekte volgens versoek</i>	101 936	81 941	18 083		309	1 603		
	2 Provinsiale Strategiese Bestuur <i>Om provinsiale strategiese bestuur te lei en te koördineer deur middel van beleid- en strategiese steun, die gebruik van data en bewyse en die institutionalisering van strategiese programme regoor die Wes-Kaapse Regering.</i> Waarvan <i>Geoormerkte toekenning: Energie</i> <i>Geoormerkte toekenning: Kommissaris vir Kinders</i> Oordragte en subsidies <i>Departementele agentskappe en rekeninge</i> <i>Kommunikasie: Lisensies (radio en televisie)</i> <i>Organisasies sonder winsoogmerk</i> <i>Kaapse Konsortium vir Hoër Onderwys: Versterk bydrae van hoër onderwys tot die provinsiale ekonomie.</i>	177 101	44 209	131 795		502	595		85 650 13 300
	3 Mensebestuur <i>Om 'n dwarsleggende mensebestuursdiens te verleen, bestaande uit organisatoriese ontwikkeling, opleiding en bemagtiging, en mensepraktyke.</i> Waarvan Oordragte en subsidies <i>Departementele agentskappe en rekeninge</i> <i>Kommunikasie: Lisensies (radio en televisie)</i>	214 097	179 995	32 741		21	1 340		
						21			

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofindelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaal-bates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
4	Sentrum vir E-innovering Om diensuitnemendheid deur middel van inligtingskommunikasietegnologie vir die mense van die Wes-Kaap moontlik te maak. Waarvan Geoormerkte toekenning: Breëbandprojek Oordragte en subsidies Departementele agentskappe en rekeninge Kommunikasie: Lisensies (radio en televisie) Organisasies sonder winsoogmerk Besigheidshoekies by biblioteke: Vestiging en onderhoud van e-sentrums.	1 378 888	209 168	1 098 333		31 025	40 362		555 000
5	Korporatiewe Sekerheid Om ondernemingsrisikobestuurs-, interne-oudit-, provinsiale forensiese, regs- en korporatiewekommunikasiedienste te verleen. Waarvan Oordragte en subsidies Departementele agentskappe en rekeninge Kommunikasie: Lisensies (radio en televisie)	119 083	73 107	45 718		8	250		
6	Regsdienste Om omvattende regsdiens aan die Wes-Kaapse Regering te lewer. Waarvan Oordragte en subsidies Departementele agentskappe en rekenings Kommunikasie: Lisensies (radio en televisie)	55 998	51 575	4 372		1	50		

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofindelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaalbates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
2	Provinsiale Parlement <i>Doel: Die administrasie van die Wes-Kaapse Provinsiale Parlement (WKPP) is daartoe verbind om die WKPP te dien, te ondersteun en te versterk deur: Professioneel en innoverend in ons prosesse en werksaamhede te wees en etiese en goeie bestuurstoetsigpraktyke aan te kweek; Ons Lede en personeel te bemagtig om optimaal te funksioneer; Die grondwetlike mandaat van wetgewing, openbare deelname en toetsig te fasiliteer in belang van die mense van die Wes-Kaap; en die WKPP plaaslik, nasionaal en internasionaal te bevorder.</i>	R'000 187 678	R'000 95 204	R'000 33 608	R'000	R'000 54 135	R'000 4 731	R'000	R'000
	1 Bestuurspraktyk (Leierskap) en Administrasie <i>Om algehele strategiese leiding en rigting aan die WKPP te gee.</i> <i>Waarvan</i> Oordragte en subsidies <i>Departementele agentskappe en rekeninge</i> <i>Kommunikasie: Lisensies</i> <i>(radio en televisie)</i> <i>Huishoudings</i> <i>Geskenke en donasies:</i> <i>Bestuursaansporingsbelonings</i>	82 504	58 930	18 757		86 22 64	4 731		
	2 Parlementêre Steundienste <i>Om doeltreffende prosedurele advies en verwante ondersteuning aan die Huis en komitees te verskaf en om openbare deelname te fasiliteer.</i> <i>Waarvan</i> Oordragte en subsidies <i>Huishoudings</i> <i>Geskenke en donasies:</i> <i>Bestuursaansporingsbelonings</i>	25 654	20 566	5 062		26 26			
	3 Openbare Skakeling <i>Om toe te sien dat doeltreffende openbare skakeling plaasvind en om openbare betrokkenheid by wetgewing en ander prosesse te fasiliteer.</i> <i>Waarvan</i> Oordragte en subsidies <i>Huishoudings</i> <i>Geskenke en donasies:</i> <i>Bestuursaansporingsbelonings</i>	18 664	13 190	5 456		18 18			
	4 Ledesteun <i>Om aan Lede en politieke partye bemagtigingsfasiliteite en voordele te verskaf.</i> <i>Waarvan</i> Oordragte en subsidies <i>Buitelandse regerings en internasionale organisasies</i> <i>Ledegeld: Parlementêre Vereniging van die Statebond</i> <i>Organisasies sonder winsoogmerk</i> <i>Politieke partye: Sekretariële en kiesafdelingstoelae</i> <i>Huishoudings</i> <i>Werknemersbystandsvoordele:</i> <i>Aftreevoordele vir Lede</i>	60 856	2 518	4 333		54 005 356 52 106 1 543			

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofindelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaalbates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
	Oordragte en subsidies <i>Provinsies en munisipaliteite</i> <i>Munisipaliteite: Om munisipaliteite te ondersteun om hul finansiële bestuursvermoëns te verbeter.</i>	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
	4 Finansiële Bestuurstoestig <i>Om rekenpligtigheid en finansiële bestuurstoestig bestuur binne departemente, entiteite en munisipaliteite te bevorder.</i> <i>Waarvan</i> Oordragte en subsidies <i>Provinsies en munisipaliteite</i> <i>Munisipaliteite: Om munisipaliteite te ondersteun om hul finansiële bestuursvermoëns te verbeter.</i>	44 873	38 564	3 809	2 500	550			
					2 500				

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofindelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaal-bates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
4	Polisietoetsig en Gemeenskapsveiligheid	745 160	165 088	102 960		470 159	6 953		366 617
	<i>Doel: In die strewe na gemeenskapsveiligheid sal die Departement professionele polisieëring bevorder deur effektiewe toetsig soos deur wetgewing bepaal, veiligheidsvennootskappe met gemeenskappe en ander belanghebbendes (hele samelewing) te kapasiteer; en veiligheid in alle openbare geboue en ruimtes te bevorder.</i>								
	1 Administrasie	116 886	48 229	11 400		56 015	1 242		
	<i>Om aan die Departement en verwante entiteite strategiese rigting en ondersteunings-, administratiewe, finansiële en uitvoerende dienste te lewer. Die doel van die Program is om doeltreffende steun aan die ministeriële kantore, Departementshoof, Wes-Kaapse Polisie-ombudsman (WKPO) en Wes-Kaapse Drankowerheid (WKDO) te bied wat betref die funksies van strategiese leierskap en effektiewe bestuur insluitende finansiële bestuur.</i>								
	Waarvan								
	Oordragte en subsidies								
	Departementele agentskappe en rekeninge					56 015			
	Wes-Kaapse Drankowerheid:								
	Ondersteuning aan Drankraad om die drankbedryf te reguleer								
	2 Provinsiale Sekretariaat vir Polisiediens	74 449	51 844	12 210		8 780	1 615		
	<i>Om toetsig te hou oor die gedrag, effektiwiteit en doeltreffendheid van wetstoepassingsagentskappe in die provinsie.</i>								
	Waarvan								
	Oordragte en subsidies								
	Provinsies en munisipaliteite								
	Veiligheidsinisiatief implementering - "samelewing as geheel"-benadering (WoSA)					6 780			
	Departementele agentskappe en rekeninge								
	Uitgebreide Openbarewerkeprogram (UOWP) -								
	Werkloosheidsversekeringsfonds								
	Organisasies sonder winsoogmerk								
	Veiligheidsprogramme - Buurtwag-projekbefondsing					1 000			
	Gemeenskapspolisieëeringsforums - projekbefondsing					1 000			

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofindelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaal-bates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	
3	Provinsiale Polisiëeringsfunksies <i>Om te help met die implementering van die grondwetlike mandaat wat aan provinsies gegee is, ingevolge hul rol in die bevordering van goeie verhoudinge tussen gemeenskappe en die polisie deur sy gemeenskapsinklusiewe benadering en om te verseker dat alle diensleweringsklagtes oor polisiëring in die provinsie onafhanklik en effektief aangespreek word.</i> Waarvan <i>Nasionale voorwaardelike toekenning: Maatskaplike Sektor: Uitgebreide Openbarewerkeprogram (UOWP) Aansporingstoekenning aan provinsies</i> <i>Geoormerkte toekenning: Vorderingsplan vir wetstoepassing</i> <i>Geoormerkte toekenning: Vorderingsplan vir wetstoepassing - LEAP-stasies</i> <i>Geoormerkte toekenning: Toerismeveiligheid</i> Oordragte en subsidies <i>Provinsies en munisipaliteite</i> <i>Vredesbeamptes-opleidingsondersteuning vir wetstoepassing</i> <i>Wetstoepassingseenheid vir Landelike Veiligheid</i> <i>Hulpbronfinansiering te verskaf vir die vestiging van 'n Wetstoepassingseenheid vir Landelike Veiligheid by munisipaliteite</i> <i>Hulpbronfinansiering vir die vestiging en ondersteuning van 'n honde-eenheid by munisipaliteite</i> Organisasies sonder winsoogmerk <i>LEAP-stasies</i> Huishoudings <i>Projek Chrysalis-fonds: Wes-Kaap</i> Geskenke en donasies	447 432	8 340	33 408		405 364	320		
								4 033	
								350 000	
								10 000	
								2 584	
						2 966			
						350 000			
						9 574			
						10 035			
						7 500			
						25 239			
						50			
4	Sekuriteitsrisikobestuur <i>Om 'n "regering as geheel" -benadering in werking te stel tot die bou van meer veerkragtige instellings.</i>	106 393	56 675	45 942			3 776		

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofindelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaal-bates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
5	Onderwys <i>Doel: Die missie van die Departement is om te verseker dat elke kind leergeleenthede van gehalte het in 'n funksionele en instaatstellende omgewing om kennis, bekwaamhede, vaardighede en waardes te verwerf om in 'n veranderende wêreld te slaag</i>	R'000 29 548 366	R'000 19 917 564	R'000 3 407 741	R'000	R'000 4 116 975	R'000 2 100 312	R'000 5 774	R'000 4 219 184
1	Administrasie <i>Om oorhoofse bestuur aan die onderwysstelsel te voorsien ooreenkomstig die Wet op Nasionale Onderwysbeleid, 1996 (Wet 27 van 1996), die Wet op Openbare Finansiële Bestuur, 1999 (Wet 1 van 1999), en ander tersaaklike beleide.</i> <i>Waarvan</i> <i>Geoormerkte toekenning: Naskoolse onderrigaansproing (Massa deelname; geleenthede en toegang; ontwikkeling en groei (MOD): Nagraadse studieleiers)</i> <i>Skoolhulpbronbeamptes</i> <i>Oordragte en subsidies</i> <i>Provinsies en munisipaliteite</i> <i>Skoolhulpbronbeamptes</i> <i>Departementele agentskappe en rekeninge</i> <i>Kommunikasie: Lisensies (radio en televisie)</i> <i>Organisasies sonder winsoogmerk</i> <i>Fondse voorsien aan gewone openbare skole vir subsidie ten opsigte van internetkonnektiwiteit, rekenaartoerusting aan skole, Veilige Skole, Hoërskool-verbeteringsprogram, LITNUM-toekennings en biblioteekdienste</i> <i>Huishoudings</i> <i>Werknemersbystandsvoordele: Verlofgratifikasie</i>	1 657 534	1 109 435	378 571		85 256	78 498	5 774	
						14 000			4 000
						21			8 000
						54 958			
						16 277			

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofindelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaal-bates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
2	Gewone Openbare Skoolonderrig <i>Om gewone openbare onderrig vanaf graad 1 tot 12 ooreenkomstig die Suid-Afrikaanse Skolewet, 1996 (Wet 84 van 1996), en Onderwys Witskrif 6 op Spesiale Onderwys: Die vestiging van 'n Inklusiewe Onderwys- en Opleidingstelsel (Julie 2001) (Witskrif 6). E-onderrig word ook ingesluit.</i>	R'000 20 640 746	R'000 16 968 231	R'000 1 588 552	R'000	R'000 2 079 904	R'000 4 059	R'000	R'000
	<i>Waarvan</i>								
	<i>Nasionale voorwaardelike toekenning: Nasionale Skoolvoedingsprogram</i>								496 802
	<i>Nasionale voorwaardelike toekenning: Wiskunde, Wetenskap en Tegnologie</i>								37 135
	<i>Nasionale voorwaardelike toekenning: Maatskaplike Sektor Uitgebreide Openbarewerkeprogram (UOWP) Aansporingstoekennings vir Provinsies</i>								5 049
	<i>Geoormerkte toekenning: Onderrigaansporing (MGO: Verkryging, opknapping en instandhouding van toerusting)</i>								24 205
	<i>Geoormerkte toekenning: Naskoolvoedingskema vir MGO-sentrums. Hierdie toekenning maak voorsiening vir die voeding van leerders by MGO-sentrums by geïdentifiseerde skole</i>								65 008
	<i>Geoormerkte toekenning: Kurrikulum: Verbeterde lewensoriëntering</i>								5 000
	<i>Geoormerkte toekenning: Kurrikulum: Onderwyseropleiding/ vaardigheidsverskerping (digitaal)</i>								15 000
	<i>Oordragte en subsidies</i>								
	<i>Departementele agentskappe en rekeninge</i>								
	<i>Kommunikasie: Lisensies (radio en televisie)</i>								
	<i>Organisasies sonder winsoogmerk</i>								
	<i>Artikel 21-norme en -standaarde</i>					893 712			
	<i>Artikel 21-skoolgelde</i>					172 739			
	<i>Nie-artikel 21-instandhouding en munisipale dienste</i>					118 151			
	<i>Nie-artikel 21-skoolgelde</i>					49 486			
	<i>Vergoeding vir skoolgeldvrystellings</i>					89 415			
	<i>Om openbare skole te help om hulle institusionele aktiwiteite uit te voer</i>					149 314			
	<i>Toerusting vir mobiele kombuis; Stipendium vir vrywilliger of voedselhanteerder; Vrugte-en-groente- loodsprogram</i>					67 117			

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofindelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaal-bates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
	<i>Samewerkende skole</i>					167 319			
	<i>Leerdervoer</i>					83 075			
	<i>Administratiewe ondersteuning vir klein skole</i>					14 621			
	<i>Privaat vervoer</i>					4 980			
	<i>Koshuissubsidie</i>					60 961			
	<i>Kerkkoshuissubsidie</i>					529			
	<i>Kuns- en musieksentrums</i>					2 955			
	<i>Tegniese vakke</i>					13 340			
	<i>Aanvullende fokusskole</i>					1 998			
	<i>Uitbreiding van skole van keuse</i>					32 000			
	<i>Aanspreek van leerverliese</i>					48 900			
	<i>Huishoudings</i>								
	<i>Ander maatskaplike voordele: Vooraf bepaalde beurse vir nuwewerke</i>					109 292			
3	Subsidies aan Onafhanklike Skole	152 384				152 384			
	<i>Om onafhanklike skole te ondersteun ooreenkomstig die Suid-Afrikaanse Skolewet, 1996 (Wet 84 van 1996)</i>								
	<i>Waarvan</i>								
	<i>Oordragte en subsidies</i>								
	<i>Organisasies sonder winsoogmerk</i>								
	<i>Beheerliggame van geregistreerde onafhanklike skole</i>					152 384			
4	Openbare Spesiale Skoolonderrig	1 599 114	1 217 190	70 813		304 309	6 802		
	<i>Om verpligte openbare onderwys in spesiale skole te verskaf in ooreenstemming met die Suid-Afrikaanse Skolewet en Witskrif 6 oor Inklusiewe Onderwys. Insluitende e-leer en inklusiewe onderwys.</i>								
	<i>Waarvan</i>								
	<i>Nasionale voorwaardelike toekenning: Leerders met diepgaande intellektuele gestremdhede</i>								34 080
	<i>Oordragte en subsidies</i>								
	<i>Organisasies sonder winsoogmerk</i>								
	<i>Beheerliggame van openbare spesiale skole</i>					233 843			
	<i>Hulpbronverskaffing aan leerders met diepgaande en intellektuele gestremdhede/leersteurings</i>					67 000			
	<i>Huishoudings</i>								
	<i>Werknemersbystandsvoordele: Verlofgratifikasie</i>					3 466			

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofindelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaal-bates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
	<i>Projekvoorbereidingsfasiliteit</i> <i>Gesig van regering</i> <i>Uitvoerende prioriteitstoekenning</i> <i>Geoomerkte toekenning: Krag (LED-beligtig)</i> Oordragte en subsidies <i>Organisasies sonder winsoogmerk</i> <i>Skoolbeheerliggaam (SBL) se projekte - skool- en skoolsaalprogram</i>	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	
								5 000	
								40 000	
								40 000	
						30 000			
7	Eksamen- en Onderwysverwante Dienste	1 479 653	421 129	476 047	580 838	1 639			
	<i>Om onderwysinrigtings as 'n geheel van eksamen- en onderwysverwante dienste te voorsien.</i>								
	<i>Waarvan</i>								
	<i>Nasionale voorwaardelike toekenning: MIV en Vigs (Lewensvaardigheidsopleiding)</i>							18 071	
	<i>Geoomerkte toekenning: Presidensiële Jeugindiensnemingsinisiatief. Vir die indiensneming van onderwysassistente en algemene skoolassistente.</i>							530 927	
	<i>Oordragte en subsidies</i>								
	<i>Departementele agentskappe en rekeninge</i>								
	<i>Sektorale Onderwys- en Opleidingsowerheid (SETA)</i>				11 871				
	<i>Organisasies sonder winsoogmerk</i>								
	<i>Fondse voorsien vir die indiensneming van onderwysassistente en algemene skoolassistente asook die bedryf van eksamennasiensentrums</i>				568 858				
	<i>Huishoudings</i>								
	<i>Werknemersbystandsvoordele:</i>								
	<i>Verlofgratifikasie</i>				109				

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofdelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaalbates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
	<p>Stad Kaapstad: Primêre-gesondheidsorgdienste</p> <p>Organisasies sonder winsoogmerk</p> <p>Gemeenskapsgebaseerde dienste: Tuisgebaseerde sorg, geestesgesondheid, chroniese sorg en tuberkulose-nakomingsondersteuning</p> <p>Booth Memorial: Intermediêre sorgfasiliteit - volwassenes</p> <p>Uitwissing van tuberkulose (TB)</p> <p>St Joseph: Intermediêre sorgfasiliteit – kinders</p> <p>Gemeenskapsgesondheidsklinieke: Entstowwe en tuberkulosebehandeling</p> <p>Distriksbestuur: E-visie en IKT-ontwikkelingsprojek</p> <p>MIV en Vigs: Gemeenskapsuitreik-, Lekeberading-, Palliatiewe sorg- en oorgangsdienste, ensovoorts</p> <p>Voeding: Voedingsprogram</p> <p>Gehoorkeuringsrehabilitasiewerkers en mentorskap in spraak-, taal- en oudiologiese dienste vir kinders (Philani, ensovoorts)</p> <p>Versterking van Geestesgesondheidsdienste</p> <p>Welstandstrategie om te fokus op gesonde leefstylkeuses om chroniese leefstylsiektes te voorkom en te beheer, veilige en gesonde swangerskappe en grootmaak van kinders, en vermindering van skadelike persoonlike gedrag</p> <p>Gemeenskapsuitreikdienste-komponent</p> <p>Huishoudings</p> <p>Werknemersbystandsvoordele</p> <p>Ander oordragte na huishoudings: Eise teen die staat</p>	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
						655 785			
						117 101			
						32 720			
						13 594			
						12 373			
						2 696			
						2 622			
						207 310			
						1 065			
						2 079			
						5 019			
						10 740			
						195 662			
						21 606			
						630			
3	Mediese Nooddienste	1 316 456	785 764	413 138		961	116 593		
	<p>Om mediese nooddienste voor hospitalisasie te lewer, insluitende oorpasings tussen hospitale en beplande pasiëntvervoer; sowel as kliniese bestuur en koördinasie van noodmedisyne binne die provinsiale Departement van Gesondheid en Welstand</p> <p>Waarvan</p> <p>Oordragte en subsidies</p> <p>Provinsies en munisipaliteite</p> <p>Provinsiale departemente: Voertuiglisensies</p> <p>Huishoudings</p> <p>Werknemersbystandsvoordele</p>								
						18			
						943			

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofindelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaalbates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
4	Provinsiale Hospitaaldienste <i>Om 'n hospitaaldiens te lewer wat toeganklik, geskik en doeltreffend is en algemene spesialisdiens te verskaf, insluitende 'n gespesialiseerde rehabilitasiediens, tandheekkundediens en psigiatriese diens asook om 'n platform vir die opleiding van professionele gesondheidswerkers te skep en navorsing uit te voer.</i> Waarvan <i>Nasionale voorwaardelike toekenning: Toelaag vir Menslike Hulpbronne en Opleiding</i> Waarvan <i>Statutêre Menslikehulpbron-komponent</i> <i>Opleidingskomponent</i> <i>Nasionale voorwaardelike toekenning: Nasionale Gesondheidsversekering</i> Waarvan <i>Geestesgesondheidsdiens-komponent</i> Oordragte en subsidies <i>Organisasies sonder winsoogmerk</i> <i>Vir die befondsing van tuisversorging (Open Circle en Hurdy Gurdy) vir persone met outisme of intellektuele gestremdheid en met uitdagende gedrag</i> <i>Mitchells Plain-oorgangsfasiliteit</i> Huishoudings Werknemersbystandsvoordele	4 660 955	3 223 154	1 320 723		65 951	51 127		
									305 821
									121 797
									184 024
									2 379
									2 379
						4 046			
						43 444			
						18 461			
5	Sentrale Gesondheidsdienste <i>Om tersiêre en kwaternêre gesondheidsdienste te voorsien en 'n platform vir die opleiding van gesondheidswerkers en navorsing daar te stel.</i> Waarvan <i>Nasionale voorwaardelike toekenning: Toelaag vir Menslike Hulpbronne en Opleiding</i> Waarvan <i>Statutêre Menslikehulpbron-komponent</i> <i>Opleidingskomponent</i> <i>Nasionale voorwaardelike toekenning: Nasionale Tersiere Dienste</i> Oordragte en subsidies <i>Organisasies sonder winsoogmerk</i> <i>Maitland Cottage: Pediatriese ortopediese hospitaal</i> Huishoudings Werknemersbystandsvoordele	7 685 157	5 113 978	2 489 790		39 056	42 333		
									333 008
									113 904
									219 104
									3 323 839
						15 506			
						23 550			

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofindelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaalbates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
7	Maatskaplike ontwikkeling <i>Doel: Om die voorsiening van 'n omvattende netwerk van maatskaplike ontwikkelingsdienste te verseker wat die armes, kwesbares en diegene met spesiale behoeftes geleenthede gee en hulle bemagtig.</i>	R'000 2 460 812	R'000 1 063 555	R'000 267 538	R'000	R'000 1 076 039	R'000 53 680	R'000	R'000 74 899
	1 Administrasie <i>Die program omvat die strategiese bestuur en steundienste op alle vlakke van die Departement, d.i. provinsiale, streeks-, distriks- en fasiliteits- of inrigtingsvlak.</i> <i>Waarvan</i> <i>Geoormerkte toekenning: Kinderbeskermingsdienste</i> <i>Geoormerkte toekenning: Gesig van die regering</i>	250 490	182 638	50 399		3 415	14 038		
	<i>Oordragte en subsidies</i> <i>Departementele agentskappe en rekeninge</i> <i>Onderwys- en Opleidingsowerheid</i> <i>Kommunikasie: Lisensies (radio en televisie)</i> <i>Huishoudings</i> <i>Skenkings</i>					3 281 14 120			750 2 900
	2 Maatskaplike Welsynsdienste <i>Voorsien geïntegreerde ontwikkelingsmaatskaplike welsynsdienste aan die armes en kwesbares in samewerking met belanghebbendes en burgerlike gemeenskapsorganisasies.</i> <i>Waarvan</i> <i>Geoormerkte toekenning: Beveilig geestesgesondheidsfasiliteite</i> <i>Geoormerkte toekenning: Gesig van die regering</i> <i>Geoormerkte toekenning: Ouerskapprogramme-uitbreiding</i>	1 119 294	568 900	118 614		400 831	30 949		5 000 14 566 5 000
	<i>Oordragte en subsidies</i> <i>Departementele agentskappe en rekeninge</i> <i>Kommunikasie: Lisensies (radio en televisie)</i> <i>Organisasies sonder winsoogmerk</i> <i>Dienste aan bejaardes</i> <i>Dienste aan persone met gestremdhede</i> <i>Huishoudings</i> <i>Werknemersbystandsvoordele</i>					7 235 907 164 441 476			

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofindelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaalbates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
3	Kinders en Families <i>Om omvattende kinder-, familiesorg- en ondersteuningsdienste aan gemeenskappe in vennootskap met belanghebbendes en organisasies in die burgerlike samelewing te verskaf.</i> Waarvan Geoormerkte toekenning: Kinderbeskermingsdienste Geoormerkte toekenning: Ouerskapprogramme-uitbreiding Oordragte en subsidies Organisasies sonder winsoogmerk Versorging en dienste aan families Kinderversorging- en beskerming Vroeë kinderontwikkeling en gedeeltelike sorg Kinder-en-jeugversorgingsentrums Huishoudings Plasing van kinders	482 076	22 221	1 155		458 700			
								25 500	
								10 000	
						107 529			
						199 990			
						18 472			
						119 845			
						12 864			
4	Herstellende Dienste <i>Om geïntegreerde ontwikkelings- maatskaplike misdaadvoorkoming- en dwelmgbruikversteuringsdienste aan die mees kwesbares te voorsien in vennootskap met belanghebbendes en burgerlike organisasies.</i> Waarvan Geoormerkte toekenning: Kinderbeskermingsdienste Geoormerkte toekenning: Gesig van die regering Oordragte en subsidies Departementele agentskappe en rekeninge Kommunikasie: Lisensies (radio en televisie) Organisasies sonder winsoogmerk Dwelmmisbruik, voorkoming en Misdaadvoorkoming en ondersteuning Slagofferbemaatrigting Huishoudings Werknemersbystandsvoordele	512 826	267 927	91 107		145 099	8 693		
								3 750	
								2 534	
						25			
						58 026			
						15 003			
						71 496			
						549			
5	Ontwikkeling en Navorsing <i>Om volhoubare ontwikkelingsprogramme te voorsien wat bemaatrigting van gemeenskappe fasiliteer, gebaseer op empiriese navorsing en demografiese inligting.</i> Waarvan Nasionale voorwaardelike toekennings: Sosiale Sektor Uitgebreide Openbarewerkeprogram - aansporingstoelaag Oordragte en subsidies Organisasies sonder winsoogmerk Armoedeverligting en volhoubare lewensbestaan Jeugontwikkeling	96 126	21 869	6 263		67 994			
								4 899	
						53 823			
						14 171			

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofindelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaalbates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
8	Mobiliteit <i>Doel: Om onvermoeid na die lewering van verbeterde mobiliteit en toegang tot geleenthede vir die burgers van die Wes-Kaap na te streef</i>	R'000 2 953 180	R'000 509 743	R'000 857 599	R'000	R'000 1 439 265	R'000 146 573	R'000	R'000 1 391 583
	1 Administrasie <i>Om strategiese rigtinggewing en gehalte finansiële en ander steundienste aan die Minister en Departementshoof te voorsien.</i> <i>Waarvan</i> Oordragte en subsidies <i>Departementele agentskappe en rekeninge</i> <i>Kommunikasie: Lisensies (radio en televisie)</i> <i>Huishoudings</i> <i>Beurse betaalbaar aan nuwe werknemers</i> <i>Weknemersbystandsvoordele:</i> <i>Verlofgratifikasie</i> <i>Geskenke en skenkings</i>	134 933	84 631	40 499		6 107	3 696		
	2 Vervoerondernemings <i>Om die voorsiening van geïntegreerde landvervoerdienste te beplan, te reguleer en te fasiliteer deur koördinerende en samewerking met nasionale beplanningsowerhede, munisipaliteite, gemeenskapsgebaseerde organisasies, nie-regeringsorganisasies en die privaat sektor om die mobiliteit van alle gemeenskappe te verbeter en te fasiliteer.</i> <i>Waarvan</i> <i>Geoormerkte toekenning:</i> <i>George- Geïntegreerde Openbare vervoernetwerk</i> <i>Geïntegreerde vervoersentrum</i> Oordragte en subsidies <i>Provinsies en munisipaliteite</i> <i>Munisipale bankrekeninge: Voorsiening vir persone met spesiale behoeftes</i> <i>Munisipale bankrekeninge:</i> <i>Vervoerstelsels -</i> <i>Openbare vervoerveiligheid</i> <i>Munisipale bankrekeninge: Bedryf van die George- Geïntegreerde Openbare vervoernetwerk</i> <i>Munisipale bankrekeninge:</i> <i>Niegemotoriseerde vervoerinfrastruktuur</i> <i>Departementele agentskappe en rekeninge</i> <i>Kommunikasie: Lisensies (radio en televisie)</i> Openbare korporasies en private entiteite <i>Nasionale voorwaardelike toekenning:</i> <i>Openbare vervoerbedryfsonderneming, Golden Arrow Busdienste Edms (Bpk)</i>	1 886 040	89 005	347 937		1 433 020	16 078		106 733 107 331
						10 000			
						13 132			
						228 868			
						3 500			
						1			
						1 177 519			1 177 519

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofdelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaalbates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
3	Vervoerregulering <i>Om die vervoerwese te reguleer deur die registrasie en lisensiëring van voertuie, verenigings, operateurs en bestuurders; om veiligheid te bevorder deur middel van verkeerswetstoepassing, om padveiligheidsonderrig, kommunikasie, bewusmaking en die bedryf van weegbrûe te fasiliteer en om opleiding aan verkeerspolisie en ander wetstoepassingsbeampes te verskaf.</i> <i>Waarvan</i> Oordragte en subsidies <i>Provinsies en munisipaliteite</i> <i>Munisipaliteite: Voertuiglisensies betaalbaar aan munisipaliteite</i> <i>Departementele agentskappe en rekeninge</i> <i>Kommunikasie: Lisensies (radio en televisie)</i> <i>Huishoudings</i> <i>Werknemersbystandsvoordele:</i> <i>Verlofgratifikasie</i> <i>Geskenke en skenkings</i>	932 207	336 107	469 163		138	126 799		
						9			
						7			
						52			
						70			

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofindelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaalbates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
9	Omgewingsake en Ontwikkelingsbeplanning <i>Doel: Ter bevordering van 'n sterk volhoubare, gehalte en omvattende lewensomgewing ter ondersteuning van menslike welstand.</i>	606 302	241 376	41 768		318 006	5 152		79 734
	1 Administrasie <i>Om die algehele bestuur van die Departement te behartig en 'n sentrale steundiens te lewer. Waarvan Oordragte en subsidies Departementele agentskappe en rekeninge Kommunikasie: Lisensies (radio en televisie)</i>	70 028	59 956	6 414		10	3 648		
	2 Omgewingsbeleid, Beplanning en Koördinerings <i>Om die integrasie van omgewingsdoelwitte by nasionale, provinsiale en plaaslike regeringsbeplanning te verseker, insluitende provinsiale groei en ontwikkelingstrategieë, plaaslike ekonomiese ontwikkelingsplanne en geïntegreerde ontwikkeling. Die program sluit oorkoepelende funksies in soos navorsing, departementele strategie, inligtingsbestuur en klimaatsveranderingsbestuur.</i>	21 323	20 433	890		10			
	3 Nakoming en Toepassing <i>Om te verseker dat omgewingsnakomingsmoniteringstelsels daargestel en geïmplementeer word om wetgewing en omgewingsmagtigings toe te pas, nakomingsmonitering en toepassingskapasiteit te bou deur die instelling en opleiding van omgewingsbestuursinspektore, om te reageer op klagtes en kennisgewings van omgewingsoortredings en om op te tree om hierdie klagtes te monitor en waar nodig die nakoming van omgewingsvereistes af te dwing.</i>	31 154	26 119	4 763			272		
	4 Omgewingsgehaltebestuur <i>Om wette, beleid, norme, standaarde en riglyne te ontwikkel vir omgewingsimpakbestuur, luggehaltebestuur en om die bestuur van afval en besoedeling in provinsiale en plaaslike regeringsfere te ontwikkel. Waarvan Geoormerkte toekenning: Omgewingsimpakassesseringsprosesse: Verhoogde doeltreffendheid Oordragte en subsidies Departementele agentskappe en rekeninge Kommunikasie: Lisensies (radio en televisie)</i>	94 478	75 086	18 828		4	560		3 779

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofdelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaalbates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
5	Biodiversiteitsbestuur <i>Om die billike verdeling en volhoubare gebruik van natuurlike hulpbronne te bevorder, om by te dra tot ekonomiese ontwikkeling deur bestuur van biodiversiteit tesame met die komponente, prosesse, habitatte en funksies daarvan.</i> <i>Waarvan</i> <i>Nasionale voorwaardelike toekenning:</i> <i>Uitgebreide Openbarewerkeprogram</i> <i>Geïntegreerde Toekenning aan Provinsies</i> <i>Geoormerkte toekenning: Wes-Kaapse Natuurbewaringsraad (CapeNature) - Rampvoorkomingsmaatreëls - beheer van wegholveldbrande, vloede en ander risiko's</i> <i>Geoormerkte toekenning: Wes-Kaapse Natuurbewaringsraad (CapeNature) - Infrastruktuuropgraderings en geskeduleerde instandhouding</i> <i>Oordragte en subsidies</i> <i>Departementele agentskappe en rekeninge</i> <i>Wes-Kaapse Natuurbewaringsraad</i> <i>Organisasies sonder winsoogmerk</i> <i>Biosfeerreservate - vir bedryfsuitgawes</i>	320 129	11 358	1 029		307 742			
								4 482	
								10 563	
								41 802	
6	Omgewingsbemaatrigtingsdienste <i>Om programme vir interaksie met belanghebbendes te implementeer en te versterk en om gemeenskappe te bemagtig om in samewerking met die regering omgewings- en sosio-ekonomiese programme te implementeer.</i>	964		964					
7	Ontwikkelingsbeplanning <i>Om nasionale en provinsiale ruimtelike beplanning en grondbestuurswetgewing, beleide, norme en standaarde op provinsiale regeringsvlak te implementeer en die munisipale sfeer van die regering te ondersteun en by te staan in die implementering daarvan. Die program maak ook voorsiening vir 'n streeksbeplannings- en bestuursdiens en 'n ontwikkelingsfasiliteringsdiens om provinsiale en munisipale koördinerings- en logika te verseker ingevolge ontwikkelingsbeplanning deur die interregerings- en intersektorale koördinerings van planne, programme en projekte en die voorsiening van projek-spesifieke fasiliteringsdienste en die voorsiening van 'n ontwikkelingsbeplanningsintelligensie- bestuursdiens.</i> <i>Waarvan</i> <i>Geoormerkte toekenning:</i> <i>Behuisingsmarkstudies</i> <i>Geoormerkte toekenning: Streeks- sosio-ekonomiese projekprogram</i> <i>Oordragte en subsidies</i> <i>Provinsies en munisipaliteite</i> <i>Streeks-sosio-ekonomiese projekte - munisipaliteite</i>	68 226	48 424	8 880		10 250	672		
								1 366	
								17 742	
						10 250			

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofdelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaalbates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
10	Infrastruktuur	9 887 089	935 471	2 308 049		3 111 123	3 532 446		3 847 224
	Doel: Om onvermoeid na die lewering van infrastruktuur na te streef wat veerkragtig, inklusief, veilig is en poog om te genees, bekwaam, te integreer, sosiale kohesie te bou, Wes-Kaapse burgers te verbind, te koppel en te bemagtig, gedryf deur passie, etiek en 'n standvastige verbintenis tot die omgewing met ons mense as ons hoeksteen.								
	1 Administrasie	319 078	166 696	134 893		6 111	11 378		
	Om algehele bestuursondersteuning aan die Departement te verskaf.								
	<i>Waarvan</i>								
	<i>Geoormerkte toekenning: Krag Departementele agentskappe en rekeninge</i>								61 900
	<i>Kommunikasie: Lisensies (radio en televisie)</i>					7			
	<i>Huishoudings</i>								
	<i>Beurse betaalbaar aan nuwewerke</i>					6 104			
	2 Openbarewerkeinfrastruktuur	2 296 667	275 566	1 142 295		685 877	192 929		
	Om gebalanseerde provinsiale regeringsbou-infrastruktuur te verskaf wat integrasie, toeganklikheid, volhoubaarheid, billikheid, omgewingsensitiwiteit, ekonomiese groei en maatskaplike bemagtiging bevorder.								
	<i>Waarvan</i>								
	<i>Nasionale voorwaardelike toekenning: Uitgebreide Openbarewerkeprogram (UOWP) Geïntegreerde Toekenning vir Provinsies</i>								3 687
	<i>Geoormerkte toekenning: Onderhoud-Dringende Onderhoud by Kinder- en jeugsorgsentrums (Begrotingspos 7).</i>								34 090
	<i>Geoormerkte toekenning: Konstruksie-infrastruktuur (kapitaal) by Kinder- en jeugsorgsentrums (Begrotingspos 7).</i>								43 425
	<i>Geoormerkte toekenning: Beroepsgeondheid en -veiligheid - versnelde brandportefeulje.</i>								16 800
	<i>Geoormerkte toekenning: Voorsiening vir beplanningsprojekte wat vanuit die Projekvoorbereidingsfasiliteit geallokeer word vir buurtbeplanning, instaatstelling en gemengde gebruiksonwikkelingsinisiatiewe.</i>								32 406
	<i>Geoormerkte toekenning: Bou van 'n hawelose skuiling</i>								18 954
	<i>Provinsies en munisipaliteite</i>								
	<i>Munisipaliteite</i>								
	<i>Munisipale bankrekeninge: Munisipale belasting en tariewe</i>					683 987			
	<i>Departementele agentskappe en rekeninge</i>								
	<i>Kommunikasie: Lisensies (radio en televisie)</i>					3			

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofdelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaalbates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
	Huishoudings Maatskaplike voordele					1 887			
3	Vervoer Infrastruktuur Om vervoerinfrastruktuur te lewer en in stand te hou wat volhoubaar, geïntegreerd en omgewings sensitief is, wat sosiale bemagtiging en ekonomiese groei ondersteun en fasiliteer en toeganklikheid en die veilige, bekostigbare beweging van mense, goedere en dienste bevorder. Waarvan Nasionale voorwaardelike toekenning: Provinsiale Instandhouding van Paaie Oordragte en subsidies na Provinsies en munisipaliteite Provinsies Provinsies: Voertuiglisensies betaalbaar aan munisipaliteite Munisipaliteite Munisipale bankrekening: Finansiële bystand aan munisipaliteite vir instandhouding en konstruksie van vervoerinfrastruktuur Departementele agentskappe en rekeninge Kommunikasie: Lisensies (radio en televisie) Huishoudings Maatskaplike voordele Ander oordragte na huishoudings	4 589 129	315 553	894 497	52 232	3 326 847			
						7 500			1 425 471
						43 335			
						38			
						1 359			
4	Menslike Nedersettings Doel: Om volhoubare geïntegreerde menslike nedersettingsontwikkeling in die Wes-Kaap te bevorder. Waarvan Nasionale voorwaardelike toekenning: Uitgebreide Openbarewerkeprogram (UOWP) Geïntegreerde Toekenning vir Provinsies Nasionale voorwaardelike toekenning: Toekenning vir Ontwikkeling van Menslike Nedersettings Nasionale voorwaardelike toekenning: Provinsies se Opgraderingsvennootskap vir Informele Nedersettings Oordragte en subsidies na Provinsies en munisipaliteite Munisipaliteite Munisipale bankrekeninge Huishoudings Ander oordragte na huishoudings Bystandsvordele	2 613 569	136 457	110 210	2 366 902				
									2 982
									1 701 511
									505 998
						112 312			
						2 252 212			
						2 378			

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofdelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaalbates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
5	Gemeenskapsgebaseerde programme/UOWP Om die implementering van programme en strategieë te bestuur wat lei tot die ontwikkeling en bemagtiging van gemeenskappe en kontrakteurs, insluitende die provinsiale bestuur en koördinerende van die Uitgebreide Openbarewerkeprogram (UOWP) <i>Departementele agentskappe en rekeninge</i> <i>Kommunikasie: Lisensies</i> <i>(radio en televisie)</i>	68 646	41 199	26 154		1	1 292		
						1			

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofdelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaal-bates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
11	<p>Landbou</p> <p><i>Doel: Om die volle potensiaal van landbou te ontsluit om die ekonomiese, ekologiese en sosiale welstand van alle mense in die Wes-Kaap te versterk deur:</i></p> <p><i>Aanmoediging van gesonde betrokkenheid van aandeelhouders.</i></p> <p><i>Bevordering van die produksie van bekostigbare, voedsame, veilige en toeganklike voedsel, vesel en landbouprodukte.</i></p> <p><i>Versekering van die volhoubare bestuur van natuurlike hulpbronne.</i></p> <p><i>Uitvoering van toonaangewende en relevante navorsing en tegnologie-ontwikkeling.</i></p> <p><i>Ontwikkeling, behoud en werwing van kundigheid en menslike kapitaal.</i></p> <p><i>Lewering van 'n bevoegde en professionele landbouvoortoging-</i></p> <p><i>Vergroting van marktoeganklikheid vir die landbousektor in geheel.</i></p> <p><i>Bydrae tot die verligting van armoede en hongersnood.</i></p> <p><i>Versekering van deursigtige en doeltreffende regeringsbestuur.</i></p> <p><i>Bevordering van landelike ontwikkeling.</i></p>	960 165	435 907	257 057	135	237 284	29 782		259 908
1	<p>Administrasie</p> <p><i>Om beleidsvoorskrifte en prioriteite te bestuur en formuleer en te verseker dat daar toepaslike ondersteuningsdienste aan alle ander programme in verband met finansies, personeel, inligting, kommunikasie en aankope verleen word.</i></p> <p><i>Waarvan</i></p> <p><i>Geoomerke toekenning: Sekuriteit</i></p> <p>Oordragte en subsidies</p> <p><i>Provinsies en munisipaliteite</i></p> <p><i>Munisipaliteite: Motorvoertuiglisensies betaalbaar aan munisipaliteite</i></p> <p><i>Departementele agentskap en rekeninge</i></p> <p><i>Kommunikasie: Lisensies (radio en televisie)</i></p> <p><i>Organisasies sonder winsoogmerk</i></p> <p><i>Geskenke en donasies vir verskeie begunstigde projekte</i></p> <p>Huishoudings</p> <p><i>Werknemersbystandsvoordele: Verlofgratifikasie</i></p> <p><i>Werknemersbystandsvoordele: Na-aftreevoordele</i></p> <p><i>Beurse vir nuwewerke</i></p> <p><i>Geskenke en donasies vir verskeie begunstigde projekte</i></p>	145 663	83 590	51 786	133	5 787	4 367		5 000
	<p><i>Provisies en subsidie</i></p> <p><i>Munisipaliteite: Motorvoertuiglisensies betaalbaar aan munisipaliteite</i></p> <p><i>Departementele agentskap en rekeninge</i></p> <p><i>Kommunikasie: Lisensies (radio en televisie)</i></p> <p><i>Organisasies sonder winsoogmerk</i></p> <p><i>Geskenke en donasies vir verskeie begunstigde projekte</i></p> <p>Huishoudings</p> <p><i>Werknemersbystandsvoordele: Verlofgratifikasie</i></p> <p><i>Werknemersbystandsvoordele: Na-aftreevoordele</i></p> <p><i>Beurse vir nuwewerke</i></p> <p><i>Geskenke en donasies vir verskeie begunstigde projekte</i></p>					1			
						2			
						320			
						96			
						635			
						4 673			
						60			

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofindelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaal-bates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
2	Volhoubare Hulpbrongebruik en Bestuur <i>Om landbou ondersteuningsdienste aan boere te voorsien om die volhoubare ontwikkeling en bestuur van landbouhulpbronne te verseker.</i>	134 757	35 862	59 410		37 841	1 644		
	<i>Waarvan</i>								
	<i>Nasionale voorwaardelike toekenning:</i>								
	<i>Grondversorgingsprogram - Armoedeverligting en infrastruktuurontwikkeling</i>								5 680
	<i>Nasionale voorwaardelike toekenning: Uitgebreide Openbarewerkeprogram Geïntegreerde Toekenning vir Provinsies</i>								2 417
	<i>Geoormerkte toekenning: Ekologiese Infrakstruktuur</i>								38 628
	<i>Geoormerkte Toekenning: Rivierbeskermingswerke (Keurboomsrivier, Jan du Toitsrivier, Bo-Hexrivier)</i>								18 500
	<i>Oordragte en subsidies</i>								
	<i>Organisasies sonder winsoogmerk</i>								
	<i>Groen Ekonomie: Laer-Olifantsrivier-waterverbruikersvereniging (LORWV)</i>					6 995			
	<i>Cogmanskloof Besproeiingsraad</i>					650			
	<i>Sentraal Breede Waterverbruikersvereniging</i>					1 345			
	<i>Wolseley Waterverbruikersvereniging</i>					1 210			
	<i>Koue Bokke Waterverbruikersvereniging</i>					650			
	<i>Bergrivier Besproeiingsraad</i>					2 450			
	<i>Worcester-Oos Waterverbruikersvereniging</i>					290			
	<i>Zonderend Waterverbruikersvereniging</i>					2 600			
	<i>Groenland Waterverbruikersvereniging</i>					4 000			
	<i>Korente Besproeiingsraad</i>					3 300			
	<i>Stompdrift Kamanassie Waterverbruikersvereniging</i>					3 300			
	<i>Van Wyksdorp Waterbruikersvereniging</i>					1 183			
	<i>Buffelsrivier Besproeiingsraad</i>					5 268			
	<i>Citrusdal Waterverbruikersvereniging</i>					1 300			
	<i>Clanwilliam Waterverbruikersvereniging</i>					1 000			
	<i>Laer Bergrivier Besproeiingsraad</i>					2 300			

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofdelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaal-bates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
3	Landbouprodusent Ondersteuning en Ontwikkeling <i>Om produsente te ondersteun deur middel van landbou-ontwikkelingsprogramme; om transformasie van die landbousektor moontlik te maak en te ondersteun om daadwerklik by te dra tot ekonomiese groei, insluiting, gelykheid en die skepping van ordentlike werk; om voedselproduksie te verhoog deur produsente-ondersteuning en ontwikkelingsinisiatiewe.</i> Waarvan Nasionale vowaardelike toekenning: Omvattende Landboubystandsprogram Nasionale voorwaardelike toekenning: Ilima/Letsema-projek Geoormerkte toekenning: Casidra Oordragte en subsidies Departementele agentskap en rekeninge Landbounavorsingsraad (LNR) Hoëronderwysinstellings Geskenke en donasies vir verskeie begunstigde projekte Openbare koöperasies en private besighede Openbare koöperasie: Casidra MSB Bpk Organisasies sonder winsoogmerk Sagtevrugteprodusentetrust	297 476	69 605	46 834	176 828	4 209			
					201				113 568
					137 691				59 979
					38 936				3 000
4	Veeartsenydienste <i>Om veeartsenydienste aan kliënte te lewer ten einde gesonde diere, volhoubare en winsgewende diereproduksie, veilige handel in diere en produkte van dierlike oorsprong en die welstand van diere en die publiek te verseker.</i> Waarvan Geoormerkte toekenning: Veeartsenylaboratorium Oordragte en subsidies Provinsies en munisipaliteite Munisipaliteite: Voertuiglisensies betaalbaar aan munisipaliteite Huishoudings Werknemersbystandsvoordele: Verlofgratifikasie Beurse (niewerkers)	108 322	76 778	27 890	62	3 592			
									2 500
					2				
					10				
					50				
5	Navorsing en Tegnologiese Ontwikkelingsdienste <i>Om kundige, probleemgerigte en klientgerigte landbou-navorsing, tegnologie-ontwikkeling en -oordrag te bied wat 'n uitwerking op ontwikkeling het.</i> Waarvan Oordragte en subsidies Provinsies en munisipaliteite Munisipaliteite: Eiendomsbelasting	147 887	100 577	42 086	29	5 195			
					29				

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofindelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaal-bates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
6	Landbou- Ekonomiese Dienste <i>Om tydige en toepaslike landbou- ekonomiese dienste te verskaf om billike deelname in die ekonomie te verseker.</i>	47 955	21 274	11 474	2	14 325	880		
	<i>Waarvan</i>								
	<i>Geoomerkte toekenning: Vervanging van wingerde</i>								2 551
	<i>Oordragte en subsidies</i>								
	<i>Departementele agentskappe en rekeninge</i>								
	<i>Wes-Kaapse Toerisme-, Handels- en Investeringsbevorderingsagentskap (Wesgro)</i>					2 000			
	<i>Kommunikasie: Lisensies (radio en televisie)</i>						3		
	<i>Openbare koöperasies en private besighede</i>								
	<i>Openbare koöperasies: Casidra MSB Bpk</i>						5 168		
	<i>Organisasies sonder winsoogmerk</i>								
	<i>Wynbedryf Etiese Handelsvereniging (WYEHV) en Volhoubare Inisiatief van Suid Afrika (VISA)</i>						2 684		
	<i>Wines of South Africa (WoSA)</i>						1 600		
	<i>GreenCape (Landbouafdeling)</i>						680		
	<i>Suid-Afrikaanse Tafeldruifbedryf</i>						2 000		
	<i>Huishoudings</i>								
	<i>Geskenke en donasies vir verskeie begunstigde projekte</i>						190		
7	Landbou-onderwys en -opleiding <i>Om gestruktureerde en beroepsgerigte landbou-onderwys en -opleiding te bied en te fasiliteer om 'n kundige, welvarende en mededingende sektor te vestig.</i>	57 997	36 389	10 931		1 312	9 365		
	<i>Waarvan</i>								
	<i>Nasionale voorwaardelike toekenning: Omvattende Landbouondersteuningsprogram</i>								8 085
	<i>Oordragte en subsidies</i>								
	<i>Provinsies en munisipaliteite</i>								
	<i>Munisipaliteite: Voertuiglisensies betaalbaar aan munisipaliteite</i>						5		
	<i>Departementele agentskap en rekeninge</i>								
	<i>Kommunikasie: Lisensies (radio en televisie)</i>						7		
	<i>Huishoudings</i>								
	<i>Beurse (niewerkers)</i>						1 300		

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofindelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaal-bates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
8	Landelike Ontwikkeling <i>Om die ontwikkelingsprogramme van belanghebbendes in die landelike gebiede te koördineer.</i> <i>Waarvan</i> Oordragte en subsidies <i>Organisasies sonder winsoogmerk</i> <i>Geskenke en donasies vir verskeie begunstigde projekte</i> <i>Huishoudings</i> <i>Plaaswerkerkompetisie</i>	20 108	11 832	6 646		1 100	530		
						100			
						1 000			

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofindelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaalbates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
12	Ekonomiese Ontwikkeling en Toerisme <i>Doel: Om kwalitatiewe leierskap aan die Wes-Kaapse ekonomie te verskaf deur die Departement se begrip van die ekonomie, se vermoë om ekonomiese geleenthede en potensiaal te identifiseer, en se bydrae tot die regering se ekonomiese prioriteite.</i>	512 787	130 212	50 648		327 663	4 264		219 668
	1 Administrasie <i>Om sterk vernuwend leierskap te voorsien en om skoon, doelmatige, kostedoeltreffende, deursigtige en responsiewe korporatiewe dienste aan die Departement te lewer.</i> <i>Waarvan</i> Oordragte en subsidies <i>Departementele agentskappe en rekeninge</i> <i>Kommunikasie: Lisensies (radio en televisie)</i>	51 801	39 974	10 119		5	1 703		
	2 Geïntegreerde Ekonomiese Ontwikkelingsdienste <i>Om 'n bemagtigende besigheidsomgewing te bevorder en te steun wat geleenthede skep vir groei en werksgeleenthede.</i> <i>Waarvan</i> Oordragte en subsidies <i>Departementele agentskappe en rekeninge</i> <i>Produktiwiteit Suid-Afrika: Om die klein, medium- en mikro-ondernemings (KMMO's) ontwikkelingsinisiatiewe van die organisasie te ondersteun as deel van die Opkomende Temas en Werkskeppingstimulus.</i> <i>Openbare korporasies en privaat ondernemings</i> <i>Geoormerkte befondsing: Energie en Groen Ekonomie</i> <i>Edge Growth - Om die KMMO-ontwikkelingsinisiatiewe van die organisasie te ondersteun as deel van die Opkomende Temas en Werkskeppingstimulus.</i> <i>ASISA - Om die KMMO-ontwikkelingsinisiatiewe van die organisasie te ondersteun as deel van die Opkomende Temas en Werkskeppingstimulus.</i> <i>Fietsbemagtigingsnetwerk - Om die KMMO-ontwikkelingsinisiatiewe van die organisasie te ondersteun as deel van die Opkomende Temas en Werkskeppingstimulus.</i>	58 914	19 395	7 838		31 050	631		
						890			
						18 500			18 500
						1 835			
						200			
						196			

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofindelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaalbates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
	<p><i>KMMO-versterkerprogram 2023 - Om die KMMO-ontwikkelingsinisiatiewe van die organisasie te ondersteun as deel van die Opkomende Teras en Werkskeppingsstimulus.</i></p> <p><i>Organisasies sonder winsoogmerk</i></p> <p><i>Suid-Afrikaanse Landbou-akademie</i></p> <p><i>Om die KMMO-ontwikkelingsinisiatiewe van die organisasie te ondersteun as deel van die Opkomende Teras en Werkskeppingsstimulus.</i></p> <p><i>Reconstructed Living Lab - Om die KMMO-ontwikkelingsinisiatiewe van die organisasie te ondersteun as deel van die Opkomende Teras en Werkskeppingsstimulus.</i></p>	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	
						7 931			
						525			
						973			
3	<p>Handel- en Sektorontwikkeling</p> <p><i>Om ekonomiese groei in geteikende sektore te stimuleer deur bedryfsontwikkeling, handel en beleggingsbevordering.</i></p> <p><i>Waarvan</i></p> <p><i>Geoomerkte befondsing</i></p> <p><i>Departementele agentskappe en rekeninge</i></p> <p><i>Wes-Kaapse Toerisme-, Handels- en Investeringsbevorderingsagentskap (Wesgro): Om befondsing vir uitvoergroei te verskaf, inisiatiewe vir handel en beleggingsbevordering.</i></p> <p>Oordragte en subsidies</p> <p><i>Openbare korporasies en privaat ondernemings</i></p> <p><i>Uitvoerededinging-verbeteringsprogram: poog om die uitdaging van lae produktiwiteit in Wes-Kaapse ondernemings aan te pak ten einde hul mededingendheid te verbeter deur middel van die aanwending van tegnologie, innovasie en besigheidsverbeteringsprosesse.</i></p>	85 699	10 400	796	74 280	223			
						69 280		69 280	
						5 000			
4	<p>Sakeregulering en Regeringsbestuur</p> <p><i>Om 'n bemagtigende, maatskaplik verantwoordelike sakeomgewing in die Wes-Kaap te verseker deur middel van algemene tussenkomste binne die besigheidsomgewing, asook deur spesifieke tussenkomste wat deur die Grondwet, nasionale en provinsiale wetgewing en beleide bemagtig is.</i></p>	11 667	8 942	2 365		360			

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofdelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaalbates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
5	<p>Ekonomiese Beplanning</p> <p><i>Om ondersteuning aan die provinsiale leierskap te verleen en ekonomiese groei moontlik te maak deur die opwekking en koördinerende van ekonomiese navorsing en beplanning, en deur die aktiewe ondersteuning van belangrike ekonomiese tematiese drywers en instaatstellers wat ekonomiese groei in die ekonomie en binne dele van die ekonomie sal stimuleer.</i></p> <p>Waarvan</p> <p>Geoomerkte befondsing</p> <p>Spesiale Ekonomiese Sone: oorsig van die ekonomiese sones in die provinsie, om finansiële volhoubaarheid en ekonomiese impak te verseker</p> <p>Energie en groen ekonomie</p> <p>Oordragte en subsidies</p> <p>Departementele agentskappe en rekeninge</p> <p>Wes-Kaapse Toerisme-, Handels- en Investeringsbevorderingsagentskap (Wesgro): Energie en groen ekonomie</p> <p>Saldanhabaai-NOS-lisensieringsmaatskappy (SBIDZ LiCo): Energie en groen ekonomie</p> <p>Saldanhabaai Nywerheidsontwikkelingsone</p> <p>Lisensieringmaatskappy (SBIDZ LiCo): Projekvoorbereidingswerk vir die opgradering van die geïntegreerde hawe in SBIDZ</p> <p>Atlantis- spesiale ekonomiese sone: Om bedryfsondersteuning aan die entiteit te verskaf.</p> <p>Organisasies sonder winsoogmerk</p> <p>Wes-Kaapse Ekonomiese Ontwikkelingsvennootskap: Koördinerende van ekonomiese ontwikkelingsamewerking in die provinsie</p> <p>GreenCape-sektorontwikkelingsagentskap: Energie en groen ekonomie</p>	R'000 131 123	R'000 30 757	R'000 23 650	R'000	R'000 76 210	R'000 506	R'000	R'000
								1 500	
								12 000	
						1 700		1 700	
						3 300		3 300	
						9 400		9 400	
						40 906		40 906	
						13 804			
						7 100		7 100	
6	<p>Toerisme, Kuns en Vermaaklikheid</p> <p><i>Om die implementering van 'n geïntegreerde toerismestrategie te fasiliteer wat sal lei tot volgehoue en toenemende groei en werkskepping in die toerismebedryf.</i></p>	R'000 74 393	R'000 7 997	R'000 5 019	R'000	R'000 60 982	R'000 395	R'000	

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofindelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaalbates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
	<p>Waarvan</p> <p>Geoormerkte befondsing</p> <p>Departementele agentskappe en rekeninge</p> <p>Wes-Kaapse Toerisme-, Handels- en Investeringsbevorderingsagentskap (Wesgro): Om bestemmingsbemarkingsinisiatiewe te bevorder en op te gradeer.</p> <p>Oordragte en subsidies</p> <p>Openbare korporasies en privaat ondernemings</p> <p>Groei vir Werkskepping (G4J)</p> <p>Toerismeuitdagingsfonds - Die fonds sal toerismeverwante besighede ondersteun met produktontwikkeling en infrastruktuurverwante belegging om die mededingendheid van die Wes-Kaap as 'n toonaangewende toerismebestemming te verhoog.</p>	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	
	<p>7 Vaardigheidsontwikkeling en Innovasie</p> <p>Om groei en indiensneming te ondersteun deur die vaardigheidsekosisteem te versterk en in lyn te bring met industrievereistes deur vaardigheidsontwikkeling en die gaping tussen akademiese uitkomst en industriebehoefes te verklein.</p> <p>Waarvan</p> <p>Oordragte en subsidies</p> <p>Huishoudings</p> <p>Ander oordragte aan huishoudings: Om voorsiening te maak vir betalings vir die uitbreiding van inisiatiewe vir die ontwikkeling van vaardigheidsontwikkeling in die provinsie, spesifiek binne die sakeprosesuitkontraktering- en tegnologie sektore.</p> <p>Ander oordragte aan huishoudings: Om voorsiening te maak vir betaling van toelaes vir ambagsmankandidate wat geplaas word by gasheerondernemings om werkservaring op te doen.</p> <p>Ander oordrag na huishoudings: Om voorsiening te maak vir die betaling van toelaes vir werk- en vaardigheidsbegunstigdes wat geplaas word by gasheerondernemings om werkservaring op te doen.</p>	99 190	12 747	861	85 136	446			
	<p>Waarvan</p> <p>Oordragte en subsidies</p> <p>Huishoudings</p> <p>Ander oordragte aan huishoudings: Om voorsiening te maak vir betalings vir die uitbreiding van inisiatiewe vir die ontwikkeling van vaardigheidsontwikkeling in die provinsie, spesifiek binne die sakeprosesuitkontraktering- en tegnologie sektore.</p> <p>Ander oordragte aan huishoudings: Om voorsiening te maak vir betaling van toelaes vir ambagsmankandidate wat geplaas word by gasheerondernemings om werkservaring op te doen.</p> <p>Ander oordrag na huishoudings: Om voorsiening te maak vir die betaling van toelaes vir werk- en vaardigheidsbegunstigdes wat geplaas word by gasheerondernemings om werkservaring op te doen.</p>				55 982			55 982	
	<p>Oordragte en subsidies</p> <p>Openbare korporasies en privaat ondernemings</p> <p>Groei vir Werkskepping (G4J)</p> <p>Toerismeuitdagingsfonds - Die fonds sal toerismeverwante besighede ondersteun met produktontwikkeling en infrastruktuurverwante belegging om die mededingendheid van die Wes-Kaap as 'n toonaangewende toerismebestemming te verhoog.</p>				5 000				
	<p>Waarvan</p> <p>Oordragte en subsidies</p> <p>Huishoudings</p> <p>Ander oordragte aan huishoudings: Om voorsiening te maak vir betalings vir die uitbreiding van inisiatiewe vir die ontwikkeling van vaardigheidsontwikkeling in die provinsie, spesifiek binne die sakeprosesuitkontraktering- en tegnologie sektore.</p> <p>Ander oordragte aan huishoudings: Om voorsiening te maak vir betaling van toelaes vir ambagsmankandidate wat geplaas word by gasheerondernemings om werkservaring op te doen.</p> <p>Ander oordrag na huishoudings: Om voorsiening te maak vir die betaling van toelaes vir werk- en vaardigheidsbegunstigdes wat geplaas word by gasheerondernemings om werkservaring op te doen.</p>				66 500				
	<p>Waarvan</p> <p>Oordragte en subsidies</p> <p>Huishoudings</p> <p>Ander oordragte aan huishoudings: Om voorsiening te maak vir betalings vir die uitbreiding van inisiatiewe vir die ontwikkeling van vaardigheidsontwikkeling in die provinsie, spesifiek binne die sakeprosesuitkontraktering- en tegnologie sektore.</p> <p>Ander oordragte aan huishoudings: Om voorsiening te maak vir betaling van toelaes vir ambagsmankandidate wat geplaas word by gasheerondernemings om werkservaring op te doen.</p> <p>Ander oordrag na huishoudings: Om voorsiening te maak vir die betaling van toelaes vir werk- en vaardigheidsbegunstigdes wat geplaas word by gasheerondernemings om werkservaring op te doen.</p>				7 000				
	<p>Waarvan</p> <p>Oordragte en subsidies</p> <p>Huishoudings</p> <p>Ander oordragte aan huishoudings: Om voorsiening te maak vir betalings vir die uitbreiding van inisiatiewe vir die ontwikkeling van vaardigheidsontwikkeling in die provinsie, spesifiek binne die sakeprosesuitkontraktering- en tegnologie sektore.</p> <p>Ander oordragte aan huishoudings: Om voorsiening te maak vir betaling van toelaes vir ambagsmankandidate wat geplaas word by gasheerondernemings om werkservaring op te doen.</p> <p>Ander oordrag na huishoudings: Om voorsiening te maak vir die betaling van toelaes vir werk- en vaardigheidsbegunstigdes wat geplaas word by gasheerondernemings om werkservaring op te doen.</p>				5 836				

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofindelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaalbates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
	<i>Ander oordrag na huishoudings: Om voorsiening te maak vir toelaebetalings vir klere-en tekstielbedryf begunstigdes wat geplaas word by gasheerondernemings om werkservaring op te doen.</i>	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000 5 800	R'000	R'000	R'000

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofindelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaalbates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
13	Kultuursake en Sport <i>Doel: Ons moedig uitnemendheid en inklusiwiteit in sport en kultuur aan deur middel van die effektiewe, doeltreffende en volhoubare gebruik van ons hulpbronne, en deur kreatiewe vennootskappe met ander. In ons strewe na uitnemendheid en om die Wes-Kaap die sport- en kultuursentrum van Suid-Afrika te maak, sal ons die voorwaardes vir toegang en massadeelname, talentidentifisering en vaardigheidsontwikkeling skep.</i>	R'000 895 529	R'000 236 082	R'000 167 852	R'000	R'000 469 867	R'000 21 728	R'000	R'000 423 444
	1 Administrasie <i>Om die oorhoofse finansiële en strategiese bestuur en administratiewe steun van die Departement te behartig.</i>	70 322	53 942	12 913			3 467		
	2 Kultuursake <i>Om kuns- en kultuur-, museum-, erfenis- en taalverwante dienste aan die inwoners van die Wes-Kaap te voorsien.</i> <i>Waarvan</i> <i>Nasionale voorwaardelike toekenning:</i> <i>Uitgebreide Openbarewerkeprogram (UOWP) Geïntegreerde Toekenning vir Provinsies</i>	137 776	67 673	17 842		49 116	3 145		2 956
	<i>Oordragte en subsidies</i> <i>Departementele agentskappe en rekeninge:</i> <i>Wes-Kaapse Kultuurkommissie</i> <i>Wes-Kaapse Taalkomitee</i> <i>Kunstekaap</i> <i>Erfenis Wes-Kaap</i> <i>Suid-Afrikaanse Inkomstediens:</i> <i>Aksynsbelasting</i> <i>Kommunikasie: Lisensies</i> <i>(radio en televisie)</i> <i>Organisasies sonder winsoogmerk</i> <i>Kultuurtoerisme</i> <i>Kuns- en kultuurorganisasies</i> <i>Provinsie-ondersteunde museums</i> <i>Plaaslike museums</i>					655 303 213 1 621 42 97 500 23 991 21 439 255			

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofindelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaalbates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
	Oordragte en subsidies	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
	<i>Provinsies en munisipaliteite</i>					2 139			
	<i>Munisipaliteite: Sportgeriewe</i>								
	<i>Organisasies sonder winsoogmerk</i>								
	<i>E-mobiliteit vir die ABB FIA Formule E-wêreldkampioenskap - Kaapstad E-Prix</i>					6 000			
	<i>Jeugontwikkeling: Welstand</i>					45 280			
	<i>Sportfederasies en -liggame: Finansiële bystand</i>					75 247			

Begrotingspos	Beskrywing van begrotingspos en hoofindelings	Totale	Lopende betalings			Oordragte en subsidies aan	Betalings vir kapitaalbates	Betalings vir finansiële bates	Bedrae spesifiek en uitsluitlik bewillig
			Vergoeding van werknemers	Goedere en dienste	Ander				
14	Plaaslike Regering <i>Doel: Om munisipaliteite te monitor, koördineer en ondersteun ten einde doeltreffend te wees in hul mandaat om te ontwikkel, en om dienslewering en buigbaarheid met die hantering van rampe te fasiliteer deur verbintenisse met regeringsfere en maatskaplike vennote.</i>	R'000 369 866	R'000 212 047	R'000 81 782	R'000 70 645	R'000 5 343	R'000 49	R'000 55 740	
	1 Administrasie <i>Om algehele bestuur in die Departement te lewer ooreenkomstig alle toepaslike wette en beleid.</i> Oordragte en subsidies <i>Departementele agentskappe en rekeninge Suid-Afrikaanse Uitsaaikorporasie Bpk</i>	53 463	37 551	11 449	6	4 408	49		
	2 Plaaslike Regeringsbestuur <i>Om lewensvatbare en volhoubare ontwikkelende plaaslikeregeringsbestuur, geïntegreerde en volhoubare beplanning en gemeenskapsdeelname in ontwikkelingsprosesse te bevorder.</i> Waarvan <i>Geoormerkte toekenning: Volhoubare infrastruktuurontwikkeling en -finansieringsfasiliteit (SIDAFF) projekbestuurondersteuning</i> Oordragte en subsidies <i>Provinsies en munisipaliteite Wes-Kaapse toekenning vir munisipale intervensies Munisipale ondersteuningstoelae (versterking van staatsbestuur) Thusong-dienssentrumtoekenning (Volhoubare bedryfssteuntoekenning) Gemeenskapsontwikkelingswerkers: Bedryfssteuntoekenning</i>	161 638	124 377	22 970	13 356	935		6 000	
	3 Ontwikkeling en Beplanning <i>Om effektiewe rampbestuurspraktyke te bevorder en te fasiliteer, toe te sien dat munisipale infrastruktuur goed in stand gehou word, en geïntegreerde beplanning te bevorder.</i> Waarvan <i>Geoormerkte toekenning: Bykomende kritieke vaardighede en kapasiteit te bekom ter ondersteuning van die Energiesekerheidsprogram in die Departement Geoormerkte toekenning: Om professionele spesialisdiensverskaffers beskikbaar te stel om ondersoek uit te voer en die lewensvatbaarheid van potensiële hernubare-energie-opsies te assesser</i>	152 683	48 057	47 343	57 283			5 750 2 000	

MEMORANDUM OOR DIE OOGMERKE VAN DIE WES-KAAPSE BEGROTINGSWETSONTWERP

1. AGTERGROND

- 1.1 Die Wetsontwerp maak voorsiening vir die bewilliging van geld uit die Provinsiale Inkomstefonds vir die behoeftes van die Provinsie in die 2023/24-finansiële jaar.
- 1.2 Indien die Wetsontwerp nie voor die aanvang van die finansiële jaar verorden word nie, mag, ingevolge artikel 29 van die Wet op Openbare Finansiële Bestuur, 1999 (Wet 1 van 1999) (die WOFB), saamgelees met artikel 3 van die Wes-Kaapse Wet op Regstreekse Laste, 2000 (Wet 6 van 2000), slegs 45% van die bedrag wat in die vorige begroting bewillig is, gedurende die eerste vier maande van die finansiële jaar uit die Provinsiale Inkomstefonds as 'n regstreekse las teen die Fonds onttrek word en 10% per maand in die daaropvolgende maande, en mag die totale bedrag wat onttrek word, in geheel nie die totale bedrag wat in die vorige begroting bewillig is, oorskry nie.

2. INHOUD VAN WETSONTWERP

2.1 Klousule 1

Klousule 1 inkorporeer die definisies wat in die WOFB gebruik word, in die Wetsontwerp in en voeg 'n aantal definisies by.

2.2 Klousule 2

Klousule 2 maak voorsiening vir die bewilliging van geld deur die Provinsiale Parlement uit die Provinsiale Inkomstefonds vir die vereistes van die Provinsie in die 2023/24- finansiële jaar, aan begrotingsposte en hoofdelings binne 'n begrotingspos, en vir die spesifieke aangeduide doeleindes uiteengesit in die Bylae.

2.3 Klousule 3

Klousule 3 bepaal dat die bedrae wat in die Bylae aangedui is as spesifiek en uitsluitlik bewillig en wat verwys na nasionale voorwaardelike toekennings, slegs vir die doel bepaal in die "Division of Revenue Act, 2023", en ooreenkomstig die raamwerk gepubliseer ingevolge daardie Wet gebruik mag word. Dit bepaal ook dat geoormerkte toekennings slegs gebruik mag word vir die doel bepaal in die Bylae en ooreenkomstig die voorskrifte wat van tyd tot tyd deur die Provinsiale Tesourie uitgereik word.

2.4 Klousule 4

Klousule 4 maak voorsiening vir geoormerkte toekennings aan provinsiale departemente en bemagtig die Provinsiale Tesourie om voorskrifte in hierdie verband uit te reik.

2.5 Klousule 5

Klousule 5 bemagtig die Provinsiale Tesourie om die oordrag van fondse ten opsigte van 'n geoormerkte toekenning aan 'n provinsiale departement te weerhou of te staak weens daardie departement, of die ontvangende staatsorgaan waarvoor daardie departement verantwoordelik is, se ernstige of volgehoue wesenlike oortreding van die maatreëls in die voorskrifte ten opsigte van die geoormerkte toekenning.

2.6 Klousule 6

Klousule 6 bemagtig 'n oordraende provinsiale beampte om die oordrag aan 'n munisipaliteit van 'n voorwaardelike toekenning of enige gedeelte van so

'n toekenning vir 'n tydperk van hoogstens 30 dae te weerhou indien die munisipaliteit nie aan die voorwaardes voldoen waaraan die toekenning ingevolge die tersaaklike raamwerk onderhewig is nie of indien uitgawes op vorige oordragte gedurende die finansiële jaar beduidende onderbesteding toon waarvoor geen bevredigende verduideliking gegee is nie.

2.7 Klousule 7

Klousule 7 bepaal dat die Provinsiale Tesourie, na goeddunke of op versoek van 'n oordraende provinsiale beampte, die oordrag van 'n voorwaardelike toekenning of enige gedeelte van so 'n toekenning aan 'n munisipaliteit kan staak op grond van 'n ernstige of volgehoue weselike oortreding van voorwaardes waaraan die toekenning ingevolge die betrokke raamwerk onderhewig is, of indien die Provinsiale Tesourie verwag dat die munisipaliteit in die lopende munisipale finansiële jaar aansienlik op die betrokke program of toekenning sal onderbestee.

2.8 Klousule 8

Klousule 8 bepaal dat die Provinsiale Tesourie, waar hy 'n toekenning staak, ná oorleg met die oordraende provinsiale beampte, kan bepaal dat die toekenning of enige gedeelte daarvan hertoegewys word aan een of meer munisipaliteite op voorwaarde dat die toekenning in die lopende munisipale finansiële jaar of die volgende munisipale finansiële jaar bestee moet word.

2.9 Klousule 9

Klousule 9 bepaal dat die foutiewe oordrag van 'n toekenning aan 'n munisipaliteit geag word as nie regmatig aan daardie munisipaliteit verskuldig nie.

2.10 Klousule 10

Klousule 10 bepaal dat, onderhewig aan die WOFB, die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Finansiële Bestuur, 2003 (Wet 56 van 2003), en die "Division of Revenue Act, 2023", enige voorwaardelike toekenning wat nie teen die einde van 'n munisipale finansiële jaar deur die munisipaliteit bestee is nie, terugval op die Provinsiale Inkomstefonds, tensy die betrokke munisipale ontvangsbeampte tot die bevrediging van die Provinsiale Tesourie en die oordraende provinsiale beampte kan bewys dat die onbestede toekenning vir identifiseerbare projekte bestem is.

2.11 Klousule 11

Klousule 11 bemagtig die Provinsiale Minister verantwoordelik vir finansies om enige van die bevoegdhede of enige van die pligte wat ingevolge die Wetsontwerp by inwerkingtreding aan die Provinsiale Tesourie toevertrou is, aan die Departementshoof te delegeer of op te dra. So 'n delegasie of opdrag kan die verdere delegasie of opdrag aan 'n ander werknemer in die Provinsiale Tesourie of die houer van 'n spesifieke amp of posisie in die Provinsiale Tesourie toelaat. Daarbenewens bemagtig klousule 11 'n oordraende provinsiale beampte om enige van die bevoegdhede of enige van die pligte wat ingevolge die Wetsontwerp by inwerkingtreding aan die oordraende provinsiale beampte toevertrou is, aan 'n amptenaar in dieselfde departement te delegeer of op te dra.

2.12 Klousule 12

Klousule 12 maak voorsiening vir die kort titel van die Wetsontwerp.

3. OORLEGPLEGING

Die volgende rolspelers is geraadpleeg:

Departement van die Premier: Regsdienste
Departement van die Premier
Wes-Kaapse Provinsiale Parlement
Provinsiale Tesourie
Departement van Gemeenskapsveiligheid (gaan met ingang 1 April 2023 as die Departement van Polisie en Gemeenskapsveiligheid bekendstaan)
Wes-Kaapse Onderwysdepartement (gaan met ingang 1 April 2023 as die Departement van Onderwys bekendstaan)
Departement van Gesondheid (gaan met ingang 1 April 2023 as die Departement van Gesondheid en Welstand bekendstaan)
Departement van Maatskaplike Ontwikkeling
Departement van Menslike Nedersettings (gaan met ingang 1 April 2023 by die Departement van Infrastruktuur ingelyf word)
Departement van Omgewingsake en Ontwikkelingsbeplanning
Departement van Vervoer en Openbare Werke (gaan met ingang 1 April 2023 in die Departement van Infrastruktuur en die Departement van Mobiliteit verdeel word)
Departement van Landbou
Departement van Ekonomiese Ontwikkeling en Toerisme
Departement van Kultuursake en Sport
Departement van Plaaslike Regering
Ouditeur-generaal

4. FINANSIËLE IMPLIKASIES

R80 319 276 000 sal beskikbaar gestel word aan die onderskeie begrotingsposte uiteengesit in die Bylae by die Wetsontwerp vanuit fondse opsy gesit in die 2023/24- finansiële jaar.

5. WETGEWENDE BEVOEGDHEID

Die Provinsiale Minister verantwoordelik vir finansies is tevrede dat die bepaling van die Wetsontwerp binne die wetgewende bevoegdheid van die Provinsie ressorteer.

UMTHETHO OSAYILWAYO

Ukunika ulwabiwo lwesixamali esiphuma kwiNgxowamali yeNgeniso yePhondo kusenzelwa iimfuno zephondo leNtshona Koloni kunyakamali ka-2023/24; kunye nokulungiselela ingxaki ezihlangene noko.

KUWISWA UMTHETHO KE yiPalamente yePhondo leNtshona Koloni, ngolu hlobo lulandelayo:

Iingcaciso-magama

1. Kulo Mthetho, ngaphandle kokuba le ntetha ithetha nto yimbi, igama okanye 5
Iingcaciso enika intsingiselo kwicandelo 1 loMthetho *iPublic Finance Management Act, 1999* (uMthetho 1 ka-1999), liya kuba nentsingiselo emiselweyo kulaMthetho, kwaye—
“**ulwabiwo olunemiqathango**”, luthetha ukuthi ulwabiwo oluya kuMasipala njengoko kubonakalisiwe kwicandelo 36(2) loMthetho *iLocal Government: Municipal Finance Management Act*; 10
“**intlawulo yangoku**” ithetha nayiphi na intlawulo eyenziwe lisebe lephondo ibonakala njengemfihlo yentlawulo yangoku ngokwesivumelwano sesikhokelo kunye nemiyalelo engengxelo elungiselelwe ezoqoqosho ekhutshwe nguNondyebo kaZwelonke ngokoMthetho *iPublic Finance Management Act, I-Division of Revenue Act*” uthetha uMthetho *iDivision of Revenue Act, 2023* ; 15
“**ulwabiwo olubekelwe bucala**” luthetha ulwabiwo oluya kwisebe lephondo ngokubonakalisiwe kwicandelo 3(b) kunye no 4(1) lalo Mthetho;
“**isikhokelonkqubo**” sithetha imiqathango kunye nezinye iinkcukacha ezipapashwe liSebe lika Nondyebo wePhondo ngokuthobela ulwabiwo olunemiqathango ngokomthetho *iDivision of Revenue Act* okanye okuthile 20
okupapashwe nguMphathiswa wePhondo ngokubhekiselele kwicandelo lesi-36(2) loMthetho *iLocal Government: Municipal Finance Management Act*;
“**Intloko yeSebe**” ithetha iNtloko yeSebe lephondo elinoxanduva lezimali kwiPhondo;
“**iLocal Government: Municipal Finance Management Act**” uthetha *iLocal Government: Municipal Finance Management Act, 2003* (uMthetho 56 ka-2003); 25
“**unyakamali kamasipala**” uthetha unyaka ophela ngowama-30 kuJuni;
“**inkxasomali enemiqathango kuzwelonke**” ithetha ulwabiwo olunemiqathango kwiPhondo njengoko kunikezelwe kuMthetho *iDivision of Revenue Act*;
“**intlawulo yee-asethi ezisisiseko**” ithetha nayiphi na intlawulo eyenziwe lisebe 30
lePhondo ibonakala njengentlawulo kwii-asethi ezisisiseko ngokwesivumelwano sesikhokelo kunye nemiyalelo engengxelo elungiselelwe ezoqoqosho ekhutshwe nguNondyebo kaZwelonke ngokoMthetho *iPublic Finance Management Act*;
“**intlawulo kwii-asethi eziyimali**” ithetha nayiphi na intlawulo eyenziwe lisebe 35
lephondo ibonakala njengentlawulo kwii-asethi eziyimali ngokwesivumelwano sesikhokelo kunye nemiyalelo engengxelo elungiselelwe ezoqoqosho ekhutshwe nguNondyebo kaZwelonke ngokoMthetho woLawulo lweMali kaRhulumente;
“**iPhondo**” lithetha iPhondo leNtshona Koloni;
“**uMphathiswa wePhondo**” uthetha uNondyebo wePhondo leNtshona Koloni;
“**uNondyebo wePhondo**” uthetha uNondyebo wePhondo leNtshona Koloni; 40
“**iPublic Finance Management Act**” uthetha uMthetho *iPublic Finance Management Act, 1999* (uMthetho 1 ka-1999);

“**igosa likamasipala elamkelayo**” ngokubhekiselele kulwabiwo olunemiqathango oludluliselwa kumasipala ngokwaloMthetho, lithetha igosa elinika ingxelo kumasipala;
“**lo Mthetho**” uquka iShedyuli ebhekiselele kwicandelo 2(1) kunye nawuphi na umgaqo okhutshwe ngokwelicandelo 4(2) lalo Mthetho; 5
“**udluliselo nenkxasomali**” luthetha ukuba nayiphina intlawulo eyenziwa lisebe lephonddo ibonakala njengemfihlo yentlawulo eyakuba ludluliselo okanye uncedisomali njengesivumelwano sesikhokelo kunye nemiyaalelo engengxelo elungiselelwe ezoqoqosho ekhutshwe nguNondyebo kaZwelonke ngokomthetho i*Public Finance Management Act*; 10
“**igosa lodluliselo lephondo**” lithetha igosa lezobalomali lesebe lephondo elithi lidluliselwe ulwabiwo olunemiqathango kumasipala.

Ulwabiwo lwesixamali kulungiselelwa iimfuno zePhondo

2. (1) Ulwabiwo lwesixamali yiPalamente yePhondo isuka kwiNgxowamali yeNgeniso yePhondo kulungiselelwa iimfuno zePhondo kunyakamali ka-2023/24, 15 kwiivoti nakolona lwahlulo kulovoti nesona sizathu sisiso solodweliso, ngokuba zibonakalisiwe kwiShedyuli.

(2) Inkcitho kulwabiwo lubonakaliswa kwicandelwana (1) yaye isengumba walo Mthetho i*Public Finance Management Act* kunye ne*Financial Management of Parliament and Provincial Legislatures Act, 2009* (uMthetho 10 ka-2009). 20

Ulwabiwo lwesixa mali esichaziweyo nesibekelwe injongo ethile ekhethekileyo

3. Isixamali esichazwe kwiShedyuli njengesibekelwe bucala isesenjongo ekhethekileyo sichaza ukuba—

- (a) ulwabiwo lwesibonelelo esinemiqathango kuZwelonke singanokuthi sisetyenziselwe injongo ethile kuphela echaziweyo kumthetho i*Division of Revenue Act* yaye ngokubhekiselele kwisiseko esiqinisekiswa ngokwalo Mthetho; yaye 25
- (b) ulwabiwo olubekelwe bucala, lunokuthi lusetyenziselwe kuphela injongo echaziweyo kwiShedyuli kwaye nangokomgaqo okhutshwa ngamaxesha athile ahambelana necandelo 4(2) lalo Mthetho. 30

Ulwabiwo olubekelwe bucala

4. (1) Ulwabiwo olubekelwe bucala oluya kumasebe ephondo njengoko kuchaziwe kumhlathi 2 weShedyuli.

(2) UNondyebo wePhondo angathi ngamaxesha athile akhuphe umgaqo wolwabiwo olubekelwe bucala. 35

(3) Umgaqo—

- (a) ungabekwa ngokubhalwa kwengxelo emazihlanganiswe ngamasebe ephondo ngokomsebenzi oxhaswe lulwabiwo ngalunye, ngaphandle kokuba ingxelo egcweleyo iyafuneka ngokweminye imithetho yowisomthetho; kwaye 40
- (b) ukubekwa ngokucacileyo komlinganiselo ngokokuhambelana nolwabiwo ukuqinisekisa ukuba konke kucacile, ngokoxanduva kunye nokulawula inkcitho.

Ukubanjwa okanye ukuyekiswa kolwabiwo olubekelwe bucala

5. (1) UNondyebo wePhondo angathi alubambe okanye alumise udluliselo ngokokuhambelana nolwabiwo olubekelwe bucala oluya kwisebe lephondo, ukuba elosebe okanye naye nabani na onelungelo kuxanduva kwelo sebe lingxamisekile ngokomlinganiselo obonakaliswe kwicandelo 4(3) ngokolwabiwo olubekelwe bucala. 45

(2) UNondyebo wePhondo makathi phambi kokubamba ulwabiwo olubekelwe bucala ngokomthetho wecandelwana (1), anike isebe lephondo elukufaneleyo oko—

- (a) isaziso sakhe esibhaliweyo esibonakalisa injongo yokubamba ulwabiwo olubekelwe bucala; kwaye 50
- (b) nethuba lokufaka isimelo esibhaliweyo, esicacisa ukuba, kutheni kufuneka ulwabiwo olubekelwe bucala lungabanjwa.

(3) UNondyebo wePhondo angathi xa lumisiwe ulwabiwo olubekelwe bucala ngokwelicandelo, emva kokuqhagamshelana nesebe lephondo ekuthethwa ngalo, olunika uhlahlomali elongezelelweyo ukuba olulwabiwo lubekelwe bucala olungasetyenziswa lungaphinde lwabelwe naliphi na isebe lephondo.

(4) UNondyebo wePhondo angathi apho lumiswe khona ulwabiwo olubekelwe bucala ngokomthetho ukuba elicandelo liyasipapasha isaziso sokulumisa kwakunye ne memorandam ecacisiweyo kwi*Gazethi yePhondo*. 5

Ukubanjwa kolwabiwo olunemiqathango

6. (1) Igosa lephondo elidlulisayo lingalubamba udluliselo lolwabiwo olunemiqathango okanye isixa esithile sololwabiwo kangangentsuku ezingadlulanga kwezingama-30, ukuba— 10

(a) umasipala akayithobeli imiqathango olungayo ulwabiwo nangokweziseko ekujongwe kuzo; okanye

(b) inkcitha kudluliselo olugqithileyo ngexesha lonyakamali lubonakalisa inkcitho engaphantsi noxa ingabalulekanga yaye ingenelisi ingcaciso enikwayo ngoko. 15

(2) Igosa lephondo elidluliselayo kufuneka kwezintsuku ezisixhenxe okanye kweloxeshana lifutshane ekuthe kwavunywa ngalo nguNondyebo wePhondo, phambi kokuba lubanjwe ulwabiwo ngokomthetho wecandelwana (1)—

(a) ukunika oyena masipala ufanelekileyo— 20

(i) ukubhala isaziso sakhe esibonisa injongo yokubanjwa kolwabiwo; yaye
(ii) nethuba lokufaka imbalelwano echazayo, kwezontsuku ezisixhenxe okanye ngaphantsi ethi iphikise umbono wokubanjwa kolwabiwo; yaye

(b) yazisa uNondyebo wePhondo kunye nesebe lephondo ezinoxanduva kurhulumente wommandla malunga nenjongo zokubamba ulwabiwo. 25

(3) Isaziso esibonakaliswa kwelicandelwana (2) masiquke unobangela okanye isizathu sokubanjwa kolwabiwo kwakunye nexesha ekujongwe ukubanjwa lona.

(4)(a) UNondyebo wePhondo angathi, xa lisenza udluliselo, igosa lephondo libambe ulwabiwo ngokomthetho okwicandelwana (1) liyalela igosa elo, okanye livumela isicelo esisuka kwigosa ukuba libambe ulwahlulo kangangentsuku ezingaphezu kwama-30, kodwa zingedluli kwezili-120, ukuba ukubanjwa kwalo— 30

(i) kulungiswa isivumelwano nemigaqo apho ulwabiwo luno;

(ii) kucutha umngcipheko wenkcitho encinci.

(b) Igosa lePhondo elenza udluliselo kufuneka, xa lisenza isicelo sokubamba ulwabiwo njengokuba bekulungiselelwe kumhlathi (a) linike uNondyebo wePhondo isiqinisekiso esibonisa ukuthobela lomthetho ukwicandelo (2) kunye nekopi yayo nayiphi na imbalelwano esuka kumasipala engalo mba kuthethwa ngawo. 35

(c) Igosa lephondo elenza udluliselo malithi kwakhona lithobele eli candelwana (2), xa uNondyebo wePhondo ethe wanika umyalelo okanye wavuma isicelo ngokomhlathi (a). 40

Ukuyekiswa kolwabiwo olunemiqathango

7. (1) Nangona kwicandelo 6, uNondyebo wePhondo angathi ngobulumko okanye ngesicelo sodluliselo kwigosa lephondo limise udluliselo lolwabiwo olunemiqathango okanye nasiphi na isabelo kololwabiwo oluya kumasipala—

(a) kwizizathu ezimandundu okanye zokunyanzelisa nakwizinto zokungayithobeli imiqathango apho ulwabiwo, lunikwe ukulungiselela iziseko ezithile; okanye 45

(b) ukuba uNondyebo wePhondo uthe wayiqwalasela kwangoko eyokuba lomasipala uyakuthi achithe ngaphantsi kulenkqubo okanye kolulwabiwo ibe yingxaki ke kulonyakamali sikuwo. 50

(2) UNondyebo wePhondo makathi phambi kokulumisa ulwabiwo ngokwalo mthetho ukwelicandelo—

(a) anike uMasipala ofaneleke ukuba afumane—

(i) iintsuku ezingama-21 zesaziso esibhaliweyo ngenjongo zokumisa olulwabiwo; yaye 55

(ii) ithuba lokufaka incwadi ebamelayo kwakwezintsuku zingama-21 echaza unobangela wokumiswa kodluliselo lolwabiwo okanye inxalenye yalo ingamiswa; yaye

(b) aqhagamshelana noMphathiswa wePhondo onoxanduva lamasebe ephondo adlulisa ulwabiwo olunemiqathango.

(3) Naluphi na umiso lolwabiwo olubonakaliswe kwicandelwana (1) maludityaniswe nememorandam ecacisiweyo, ze kupapashwe nesaziso licandelo likaNondyebo wePhondo kwi*Gazethi yePhondo*. 5

(4) UMphathiswa wePhondo makenze ingxelo ngalo olo lwemiso lolwabiwo ku—

(a) Mphicothizincwadi Jikelele; kunye

(b) nePalamente yePhondo xa kusandlalwa ulwabiwo olulandelayo kwindlu yowisomthetho kwiPalamente yePhondo.

Ulwabiwo oluya koomasipala kwakhona emva kokumiswa 10

8. UNondyebo wePhondo angathi, apyho ayekisa ulwabiwo ngokwemigaqo yecandelo 7, emva kokubonisana negosa lodluliselo kwiphondo nokuhambelana noMthetho *iDivision of Revenue Act* echaza ukuba ulwabiwo okanye nasiphi na isabelo masabelwe kwakhona umasipala omnye okanye ngaphezulu ngokwemiqathango ethi malusetyenziswe ngayo ulwabiwo kulo nyakamali sikuwo okanye kunyakamali kamasipala ozayo. 15

Lintlawulo ezenziwe ngempazamo

9. (1) Nangaphandle kwantoni na enokuthi iphazamisane nawuphi na umthetho udluliselo oluya kumasipala ngempazamo lubonwa nje ngelingekho mthethweni nelingafanelekanga ukuya kulo masipala. 20

(2) Udluliselo olubonakaliswe kwicandelwana (1) malifunyanwe ligosa lephondo elinoxanduva lodluliselo ngokukhawuleza.

(3) Ngaphandle kwecandelwana (2), uNondyebo wePhondo angayalela ukuba ulwabiwo olufunyenweyo olubonakaliswe kwicandelwana (2) lingaluncedo xa kuqalwa udluliselo oluzayo oluya kumasipala, eliyakuthi ke lihanjise ngokwentlawulo elungiselelwe umasipala. 25

Ulwabiwo olunemiqathango olungasetyenziswanga

10. (1) Ngokomthetho *iPublic Finance Management Act*, *iLocal Government: Municipal Finance Management Act*, kunye nomthetho *iDivision of Revenue Act*, naluphi na ulwabiwo olunemiqathango oluthe alwasetyenziswa ngumasipala ekupheleni kwalo nyakamali, lungabuyiselwa kwiNgxowamali yePhondo, ngaphandle kokuba igosa lika masipala elamkelayo lingenza isiqinisekiso sokwaneliseka kuNoNdyebo wePhondo kunye negosa lodluliselo lephondo ukuba ulwabiwo olungasetyenziswanga lwakuthi lusetyenziswe kwiiprojekthi ezithile. 30

(2) uNondyebo wePhondo angenza isicelo kwigosa lodluliselo lwephondo okanye kumasipala, aqwalasele ngokwecandelwana (1), ukunika imvume yokuba ulwabiwo olunemiqathango lubuyiselwe kumasipala ukuze lusetyenziswe kunyakamali kamasipalala olandelayo. 35

(3) Nayiphi na imali ekufuneke ibuyiselwe kwiNgxowa Mali yePhondo ngokwecandelwana (1), yaye ibingavunywanga nguNondyebo wePhondo ukuba ibuyiselwe ngokwecandelwana (2), mayihlawulwe ngulo masipala isiwe kwiNgxowamali yePhondo. 40

(4) UNondyebo wePhondo angathi ngokuhambelana necandelwana (5), alinganise nayiphi na imali emayihlawulwe kwiNgxowamali yePhondo ngokwamacandelwana (1) nele (3), angakhange ahlawulwe, kulwabiwo olunemiqathango olulandelayo oluya kuMasipala. 45

(5) Phambi kokuba uNondyebo wePhondo aqalise ngezixamali zexesha elizayo kulwabiwo olunemiqathango oluya kumasipala ngokwecandelwana (4), uNondyebo wePhondo anganikezela kwigosa lodluliselo lephondo, kunye negosa likamasipala elamkelayo— 50

(a) isaziso salo esibhaliweyo esichaza injongo yokulinganisa amaxabiso kunalawo ahlawulwe kulwabiwo olunemiqathango; yaye

(b) kwisithuba esifikelela kwiintsuku ezi-14 sifunyenwe isaziso ekuthethwa ngaso kumhlathi (a)—

- (i) ukufaka isicelo esibhaliweyo esisiqinisekiso sokwaneliseka kuka Nondyebo wePhondo ngolwabiwo olunemiqathango olungasetyenziswa ukuba lungasetyenziswa ngokuhambelana nesiseko ekuthethwa ngaso, okanye luyakuthi lusetyenziswe kwiiprojekhthi ezichaziweyo; 5
- (ii) angathi anike ezinye iibono ezivumelekileyo kuNondyebo wePhondo apho ulwabiwo olunemiqathango lungasetyenziswa luyakuhlawulwa kwiNgxowamali yePhondo; okanye
- (iii) anike iindlela ishedyuli yentlawulo ngokokuhambelana nolwabiwo olunemiqathango olungasetyenziswa olunokuthi luhlawulwe ngayo kwiNgxowamali yePhondo. 10

(6) Isaziso esilindeleke kwicandelwana (5) masiquke isixamali ekunqweneka ukuba silinganiswe nolwabiwo, nezizathu zokulinganiswa kwezi zixamali.

Ukudluliselwa kwanokunikezelwa kwamagunya

11. (1) UMphathiswa wePhondo anganikezela ngegunya lolawulo okanye anikezele ngemisebenzi emiselweyo ayiphathiswe ngentembeko kuNondyebo wePhondo ngokwaloMthetho kwiNtloko yeSebe. 15

(2) Abathunywa okanye abanikwe lomsebenzi kubhekiswa kuwo kwicandelwana (1)—

- (a) masibhalwe phantsi; 20
- (b) masibephantsi kwemiqathango;
- (c) singarhoxiswa okanye silungiswe ngokubhalwa phantsi nguMphathiswa wePhondo;
- (d) ayilohluthi uxanduva likaNondyebo wePhondo ngokubhekiselele kumsebenzi oligunya labathunywa okanye ukwenza umsebenzi abawunikiweyo omiselweyo; 25
- (e) ayithinteli uNondyebo wePhondo ukuba enze ngokwegunya okanye asebenze lomsebenzi; yaye
- (f) ingavumela, kwakhona abathunywa ngokwegunya ukunikezela lomsebenzi omiselweyo komnye umqeshwa kuNondyebo wePhondo okanye umnini weofisi ethile okanye kwisihlalo esithile kuNondyebo wePhondo, apho kunokuba kwimihlathi (a) ukuya ku-(e) eyakuthi isebenze ngokotshintsho olufunekayo. 30

(3) UMphathiswa wePhondo angaqinisekisa, angavumi okanye azicime naziphi izigqibo ezithathwe yiNtloko yeSebe ngenxa yabathunywa okanye abanikwe imisebenzi emiselweyo ngokwecandelwana (1), okanye ngenxa yomnye umqeshwa kuNondyebo wePhondo okanye umnini weofisi ethile okanye isihlalo esithile kuNondyebo wePhondo ngenxa yolunye unikezelo lwabathunywa ngokwecandelwana (2)(f), okusaxhomekeke nakwawaphi amalungelo anokuthi agunyaziswe ngenxa yesiphumo sesigqibo. 40

(4) IGosa lePhondo elidluliselayo lingathamela nawaphi na amagunya okanye linikele umsebenzi ogunyazisiweyo kwigosa lodluliselo lephondo ngokwaloMthetho, kwigosa elikwisebe elifanayo.

(5) Abathunywa okanye umsebenzi omiselwe kwigosa ngokwecandelwana (4)—

- (a) mabacebisane noNondyebo wePhondo; 45
- (b) makube kokubhalwe phantsi yaye ikopi yoko kufuneka ingeniswe kuNondyebo wePhondo;
- (c) kusaxhomekeke kunyino kunye nemiqathango enokuthi ibekwe nguNondyebo wePhondo;
- (d) kusaxhomekeke nakuliphi na unyino kunye nemiqathango enokuthi ibekwe ligosa lephondo elenza udluliselo; 50
- (e) kusenokuba kumntu othile okanye kumnini sihlalo esithile kwisebe elifanayo;
- (f) lisenokurhoxiswa okanye lulungiswe ngokubhalwa phantsi ligosa lephondo elenza udluliselo;
- (g) ayilohluthi uxanduva lwegosa lephondo elenza udluliselo ngokubhekiselele kumsebenzi walo wokuthuma ogunyazisiweyo okanye imisebenzi emiselwe lona; yaye 55
- (h) ayilithinteli igosa lephondo elenza udluliselo ukuba lisebenze lenze ngokwegunya umsebenzi lowo.

(6) IGosa lephondo elenza udluliselo lingaqinisekisa, lingavumi okanye liscime nasiphi isigqibo esithathwe ligosa ngenxa yabathunywa okanye umsebenzi

ngokwecandelwana (5), kusaxhomekeke nakuliphi na ilungelo elinokugunyaziswa ngenxa yesigqibo sesiphumo.

Isihloko esifutshane

12. Lo Mthetho ubizwa uMthetho woLwabiwomali weNtshona Koloni, ka2023.

ISHEDYULI
(Njengesicelo sentlawulo kwiNgxowamali yePhondo)

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonziso	Ezinye				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
1	ISebe leNkulumbuso	2 047 103	639 995	1 331 042		31 866	44 200		653 950
2	IPalamente yePhondo	187 678	95 204	33 608		54 135	4 731		
3	UNondyebo wePhondo	340 674	211 733	80 614		46 131	2 196		3 000
4	ukuJongana nesiPolisa noKhuseleko	745 160	165 088	102 960		470 159	6 953		366 617
5	EzeMfundo	29 548 366	19 917 564	3 407 741		4 116 975	2 100 312	5 774	4 219 184
6	IzeMpilo neMpilontle	28 804 565	16 511 282	9 348 610		1 723 046	1 221 627		7 680 503
7	UPhuhliso loLuntu	2 460 812	1 063 555	267 538		1 076 039	53 680		74 899
8	EzoThutho	2 953 180	509 743	857 599		1 439 265	146 573		1 391 583
9	IMicimbi yokusiNgqongileyo neSicwangciso soPhuhliso	606 302	241 376	41 768		318 006	5 152		79 734
10	Iziseko zophuhliso	9 887 089	935 471	2 308 049		3 111 123	3 532 446		3 847 224
11	Ezolimo	960 165	435 907	257 057	135	237 284	29 782		259 908
12	UPhuhliso lwezoQoqosho noKhenketho	512 787	130 212	50 648		327 663	4 264		219 668
13	iMicimbi yezeNkcubeko nezeMidlalo	895 529	236 082	167 852		469 867	21 728		423 444
14	ISebe loRhulumente woMmandla	369 866	212 047	81 782		70 645	5 343	49	55 740
		80 319 276	41 305 259	18 336 868	135	13 492 204	7 178 987	5 823	19 275 454

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkongo	Ezinye				
1	<p>ISebe leNkulumbuso</p> <p>Injongo: <i>Ukwenza nokukhokela uRhulumente weNtshona Koloni okwaziyo ukwenza ngokubethelela inkcubeko yokuzidalel' okutsha nokuba nentsebenziswano ukwenzela ukunikezelwa kweenkongo eziphuculiweyo ebantwini baseNtshona Koloni.</i></p>	R'000 2 047 103	R'000 639 995	R'000 1 331 042	R'000 31 866	R'000 44 200	R'000	R'000 653 950	
	<p>1 Ulawulo kunyenokudibanisa (yoLawulo)</p> <p><i>Kukubonelela ngeenkongo zenkxaso yolawulo zesigqeba.</i></p> <p>Udluliselo nenkxaso</p> <p><i>iiArhente nee-Akhawunti zeSebe</i></p> <p><i>Urhwebo: Amaphepha-mvume (Unomathotholo noMabona-kude)</i></p> <p><i>Amaziko angenzi nzuzo</i></p> <p><i>Izipho neMinikelo: Iiprojekthi ezahlukeneyo kwisicelo ngasinye</i></p>	101 936	81 941	18 083	309	1 603			
	<p>2 Ulawulo lweqhinga lokusebenza lwePhondo</p> <p><i>Ukukhokela nokulungelelanisa ulawulo lweqhinga lokusebenza lephondo ngomgaqonkqubo kunye nenkxaso yeqhinga lokusebenza, nokunik' amandla idatha kunye nobungqina ngokunjalo nokufak' iinkqubo zeqhinga lokusebenza kumaziko kuye wonke uRhulumente weNtshona Koloni (i-WCG).</i></p> <p><i>Apho</i></p> <p><i>Ulwabiwo olubekelwe bucala: Amandla</i></p> <p><i>Ulwabiwo olubekelwe bucala: Umkhomishinala waBantwana</i></p> <p>Udluliselo nenkxaso</p> <p><i>iiArhente nee- Akhawunti zeSebe</i></p> <p><i>Urhwebo: Amaphepha-mvume (Unomathotholo noMabona-kude)</i></p> <p><i>Amaziko angenzi nzuzo</i></p> <p><i>Intlaninge yamaZiko eMfundo ePhakamileyo aseKapa: Ukomeleza igalelo leMfundo ePhakamileyo kuqoqosho lwephondo</i></p>	177 101	44 209	131 795	502	595		85 650 13 300	
	<p>3 Ulawulo lwaBasebenzi</p> <p><i>Kukubonelela ngenkongo exananazileyo yolawulo lwabasebenzi, eyenziwa luphuhliso lwesebe, uqeqesho noxhotyiso, ngokunjalo nemisebenzi abantu.</i></p> <p><i>Apho</i></p> <p>Udluliselo nenkxaso</p> <p><i>iiArhente nee-Akhawunti zeSebe</i></p> <p><i>Urhwebo: Amaphepha-mvume (Unomathotholo nomabonakude)</i></p>	214 097	179 995	32 741	21	1 340			
					21				

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonziso	Ezinye				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	
4	Iziko le-e-Innovation <i>Ukwenza lugqwese unikezelonkonzo kubantu baseNtshona Koloni ngokusebenzisa iitheknoloji zonxibelelwano lolwazi.</i> <i>Apho</i> <i>Ulwabiwomali olubekelwe bucala: Iprojekthi yeBroadband</i> <i>Udluliselo nenkxaso</i> <i>iiArhente nee-Akhawunti zeSebe</i> <i>Urhwebo: Amaphepha-mvume (Unomathotholo noMabona-kude)</i> <i>Amaziko angenzi nzuzo</i> <i>liKona zoShishino lwamaThala eencwadi: Zisungula kwaye zigcina amaziko azii-e-centres</i>	1 378 888	209 168	1 098 333		31 025	40 362		
						25		555 000	
						31 000			
5	INgqinisekiso kaRhulumente <i>Kukubonelela ngeenkonziso zophicotho-zincwadi lwangaphakathi, ulawulo lomngcipheko weshishini, iforenzikh i yephondo, ngezomthetho kunye nonxibelelwano lukarhulumente.</i> <i>Apho</i> <i>Udluliselo nenkxaso</i> <i>iiArhente nee-Akhawunti zeSebe</i> <i>Urhwebo: Amaphepha-mvume (Unomathotholo nomabonakude)</i>	119 083	73 107	45 718		8	250		
						8			
6	IiNkonzo zoMthetho <i>Ukubonelela ngenkonzo embhaxa yenkxaso yezomthetho kuRhulumente weNtshona Koloni</i> <i>Apho ke</i> <i>Udluliselo nenkxasomali</i> <i>liArhente neeakhawunti zeSebe</i> <i>UNxibelelwano: liLayisenisi (unomathotholo nomabonakude)</i>	55 998	51 575	4 372		1	50		
						1			

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonz	Ezinye				
2	IPalamente yePhondo Injongo: <i>Ulawulo lwe-WCPP luzibophelela ukukhonza, ukuxhasa nokuqinisa i-WCPP ngokwenza oku: Ukuba nobu ngcali nokukwazi ukuyila kwiinkqubo zethu nokusebenza logama singenisa urhulumentu lwentsulungeko nolobulunga; Ukuxhobisa aMalungu nesitafu sethu ukuba basebenze kakuhle; Ukuququzelela isigunyaziso somgaqo-siseko Solwenziwo lomthetho, inathoxaxheba yoluntu nolongamelo kumdlu wabantu be-Ntshona Koloni; kunye nokuthengisa i-WCPP kummandla, kuzwelonke nakumazwe ngamazwe.</i>	R'000 187 678	R'000 95 204	R'000 33 608	R'000	R'000 54 135	R'000 4 731	R'000	R'000
1	URhulumentu (uBunkokheli) noLawulo <i>Ukubonelela ubunkokheli beqhinga nobomkhombandlela kwi-WCPP.</i> Apho Udluliselo nenkxaso <i>Iiarhente zamasebe nee-akhawunti</i> <i>Urhwebo: Amaphepha-mvume (Unomathotholo nomabonakude)</i> amakhaya <i>Izipho neminikelo: Ulawulo lwemivuzo yenkuthazo</i>	82 504	58 930	18 757		86	4 731		
						22			
						64			
2	IiNkonzo zeNkxaso zePalamente <i>Ukubonelela ngenkxaso esebenzayo yeenkqubo neyinxalenye kwiNdlu, neeKomiti kwanokuququzelela intathoxaxheba yoluntu.</i> Apho Ukhutshelo nezibonelelo <i>Iintsapho</i> <i>Izipho namalizo: Amabhaso angamacuba aBaphathi</i>	25 654	20 566	5 062		26			
3	Ukubonisana noLuntu <i>Ukuqinisekisa uboniswano noluntu olusebenzayo nokuququzelela intathoxaxheba yoluntu kwiinkqubo zowiso-mthetho nezinye.</i> Apho Ukhutshelo nezibonelelo <i>Iintsapho</i> <i>Izipho namalizo: Amabhaso angamacuba aBaphathi</i>	18 664	13 190	5 456		18			
						18			

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonziso	Ezinye				
4	INkxaso yaMalungu <i>Ukunikezela ngezibonelelo zokuxhobisa neenzuzo kuMalungu namaqela ezopolitiko.</i> <i>Apho</i> Ukhutshelo nezibonelelo <i>OoRhulumente bangaPhandle neMibutho yaMazwe ngamazwe</i> <i>Imirhumo yobulungu: UMbutho weePalamente zaMazwe ayengaMathanga</i> <i>Amaziko angajonganga nzuzo</i> <i>AMaqela ezoPolitiko: Izibonelelo zikaNobhala nezabo bamelweyo</i> <i>IiNtsapho</i> <i>Iinzuzo zezentlalo kubaqeshwa: Iinzuzo zomhlalaphantsi zamalungu</i>	R'000 60 856	R'000 2 518	R'000 4 333	R'000	R'000	R'000	R'000	
					54 005				
					356				
					52 106				
					1 543				

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonziso	Ezinye				
3	<p>UNondyabo wePhondo</p> <p><i>Injongo: Ukunyusa ubumbano kunye nokusebenza kwabemi.</i></p> <p><i>Ukwakha amandla kwicandelo likarhulumente ngokugugquka, ukuvelisa izinto ezintsha kunye nokuxhasa.</i></p> <p><i>Ulawulo oluDibeneyo kunye nentsebenziswano eyenza ukuhanjiswa kweenkonzo ezisemgangathweni ngendlela ezinzileyo.</i></p>	R'000 340 674	R'000 211 733	R'000 80 614	R'000 46 131	R'000 2 196	R'000	R'000 3 000	
1	<p>Ulawulo</p> <p><i>Ukunika umkhombandlela nesciwangciso kwakunye nokunika ixabiso eliphezulu kwezemali nezinye iinkonzo zenkxaso kuMphathiswa kunye neNtloko yeSebe.</i></p> <p><i>Apho</i></p> <p><i>Udluliselo- mali nezibonelelo</i></p> <p><i>li-arhente zamasebe nee-akhawunti</i></p> <p><i>Unxibelelwano: lilayisenisi (zikanomathotholo nomabonakude)</i></p> <p><i>Ezangaphakathi</i></p> <p><i>Ibhasari ehlawulelwa abantu abangengobaqeshwa</i></p>	67 069	43 530	19 834	1 509	2 196			
2	<p>uLawulo lweZibonelelo olunoZinzo</p> <p><i>Ukuqinisekisa ngolawulo olululo nolusebenzayo kwezemali zePhondo, nakooMasipala.</i></p> <p><i>Apho</i></p> <p><i>Udluliselo - mali nezibonelelo amaPhondo noMasipala</i></p> <p><i>AmaPhondo nooMasipala: Ukuxhasa oomasipala ukuba baphucule izakhono zabo zolawulo lwemali</i></p> <p><i>AmaPhondo nooMasipala: Ukuncedisa ooMasipala ekwenzeni imisebenzi yabo ngokufanelekileyo, kubandakanya ukulungelelaniswa nemisebenzi edityanisiweyo kunye nenkxaso enxulumene nokuphuculwa kolawulo lwemali ngokubanzi kunye nokuzinza kwezemali koomasipala xa kukho ungenelelo loomasipala</i></p> <p><i>AmaQumrhu eSebe neeAkhawunti</i></p> <p><i>Ibhodi yoNgcakazo neMidyarho yaMahashe eNtshona Koloni</i></p>	139 156	81 412	16 172	41 572				
						9			
						1 500			
						12 710			
						2 000			
						26 862			

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonziso	Ezinye				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
3	uLawulo lweeMpahla <i>Ukunika umkhombandlela ngemithetho kunye nokunyanzela nokunceda iPhondo kulawulo lwenkqubo zemali oluyimpumelelo nolucwangcisekileyo, nolawulo lwentengo yempahla kunye neempahla ezihambisekayo kwiPhondo nakooMasipala.</i> <i>Apho</i> <i>Imali ebekelwe bucala:</i> <i>Isixhobo soLawulo loBudlelwane</i> <i>Udluliselo - mali nezibonelelo amaPhondo noMasipala</i> <i>AmaPhondo nooMasipala: Ukuxhasa oomasipala ukuba baphucule izakhono zabo zolawulo lwemali</i>	89 576	48 227	40 799		550			
4	ULawulo lwezeZimali <i>Uphuculo ekusebenzeni nasekulawuleni kakuhle iinkqubo zeMali kuMasebe, kumaqumrhu nakooMasipala.</i> <i>Apho</i> <i>Udluliselo - mali nezibonelelo amaPhondo noMasipala</i> <i>AmaPhondo nooMasipala: Ukuxhasa oomasipala ukuba baphucule izakhono zabo zolawulo lwemali</i>	44 873	38 564	3 809		2 500			3 000
						550			
						2 500			

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonzo	Ezinye				
4	<p>ukuJongana nesiPolisa noKhuseleko</p> <p>Injongo: <i>Kukunyusa izinga lokhuseleko loluntu, iSebe liza kukhuthaza isipolisa esisesikweni ngokubeka iliso njengoko kumiselwe ngumthetho, liphucule intsebenziswano noluntu kunye namahlakani ezokhuseleko (uluntu lonke luphela); nokukhuthaza ukhuseleko kuzo zonke izakhiwo neendawo zoluntu.</i></p>	R'000 745 160	R'000 165 088	R'000 102 960	R'000	R'000 470 159	R'000 6 953	R'000	R'000 366 617
	<p>1 Ulawulo</p> <p><i>Ukubonelela ngesikhokelo senkxaso kunye nenkxaso, ezolawulo, ezemali kunye neenkonzo zolawulo kwiSebe nakwimibutho enxulumene noko. Injongo yale nkqubo kukuxhasa ii-ofisi kaMphathiswa neyeNtloko yeSebe, neye Ofisi kaNozikhalazo zezaMapolisa wePhondo leNtshona Koloni kwakunye neyeCandelo loGunyaziso loTywala eNtshona Koloni kwakunye namaqumrhu esebe kwimisebenzi yobunkokeli nokuqinisekisa ulawulo olusulungekileyo kuquka nolawulo lwemali.</i></p> <p><i>Apho</i></p> <p>Udluliselo nenkxaso - mali</p> <p><i>Amaqumrhu eSebe ne Akhawunti</i></p> <p><i>UGunyaziso loTywala laseNtshona Koloni: Ukuxhasa iBhodi yezoTywala ukulawula eli candelo</i></p>	116 886	48 229	11 400		56 015	1 242		
	<p>2 Ubeko-liso kuluntu</p> <p><i>Ukubeka iliso kwindlela yokuziphatha, kumfaneleko nakwintsulungeko yee-arhente zonyanzeliso-mthetho kwiPhondo</i></p> <p><i>Apho</i></p> <p>Udluliselo nenkxaso - mali</p> <p><i>Amaphondo nomasipala</i></p> <p><i>Ukuphunyezwa kokuqala kokhuseleko loluntu lonke osondeleyo (WoSA)</i></p> <p><i>Iseba elizimeleyo elingangenisi Mali</i></p> <p><i>Iinkqubo zokhuseleko- Ugado lwabahlali</i></p> <p><i>Iiforam zasekuhlaleni zesipolisa Inkxaso-mali yeProjekthi</i></p>	74 449	51 844	12 210		8 780	1 615		
						6 780			
						1 000			
						1 000			

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonzozo	Ezinye				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
3	Imisebenzi yesiPolisa yePhondo <i>Ukwenza ukuba amaphondo afezekise uMsebenzi wawo wephondo ngokoMgaqo-siseko njengoko uhambelana nokukhuthaza ubudlelane obuhle phakathi kwabahlali namapolisa ngendlela ebandakanya uluntu lonke nokuqinisekisa ukuba zonke izikhalazo ezingohanjiso lweenkonzo eziphathelene nesipolisa kuqutyiswana nazo ngokuzimeleyo nangokufezekileyo.</i> Apho <i>Uncedis-mali olunemiqhathango lweSizwe: Isibonelelo senkuthazo seCandelo lezeNtlo eyandisiweyo yeNkqubo yeMisebenzi kaRhulumente (EPWP). Imali ebekelwe bucala: Isicwangciso sokunyanzeliswa komthetho Ulwabiwo olubekelwe bucala: IiNkqubo zoKhuseleko- Izikhululo ze-LEAP Ulwabiwo olubekwe bucala: kwezokhuseleko lokhenketho Udluliselo nenkxaso - mali Amaphondo nomasipala inkxaso yoqeqesho lwegosa loxolo Isicwangciso sokunyanzeliswa komthetho Inkxaso-mali yezibonelelo zokusekwa kweYunithi yoKhuseleko IwaseMaphandleni kuNyanzeliso loMthetho koomasipala Inkxaso-mali yokusekwa kunye nenkxaso yeyunithi ye-K9 kooMasipala Iseba elizimeleyo elingangenisi Mali IiNkqubo zoKhuseleko- Izikhululo ze-LEAP Amakhaya Inkxaso-mali eya kwi-Project Chrysalis yaseNtshona Koloni Izipho neminikelo</i>	447 432	8 340	33 408		405 364	320		
					2 966			4 033	
					350 000			350 000	
					9 574			10 000	
					10 035			2 584	
					7 500				
					25 239				
					50				
4	ULawulo loMngcipheko kwezoKhuseleko <i>Ukuseka inkqubo karhulumente wonke ekwakheni amaziko omelele ngakumbi.</i>	106 393	56 675	45 942			3 776		

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonzo	Ezinye				
5	EzeMfundo Injongo: <i>Injongo yeSebe kukuqinisekisa ukuba wonke umntwana unamathuba okufunda afanelekileyo kwindawo esebenza kwaye wenza ukuba ulwazi, ubuchule, izakhono kunye neenqobo zokuziphatha ziphumelele kwihlabathi eliguqakayo</i>	R'000 29 548 366	R'000 19 917 564	R'000 3 407 741	R'000 4 116 975	R'000 2 100 312	R'000 5 774	R'000 4 219 184	
	1 Ezolawulo <i>Ukubonelela ngolawulo luphela, kunye nangenkxaso, lwenkqubo yezemfundo, ngokungqinelana noMthetho woMgaqo-nkqubo wezeMfundo, uMthetho woLawulo lweMali kaRhulumente kunye neminye imigaqo-nkqubo.</i> Apho <i>Iimali ezabelwe iinjongo ezithile: Isibonelelo senkuthazo sezemfundo (Uthatho-nxaxheba loninzi; amathuba nofikelelo; uphuhliso nokukhula (MOD) nee-graduate tutors)</i> <i>Amagosa omthombo wezikolo</i> Udluliselo nenkxaso <i>Amaphondo nomasipala</i> <i>Amagosa omthombo wezikolo</i> <i>li-arhente nee-akhawunti zesebe</i> <i>Urhwebo: Amaphepha-mvume (Unomathotholo noMabona-kude)</i> <i>Amaziko angenzi ngeniso</i> <i>lingxowa-mali ezabelwe izikolo zikarhulumente eziqhelekileyo zenkxaso-mali yezonxibelelwano lwe-intanethi (internet connectivity), izixhobo zekhompyutha ezikolweni, iZikolo eZikhuselekileyo namabhaso, INkqubo yokuPhucula iZikolo zeMfundo ePhakamileyo, e-LITNUM neeNkonzo zeLayibrari ne-iSAMS</i> <i>Amakhaya</i> <i>Izibonelelo zezeNtlalontle zaBaqeshwa: Zekhefu elisisipho</i>	1 657 534	1 109 435	378 571	85 256	78 498	5 774	4 000 8 000	
	2 IMfundo kwiZikolo zikaRhulumente eziQhelekileyo <i>Ukubonelela ngemfundo kwizikolo zikarhulumente eziqhelekileyo ukususela kumaBakala 1 - 12 ngokungqinelana noMthetho weZikolo zaseMzantsi Afrika ka 1996 (Act 84 of 1996) noMgaqo-nkqubo i-White Paper 6 engeMfundo eneeMfundo eziZodwa uKwakha iMfundo noQeqesho oluBandakanya bonke aBafundi (eyeKhala 2001) (White Paper 6).</i> Apho <i>Iigranti ezikhutshwa phantsi kwemiqathango zikazwelonke: IProgram yeSondlo yeZikolo kaZwelonke (National School Nutrition Programme)</i> <i>Iigranti ezikhutshwa phantsi kwemiqathango zikazwelonke: I-Maths, iSayensi neThekhnoloji</i>	20 640 746	16 968 231	1 588 552	2 079 904	4 059		496 802 37 135	

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonzelo	Ezinye				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
	<i>Iigranti ezikhutshwa phantsi kwemiqathango zikazwelonke: i-Expanded Public Works Programme (EPWP) eyigranti yenkuthazo yeCandelo lezeNtlalontle kumaPhondo</i>								5 049
	<i>Iimali ezabelwe iinjongo ezithile: Isibonelelo senkuthazo sezernfundo (MOD:Ukuthengwa, Ukuhlaziywa nokulondolozwa kwezixhobo)</i>								24 205
	<i>Iimali ezabelwe iinjongo ezithile: Iskim sokutyisa abafundi samaziko azii-MOD centres. Esi sabelo sesokubonelela ngokutya kokutyisa abafundi kumaziko azii-MOD centres kwizikolo ezichaziweyo.</i>								65 008
	<i>IKharithyulam: Uphuculo lokuqhelaniswa nobomi</i>								5 000
	<i>Kharithyulam: Uqeqesho lootiishala / ukuxhotyiswa kwakhona ngezakhono (digital)</i>								15 000
	Udluliselo nenkxaso								
	<i>Ii-arhente nee-akhawunti zesebe</i>								
	<i>Urhwebo: Amaphepha-mvume (Unomathotholo noMabona-kude)</i>								
	Amaziko angenzi ngeniso								
	<i>IMimiselo neMiqangatho yoLwabiwo-mali phantsi kweSiqendu 21</i>					893 712			
	<i>Izikolo eziphantsi kweSiqendu 21</i>					172 739			
	<i>Izikolo ezingekho phantsi kweSiqendu 21: Iinkonzo zooMasipala nezoLondolozo</i>					118 151			
	<i>Iifizi zezikolo ezingekho phantsi kweSiqendu 21</i>					49 486			
	<i>Imbuyiselo yezikolo ezixolele abazali ekuhlawuleni iifizi</i>					89 415			
	<i>Ukuncedisa izikolo ekwenzeni imisebenzi yazo yeziko</i>					149 314			
	<i>Izixhobo zokusebenza zekhitshi eliyimobhayili; Istayiphendi saMavolontiya/saBantu abaPhatha ukutya; Iprogram elingwayo yeziqhamo nemifuno</i>					67 117			
	<i>Izikolo zentsebenziswano</i>					167 319			
	<i>Ezothutho lwabafundi</i>					83 075			
	<i>Inkxaso kwezolawulo-kwizikolo ezincinane</i>					14 621			
	<i>Izithuthi zabucala</i>					4 980			
	<i>Inkxaso-mali yokubhoda</i>					60 961			
	<i>Inkxaso yokubhoda kwizakhiwo zecawa</i>					529			
	<i>Amaziko ezobugcisa nomculo</i>					2 955			
	<i>Izifundo zobugcisa</i>					13 340			
	<i>Ukongezelela inkxaso kwizikolo ekugxilwe kuzo (top-up focus schools)</i>					1 998			
	<i>Ukwandiswa kwezikolo ezikhethiweyo</i>					32 000			
	<i>Ukujongana nelahleko yokufunda</i>					48 900			
	Amakhaya								
	<i>Iibhasari esele zabelwe imali (pre-set bursaries) zabangengobaqeshwa</i>					109 292			

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonziso	Ezinye				
	Amakhaya Izibonelelo zezeNtlalontle zaBaqeshwa: Ikhefu elisisipho	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	
6	Uphuculo lweziseko zoPhuhliso Ukubonelela nolondolozo lweefasilithi zeziseko zophuhliso zezikolo namaziko angezozikolo. Apho Iigranti ezikhutshwa phantsi kwemiqathango zikazwelonke: i-Education Infrastructure Grant Iigranti ezikhutshwa phantsi kwemiqathango zikazwelonke: i-Expanded Public Works Programme (IPWP) eyi-Integrated Grant for Isibonelelo sesizwe esinemiqathango: ISibonelelo soPhuhliso lwaBantwana aBasaqalayo (icandelo lolondolozo) Iimali ezabelwe iinjongo ezithile: Izakhiwo Apho I-Education Infrastructure Grant (EIG) i-Expanded Public Works Programme (IPWP) eyi-Integrated Grant for Provinces ISibonelelo soPhuhliso lwaBantwana aBasaqalayo (icandelo lolondolozo) Iimali ezabelwe iinjongo ezithile: Inkuthazo kwezemfundo (Izakhiwo). Ukwenzela ukwakhiwa kweziseko zophuhliso ze-MOD ezinjengeeholo zezemidlalo, amabala ezemidlalo, ukuhlaziywa okanye ukulondolozwa kwamadami okuqubha, iindawo ezakhiweyo ezizi-hardstands, ingca engeyiyo eyendalo, izixhobo zokubiya (fencing), iindawo ezizi-clubhouses, neefasilithi zokupaka (parking) Ukwandiswa kweNkqubo yoKwakha ngokukhawuleza Iindawo yokulungiselela uqikelelo Ubuso bukarhulumente (Ulwabiwo oluphambili olukwisigqeba) Umbane (ukukhanya kwe-LED) Udluliselo nenkxaso Amaziko angenzi ngeniso Iprojekthi yebhunga lolawulo - Iprogram yehelo yesikolo	2 930 295	35 824	855 157	30 000	2 009 314			
								1 290 062	
								2 119	
								14 038	
								2 882 295	
								1 290 062	
								2 119	
								14 038	
								56 248	
								350 000	
								5 000	
								40 000	
								40 000	
						30 000			

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Intlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Intlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Intlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonziso	Ezinye				
7	limviwo neeNkonzo eziNxulumene nezeMfundo <i>Ukubonelela amaziko emfundo ngokubanzi ngeemviwo neenkonziso ezinxulumene nemfundo.</i> Apho <i>Iigranti ezikhutshwa phantsi kwemiqathango zikazwelonke: i-HIV/Aids (Imfundo ngezakhono zobomi)</i> <i>Ulwabiwo olubekelwe bucala: Inyathelo likaMongameli lokuQeshwa koLutsha.</i> <i>Ukwenzela ukuqeshwa kwaBancedisi bezeMfundo naBancedisi beZikolo Jikelele.</i> Uduliselo nenkxaso <i>Ii-arhente nee-akhawunti zesebe</i> <i>I-Sector Education and Training Authority (SETA)</i> Amaziko angenzi ngeniso <i>Iimali ezibonelelweyo zokuqesha abancedisi bezemfundo kunye nabancedisi bezikolo ngokubanzi kwakunye nokusebenza kwamaziko</i> Amakhaya <i>Izibonelelo zezeNtlalontle zaBaqeshwa: Ikhofu elisisipho</i>	R'000 1 479 653	R'000 421 129	R'000 476 047	R'000 R'000	R'000 580 838	R'000 1 639	R'000 R'000	R'000 18 071 530 927
						11 871			
						568 858			
						109			

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonziso	Ezinye				
6	lezeMpilo neMpilonle <i>Injongo: Sinikezela ngelungelo elilinganayo lokufikelela kwinkonzo zempilo eziphucukileyo ngokubambisene nabachaphazelekayo kwinkqubo yezempilo ezinzileyo nelawuleka ngokupheleleyo kuluntu lwase Ntshona koloni nangaphesheya.</i>	R'000 28 804 565	R'000 16 511 282	R'000 9 348 610	R'000	R'000 1 723 046	R'000 1 221 627	R'000 7 680 503	
1	Ulawulo <i>Ukukhokela uLawulo lobuchule nalo lonke uLawulo kwi ofisi yeSebe lezeMpilo neMpilonle.</i> <i>Apho</i> <i>Isibonelelo sika Zwelonke semeko ethile: linkonzo ezinkulu kuZwelonke</i> <i>Udluliselo nenkxaso</i> <i>li-arhente nee-Akhawunti zeSebe</i> <i>Urhwebo: Amaphepha-mvume (Unomathotholo nomabonakude)</i> <i>Amakhaya</i> <i>Izibonelelo zoluntu kubasebenzi</i> <i>Olunye ugqithiselo-mali kumakhaya: Amabango afunwa kurhulumente</i>	1 043 673	435 649	382 793		209 382 651 11 166 197 565	15 849	8 168	
2	linkonzo zeMpilo zeziThili <i>Kukunikezela ngeenkonziso zempilo zesithili kumaziko (ezikliniki, kumaziko empilo oluntu nezibhedlele zesithili) neenkonziso ezijoliswe kumaziko empilo esithili zinikezelwe kuluntu lwePhondo leNtshona Koloni.</i> <i>Apho</i> <i>"I-Inshorensi yesiBonelelo seMpilo sikaZwelonke"</i> <i>Apho</i> <i>I-Inshorensi yesibonelelo sempilo sikazwelonke: Izivimelwano neengcali zempilo</i> <i>ICandelo leMpilo</i> <i>Kuza kuba khona isibonelelo semeko sikaZwelonke: IGranti yeeNkqubo zeMpilo zoMmandla</i> <i>Apho</i> <i>ICandelo leZempilo neMpilonle lommandla</i> <i>ICandelo elijongene nenkqubo eXandileyo yeHIV, Aids</i> <i>Isibonelelo sikazwe lonke esinemiqathango: Ezabasebenzi noQeqesho</i> <i>Apho</i> <i>ICandelo lezaBasebenzi leMithetho yoRhulumente</i> <i>ICandelo lezoQeqesho</i> <i>Iindawo eziphawulweyo nekuzakuqalwa ngazo:</i> <i>Ukuthintela ubundlobongela</i> <i>UGcino-mbonakalo kaRhulumente</i>	11 764 375	6 305 555	4 047 607		1 281 002	130 211	33 846 18 762 15 084 2 049 145 217 764 1 831 381 248 294 133 307 114 987 28 575 30 000	

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekho yabaqeshwa	Iimpahla neenkonzozo	Ezinye				
	Udluliselo nenkxaso Oomasipala namaPhondo ISixeko saseKapa: linkonzo zoNyango olusiSiseko AmaZiko angafumani Nzuzo linkonzo ezijoliswe ekuhlaleni: Unonophelo olujoliswe emakhaya, impilo yasengqondweni, unonophelo lwezigulo ezingapheliyo nenkxaso kwabanesifo sephepha ISibhedlele iBooth Memorial: IZiko loNonophelo-mpilo lwabangabambekanga kakhulu- Abantu abadala UkuNciphisa isifo sephepha (TB) St Joseph: Iziko elinonelela abantwaba IiKlinikhi zeMpilo zoLuntu: UGonyo nokuNyangwa kwesifo sephepha Ulwawulo lweSithili: Iweprojekthi zophuhliso i-E-vision ne-ICT linkonzo zeHIV neAids ezijolise ekufikeleleni ekuhlaleni- zinike iingcebiso, unonophelo lwabadala neenkonzozo zokubuyisela esiqhelweni, njalo-njalo ISondlo: INkqubo yeZondlo Abasebenzi beziko-loChachiso abahlola ukuba iindlebe ziva kakuhle na kananjalo nabathi banike inkonzo yoncedo-lunyango lokuthetha nokuva ebantwaneni (Philani njalo njalo) Ukomeleza iinkonzo zempilo ngokwaseNgqondweni Inkqubo yokuba sempilweni ijongene neendlela zokuphila abantu abazikhethela zona ukuzama ukukhusela nokulawula izifo ezingapheliyo, ukuze xa bekhulelwe bakhuseleke babesempilweni nokukhula kwabantwana nokuncipha kwendlela yokuziphatha enobungozi ICandelo elijongene nokuHanjiswa kweenkonzo eluntwini Amakhaya Izibonelelo zoluntu kubasebenzi Olunye ugqithiselo-mali kumakhaya	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	
						655 785			
						117 101			
						32 720			
						13 594			
						12 373			
						2 696			
						2 622			
						207 310			
						1 065			
						2 079			
						5 019			
						10 740			
						195 662			
						21 606			
						630			

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonziso	Ezinye				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
3	<p>linkonzo zonyango olungxamisekileyo</p> <p><i>Ukunika uncedo lweenkonzo zonyango zexesha likaxakeka zangaphambi kokufumana uncedo lonyango lwasesibhedlele ukuquka utshintshelo lwangaphakathi esibhedlele, kwanesicwangciso sezothutho lwezigulane; kuquka ulawulo loncedo lonyango nolungelwaniso lonyango olunxamisekilevo kwiPhondo iikelele.</i></p> <p><i>Apho</i></p> <p><i>Udluliselo nenkxaso</i></p> <p><i>Oomasipala namaPhondo</i></p> <p><i>Amasebe ePhondo: lilayisensi zeZithuthi</i></p> <p><i>Amakhaya</i></p> <p><i>Izibonelelo zoluntu kubasebenzi</i></p>	1 316 456	785 764	413 138		961	116 593		
4	<p>linkonzo zezibhedlele kwiPhondo</p> <p><i>Ukuhanjiswa kweenkonzo zesibhedlele ezithi zifikeleleke, ngokufanelekileyo, ngokusebenzayo yaye zinike iinkonzo zengcali jikelele, ziquka iinkonzo ezizodwa zokubuyela esiqhelweni, inkonzo zamazinyo kunye nezeqengqondo, kwakunye nokunika iqonga loqeqesho kwiingcali zeMpilo nokuqhuba uphando.</i></p> <p><i>Apho</i></p> <p><i>Isibonelelo sikazwe lonke esinemiqathango: Ezabasebenzi noQeqesho</i></p> <p><i>Apho</i></p> <p><i>ICandelo lezaBasebenzi leMithetho yoRhulumentu</i></p> <p><i>ICandelo lezoQeqesho</i></p> <p><i>"I-Inshorensi yesiBonelelo seMpilo sikaZwelonke"</i></p> <p><i>Apho</i></p> <p><i>ICandelo leMpilo</i></p> <p><i>Udluliselo nenkxaso</i></p> <p><i>AmaZiko angafumani Nzuzo</i></p> <p><i>Eyokubonelela abahlali ngemali (eOpen Circle naseHurdy Gurdy) kubantu abane-autism/ukungathathi kakuhle ngengqondo nabanengxaki kwindlela yokuziphatha</i></p> <p><i>IZiko loNyango oluXandileyo iMitchells Plain</i></p> <p><i>Amakhaya</i></p> <p><i>Izibonelelo zoluntu kubasebenzi</i></p>	4 660 955	3 223 154	1 320 723		65 951	51 127		305 821
									121 797
									184 024
									2 379
									2 379
						4 046			
						43 444			
						18 461			

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonz	Ezinye				
5	linkonzo zeZibhedlele ezikhulu <i>Ukunikezela ngeenkonz zempilo ezikumgangatho okwinqanaba lokugqibela nokuqeqeshwa kwabasebenzi bezempilo nohlaziyo lwezifundo.</i> <i>Apho</i> <i>Isibonelelo sikazwe lonke esinemiqathango: Ezabasebenzi noQeqesho</i> <i>Apho</i> <i>ICandelo lezabasebenzi lemithetho yorhulumento</i> <i>ICandelo lezoQeqesho</i> <i>Isibonelelo sika Zwelonke semeko ethile: linkonzo ezinkulu kuZwelonke</i> <i>Udluliselo nenkxaso</i> <i>AmaZiko angafumani Nzuzo</i> <i>IMaitland Cottage: Isibhedlele samathambo sabantwana</i> <i>Amakhaya</i> <i>Izibonelelo zoluntu kubasebenzi</i>	R'000 7 685 157	R'000 5 113 978	R'000 2 489 790	R'000 R'000	R'000 39 056	R'000 42 333	R'000 R'000	R'000 333 008 113 904 219 104 3 323 839
6	Inzululwazi zeMpilo noQeqesho <i>Ukuvula amathuba oqeqesho nophuhliso ukwenzela abasebenzi asebeqashiwe nabexesha elizayo beSebe lezeMpilo neNtlalontle.</i> <i>Apho</i> <i>IGranti yeSizwe enemiqathango: IGranti esiSibonelelo yeNkqubo yeMisebenzi yoLuntu eYandisiweyo yaMaphondo</i> <i>Udluliselo nenkxaso</i> <i>li-arhente nee-akhawunti zeSebe</i> <i>iHealth & Welfare Sectorial education and training authority (SETA)</i> <i>AmaZiko angafumani Nzuzo</i> <i>INkqubo yeMisebenzi yoLuntu</i> <i>Amakhaya</i> <i>Izibonelelo zoluntu kubasebenzi</i> <i>Olunye ugqithiselo-mali kumakhaya: liBhasari</i>	404 624	193 699	81 101	R'000	15 506	4 047	R'000	9 404
7	linkonzo zenkxaso nokhathalelo kwezeMpilo <i>Ukunika iinkonzo zenkxaso ezifunwa liSebe ukuze liphumeze iinjongo zalo.</i> <i>Apho</i> <i>Igranti yeSizwe enemiqathango: IGranti yeeNkqubo eziXandileyo neziHlanganisiweyo zeMisebenzi yasebuRhulumenteni zoluntu zamaPhondo</i> <i>Udluliselo nenkxaso</i> <i>Amakhaya</i> <i>Izibonelelo zoluntu kubasebenzi</i>	623 456	379 807	210 243	R'000	917	32 489	R'000	2 155
					R'000	917			

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonzelo	Ezinye				
8	ULawulo LwamaZiko eMpilo <i>Isibonelelo sokuhlaziywa kwamaziko-mpilo amatsha nokulungiswa, ukuphuculwa nokulondolozwa kwala maziko-mpilo akhoyo, kuqakwa uBuchule boBugcisa kwezeMpilo.</i> Apho <i>iGranti yeSizwe enemiqathango: i-Health Facility Revitalisation Grant inikwe iindawo eziphawulweyo nekezakuqalwa ngazo:</i> <i>Isibhedlele iTygerberg (ulungiso nemali)</i> <i>Isibonelelo sephondo esilinganayo sabaNinizabelo (PES)</i>	R'000 1 305 869	R'000 73 676	R'000 403 215	R'000	R'000 828 978	R'000	R'000 1 305 869 883 298 234 811 187 760	

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonzozo	Ezinye				
7	Uphuhliso loLuntu Injongo: UKuqinisekisa ngamalungiselelo eenkonzo zophuhliso loluntu ezibanzi ezithungelanayo ezibangela ukuba abantu abahluphekayo baxhotyiswe, nababuthathaka nabo baneemfuno ezizodwa.	R'000 2 460 812	R'000 1 063 555	R'000 267 538	R'000	R'000 1 076 039	R'000 53 680	R'000 74 899	
	1 uLawulo <i>Le nkqubo inyathela kuLawulo olucwangcisiweyo neenkonzozo zenkxaso kuwo onke amanqanaba esebe, umz. kumgangatho wephondo, wesiphaluka, isithili nowamaziko akhoyo.</i> <i>Apho</i> <i>Ulwabiwo olubekelwe bucala: linkonzo zoKhuseleko lwaBantwana</i> <i>Ulwabiwo olubekelwe bucala: Ubuso bukarhulumente</i> <i>Udluliselo noncediso-mali</i> <i>li-arhente nee-akhawunti zeCandelo</i> <i>lezeMfundo kunye neGunya loQeqesho</i> <i>Unxibelelwano: Amaphepha-mvume (Unomathotholo nomabonakude)</i> <i>Amakhaya</i> <i>Iminikelo</i>	250 490	182 638	50 399		3 415	14 038		
	2 linkonzo zeNtlalo-ntle yoLuntu <i>Ukubonelela ngeenkonzozo ezihlangeneyo zophuhliso kwintlalo-ntle yoluntu kwabo bahlelelekileyo nababuthathaka ngentsebenziswano nabachaphazelekileyo nemibutho yoluntu neyasekuhlaleni.</i> <i>Apho</i> <i>Ulwabiwo olubekelwe bucala: Ukhuseleko lwezibonelelo zempilo yengqondo</i> <i>Ulwabiwo olubekelwe bucala: Ubuso bukarhulumente</i> <i>Ulwabiwo olubekelwe bucala: Ukwandiswa kwenkqubo yobuzali</i> <i>Udluliselo noncediso-mali</i> <i>li-arhente nee-akhawunti zeSebe</i> <i>Urhwebo: Amaphepha-mvume (Unomathotholo noMabona-kude)</i> <i>Amaziko angenzi ngeniso-mali</i> <i>linkonzo zabantu abadala</i> <i>linkonzo zabantu abakhubazekileyo</i> <i>Amakhaya</i> <i>Izibonelelo zoluntu kubasebenzi</i>	1 119 294	568 900	118 614		400 831	30 949		
						3 281		750	
						14		2 900	
						120			
						476		5 000	
								14 566	
								5 000	
						7			
						235 907			
						164 441			

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonziso	Ezinye				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
3	Abantwana neeNtsapho <i>Ukunika iinkonzo zoonophelo nenkxaso kubantwana neentsapho kwiingqi zokuhlala ngentsebenziswano namahlakani nemibutho yoluntu.</i> <i>Apho</i> <i>Ulwabiwo olubekelwe bucala: linkonzo zoKhuseleko lwaBantwana</i> <i>Ulwabiwo olubekelwe bucala: Ukwandiswa kwenkqubo yobuzali</i> <i>Udluliselo noncediso-mali</i> <i>Amaziko angenzi ngeniso-mali</i> <i>Unonophelo kunye neenkonziso kwiintsapho</i> <i>Unonophelo nokhuselo lwabantwana</i> <i>Ukukhula kwasebuntwaneni kunye nokhathalelo olungaphelelanga</i> <i>Amaziko okugcina abantwana nolutsha</i> <i>Amakhaya</i> <i>Ukubekwa kwabantwana</i>	482 076	22 221	1 155		458 700			
						107 529			25 500
						199 990			10 000
						18 472			
						119 845			
						12 864			
4	linkonzo Zobuyiselo <i>Ukubonelela ngeenkonziso ezihlangeneyo eziphuhlisiyo zothintelo lolwaphulo-mthetho ekuhlaleni kunye neenkonziso zokuphazamiseka kokusetyenziswa kweziyobisi kwabona basemngciphekweni ngentsebenziswano namahlakani kunye nemibutho yoluntu.</i> <i>Apho</i> <i>Ulwabiwo olubekelwe bucala: linkonzo zoKhuseleko lwaBantwana</i> <i>Ulwabiwo olubekelwe bucala: Ubuso bukarhulumente</i> <i>li-arhente nee-akhawunti zeSebe</i> <i>Unxibelelwano: Amaphepha-mvume (Unomathotholo noMabona-kude)</i> <i>Amaziko angenzi ngeniso-mali</i> <i>Ukusetyenziswa gwenxa kweziyobisi, ukuthintelwa nokubuyiselwa kwisimo esisiso</i> <i>Ukuthintelwa kolwaphulo-mthetho</i> <i>Ukuxhotyiswa kwamaxhoba</i> <i>Amakhaya</i> <i>Izibonelelo zoluntu kubasebenzi</i>	512 826	267 927	91 107		145 099	8 693		
						25			3 750
						58 026			2 534
						15 003			
						71 496			
						549			

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonziso	Ezinye				
5	Uphuhliso noPhando <i>Ukubonelela ngeenkqubo zophuhliso eziluqilima ezijongana nokuxhotyiswa koluntu, ngokubhekiselele kuphando ngokwamava nangeenkukacha ngabantu abazelweyo nabaswelekileyo.</i> Apho <i>Isibonelelo-mali esinemiqathango sikaZwelonke: ICandelo lezeNtlalo Isibonelo seNkuthazo se-EPWP Ulwabiwo olubekelwe bucala: Ukuntshintsha umsebenzi wokuncedisa ngokutya, amaziko okusasaza ukutya kunye nophuhliso lwesondlo kuluntu</i> Udluliselo noncediso-mali <i>Amaziko angenzi ngeniso-mali Ukuncitshiswa kwentlupheko nokuphila ngokuzimela Uphuhliso lolutsha</i>	R'000 96 126	R'000 21 869	R'000 6 263	R'000 67 994	R'000	R'000	R'000 4 899	
					53 823				
					14 171				

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo zangoku			Udluliselo kunye neenkxaso	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonziso	Ezinye				
8	EzoThutho <i>Injongo: Ukuqhuba ngokuzimisela unikezelo lwentshukumo ephuculweyo nokufikelela kumathuba kubemi baseNtshona Koloni</i>	R'000 2 953 180	R'000 509 743	R'000 857 599	R'000	R'000 1 439 265	R'000 146 573	R'000	R'000 1 391 583
	1 Ulawulo <i>Ukubonelela ngenkxaso yolawulo ngokubanzi kwiSebe.</i> <i>Apho</i> <i>Udluliselo kunye neenkxaso</i> <i>li-arhente zamasebe nee-akhawunti</i> <i>Unxibelelwano: Iilayisenisi (zikanomathotholo nomabonakude)</i> <i>Ezamazakha</i> <i>Iibhasari ezihlawulwa abantu abangengabo abasebenzi</i> <i>"Iinzuzo zentlalo kubasebenzi: Imali yekhefu kodla umhlalaphantsi</i> <i>Izipho neminikelo</i>	134 933	84 631	40 499		6 107	3 696		
	2 iMisebenzi yezoThutho <i>Ukucwangcisa, ukulawula, kunye nokuququzelela ukunikezelwa kweenkonzo lwezithuthi ezihamba emhlabeni ezihlangeneyo ngolungelelwaniso nentsebenziswano nabasemagunyeni bocwangciso besizwe, oomasipala, imibutho esekwe kuluntu nengekho phantsi kukarhulumente kunye necandelo labucala ukukhuthaza nokuququzelela ukushukumiseka kwalo lonke uluntu.</i> <i>Apho</i> <i>Imali ebekelwe bucala:</i> <i>UThungelwano lwezoThutho loLuntu oluHlanganisiweyo lwaseGeorge(GIPTN)</i> <i>Iziko leZothutho uluHlanganisiweyo</i> <i>Udluliselo kunye neenkxaso</i> <i>amaPhondo noMasipala</i> <i>IiAkhawunti zebhanki zikamasipala:</i> <i>Ubonelelo lwabantu abaneemfuno ezizodwa</i> <i>I-akhawunti yebhanki kamasipala:</i> <i>Iinkqubo zothutho – Ukhuseleko</i> <i>Kwizithuthi zikawonke-wonke</i> <i>I-akhawunti yebhanki kamasipala:</i> <i>UThungelwano lwezoThutho loLuntu oluHlanganisiweyo lwaseGeorge(GIPTN)-Imisebenzi</i> <i>I-akhawunti yebhanki kamasipala:</i> <i>Izibonelelo zezothutho ezingezizo iimoto</i> <i>li-arhente zamasebe nee-akhawunti</i> <i>EzoNxibelelwano: Amaphepha-mvume (Unomathotholo noMabona-kude)</i> <i>IiNkampani zoLuntu kunye namaQumrhu aBucala</i>	1 886 040	89 005	347 937		1 433 020	16 078		106 733 107 331
						10 000			
						13 132			
						228 868			
						3 500			
						1			

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo zangoku			Udluliselo kunye neenkxaso	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Iimbuyekazo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonzozo	Ezinye				
	<i>Uncediso-mali olunemiqathango lweSizwe: ISibonelelo sokuSebenza seZithuthi zoLuntu, iNkonzo zeBhasi zeGolden Arrow Pty (Ltd)</i>	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
3	<i>iMimiselo yezoThutho</i>	932 207	336 107	469 163	138	126 799			1 177 519
	<i>Ukulawula imeko yezothutho ngokubhaliswa kunye nokunikwa iilayisensi zezithuthi, imibutho, abasebenzi nabaqhubi; ukukhuthaza ukhuseleko ngeenkonzozo zokuthotyelwa kwemithetho yendlela, ukuququzelela ukufundisa ngokhuseleko ezindleleni, unxibelelwano, ukwazisa kunye nokusebenza kweebhulorho zephondo; kunye nokubonelela ngoqeqesho kumagosa ezenzela namanye amagosa ogcino-mthetho.</i>								
	<i>Apho</i>								
	<i>Udluliselo kunye neenkxaso</i>								
	<i>Amaphondo noMasipala</i>								
	<i>Oomasipala: Imirhumo yelayisensi yemoto ehlawulwa koomasipala</i>					9			
	<i>Ii-arhente zeSebe kunye nee-akhawunti</i>								
	<i>Ezonxibelelwano: Amaphepha-mvume (Unomathotholo nomabonakude)</i>					7			
	<i>Amakhaya</i>								
	<i>"Iinzuzo zentlalo kubasebenzi: Iimali yekhefu kodla umhlalaphantsi</i>					52			
	<i>Izipho neminikelo</i>					70			

Ivoti	Inkcazelo ngevoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo ezimiyo			Uweliselo-mali nezibonelelo	Iintlawulo ze-asethi ezinkulu	Iintlawulo ze-asethi eziyimali	Iimali ezibekelwe bucala
			Imbuyekazo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonziso	Ezinye				
9	<p>Imicimbi yokusingqongileyo nesciwangciso sophuhliso</p> <p><i>Injongo: Ukukhuthaza ulomelelo, uzinzo, izinga lomgangatho nemo-ntlalo ebandakanya wonke ubani ukuxhasa impilo-ntle yoluntu.</i></p>	R'000 606 302	R'000 241 376	R'000 41 768	R'000	R'000 318 006	R'000 5 152	R'000	R'000 79 734
	<p>1 EzoLawulo</p> <p><i>Injongo yale nkqubo kukunikeza iimfuno zolawulo zecandelo, kwakunye nenkxaso yenkonzo zangaphakathi.</i></p> <p><i>Apho</i> Uweliselo-mali nezibonelelo <i>li-arhente zamasebe nee-akhawunti (neengxelo - neengcacciso)</i> <i>Urhwebo: Amaphepha-mvume (Unomathotholo noMabona-kude)</i></p>	70 028	59 956	6 414		10	3 648		
	<p>2 Umgqaqo wezokusiNgqongileyo; ucwangciso nolungelelwaniso</p> <p><i>Injongo yale nkqubo kukuqinisekisa unxumelaliniso lwenjongo yezendalo yesizwe, yephondo nezicwangciso zorhulumente wesixeko, kwakunye nokwanda kwephondo nendlela yophuhliso, ngokunjalo nophuhliso locwangciso lobugcisa besixeko nohlanganiso lwezicwangciso zophuhliso. Le nkqubo ihlanganisa nonxulumelanamiso lwemisebenzi, olunjengophando, icandelo locwangciso kwakunye nolawulo lolwazi kwakunye</i></p>	21 323	20 433	890		10			
	<p>3 Ukuthotyelwa nokuqinisekiswa</p> <p><i>Injongo yale nkqubo kukuqinisekisa ukuba imigaqo-nkqubo yokunonophela indalo iyasungulwa kwaye iyasetyenziswa, kuqinisekiswa ukuba umthetho uyasetyenziswa kugunyaziswa nemvume, ukubek' esweni, ukuthotyelwa nokuqinisekisa ukuxhotyiswa ngokuthi kusungulwe, kufundiswe uluntu ngokuphatha kakuhle indalo, ukuphendula izikhalazo, nokuqaphela ukuphathwa kakuhle kwezendalo, nokuzama ukujongana nezikhalazo, nokuqinisekisa ukuba iyasetyenziswa imigaqo-nkqubo yokunonophela indalo ngendlela efanelekileyo.</i></p>	31 154	26 119	4 763			272		
	<p>4 Uququzelelo lomgaqo-nkqubo nesciwangciso sokusingqongileyo</p> <p><i>Injongo yale nkqubo kukuphuhlisa imithetho, imigaqo, izithethe, nexabiso kwakunye nemigaqo-nkqubo yendalo enegalelo kulawulo kwanononophelo lwendalo yomoya, ulawulo lotshintso lwemozulu nolawulo lwenkciitho nongcoliseko kwiphondo nezithili zesixeko zikarhulumente.</i></p> <p><i>Apho</i> <i>Izifundo ngokuthengiswa kwezindlu</i></p>	94 478	75 086	18 828		4	560		

Ivoti	Inkcazelo ngevoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo ezimiyo			Uweliselo-mali nezibonelelo	Iintlawulo ze-asethi ezinkulu	Iintlawulo zee-asethi eziyimali	Iimali ezibekelwe bucala
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonzozo	Ezinye				
	Uweliselo-mali nezibonelelo <i>li-arhente zamasebe nee-akhawunti (neengxelo - neengcacciso)</i> <i>Urhwebo: Amaphepha-mvume (Unomathotholo nomabonakude)</i>	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	
5	Ulawulo lomgangatho wokusingqongileyo <i>Injongo yale nkqubo kukuphuhlisa intsebenziswano eluqilimba yobutyebi bendalo ekuxhaseni uphuhliso lobugcisa/uqoqosho, ukuphathwa kwezinto ezahluka-hlukeneyo zobomi, kwakunye namasebe, inkqubo, izindlwana, udityaniso lwenkqubo kwakunye nemisebenzi nasekuqinisekiseni ekuthobeni izinga lobungozi ngolawulo oluluqilimba lwezinto ezahluka-hlukeneyo zobomi nobutyebi bendalo.</i>	320 129	11 358	1 029	307 742				
	<i>Apho</i> <i>Isibonelelo senkxaso kaZwelonke: Isibonelelo Senkqubo yeMisebenzi yoLuntu eYandisiweyo kuMaphondo</i>							4 482	
	<i>Iimali ezibekelwe bucala: iBhodi yoLondolozo lweNdalo yeNtshona Koloni - Uncedo lwenkxaso kazwelonke-Amalungiselelo othintelo lweentlekele/ulawulo lwemililo yamadlelo, iimpuphuma nezinye izinto ezingumngcipheko</i>							10 563	
	<i>Iimali ezibekelwe bucala: iBhodi yoLondolozo lweNdalo yeNtshona Koloni - Ulwabiwo olubekelwe bucala: ICapeNature-Uphuculo lwezibonelelo nolondolozo olucwangcisiweyo</i>							41 802	
	Uweliselo-mali nezibonelelo <i>li-arhente zamasebe nee-akhawunti (neengxelo - neengcacciso)</i> <i>iBhodi yoLondolozo lweNdalo yeNtshona Koloni, Uncedo lwenkxaso kazwelonke (ICapeNature)</i>				306 742				
	<i>Amacandelo angenzi nzuzo-mali UVimba weBiosphere - Izinto ezithengwayo ukuqhuba noxanduva lwebicwangciso sokubheka phambili ngokolawulo-nkqubo</i>				1 000				
6	Inkonzo zokuxhobisa indalo <i>Ukumiliselwa nokukhuthazwa abachaphazelekayo nokuxhasa uluntu lubambane ngezandla norhulumente ukumiliselwa iinkqubo zophuhliso lwezendalo nasekuhlaleni.</i>	964		964					

Ivoti	Inkcazelo ngevoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo ezimiyo			Uweliselo-mali nezibonelelo	Iintlawulo ze-asethi ezinkulu	Iintlawulo zee-asethi eziyimali	Iimali ezibekelwe bucala
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonz	Ezinye				
7	UCwangciso loPhuhliso <i>Ukuphumeza ucwangciso lwesizwe nocwangciso lwephondo nomgaqo-nkqubo wolawulo lokusetyenziswa komhlaba, imigaqo-nkqubo, imimiselo nemigangatho kumanqanaba karhulumente wephondo noncedo nokuxhasa amanqanaba kamasipala karhulumente kwanokuphunyezwa kwawo. Inkqubo iyaqhuba nokubonelela ngocwangciso lommandla nenkonzo yolawulo noququzelelo lophuhliso ukuqinisekisa imvano nengqiqo kwiphondo nakoamasipala ngolungelelwaniso lwezicwangciso zamacandelo asebenzisanayo namasebe karhulumente, iinkqubo neeprojekthi nokubonelelwa kweenkonzo ezizodwa zoququzelelo lweprojekthi nokubonelelwa ngocwangciso lophuhliso lwenkonzo yolawulo olunengqiqo.</i>	R'000 68 226	R'000 48 424	R'000 8 880	R'000	R'000 10 250	R'000 672	R'000	R'000
	<i>Apho Ulwabiwo mali olubekelwe bucala: Izifundo zokuthengiswa kwezindlu Ulwabiwo mali olubekelwe bucala: Iiprojekthi i.e ii yoQoqosho lweNtlalo esekelwe kwiNgingqi Uweliselo-mali nezibonelelo IPhondo kunye nooMasipala Inkqubo yommandla yezoqoqosho nezentlalo - oomasipala</i>					10 250			1 366 17 742

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo zangoku			Udluliselo kunye neenkxaso ukuya	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonzozo	Ezinye				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
	<i>Udluliselo kunye neenkxaso Oomasipala namaphondo Masipala liakhawunti zebhanki zikaMasipala Amakhaya Olunye ugqithiselo-mali kumakhaya Izibonelo zeNtlatontle</i>								
	5 ezisekelwe ekuhlaleni/EPWP	68 646	41 199	26 154	1	1 292			
	<i>Ukulawula ukuphunyezwa kweenkqubo nezicwangciso ezikhokelela kuphuhliso nokuxhotyiswa koluntu kunye neekontraka, kubandakanywa ulawulo lwephondo nolungelelwaniso lweNkqubo eYandisiweyo yeMisebenzi kaRhulumente (EPWP). li-arhente zeSebe kunye nee-akhawunti Unxibelelwano: lilayisensi nomathotholo kunye nomabonakude)</i>				1				

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo aphantsibili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonzo	Ezinye				
11	<p>Ezolimo</p> <p>Injongo: <i>Ukuveza amandla akweZolimo ekuphuculeni ubutyebi kwezoqoqosho, indalo nentlala-kahle kubo bonke abantu abase Ntshona Koloni ngoku:</i></p> <p><i>ukuKhuthaza unxibelelwano oluhle nabantu esisebenzisana nabo.</i></p> <p><i>Ukukhuthaza imveliso efikelelekayo yokutya, okunezondlo, okukhuselekileyo, i fibre nayo yonke imveliso efanekayo kwezolimo.</i></p> <p><i>Ukuqinisekisa ukuba kulawulwa indyabo yendalo ngendlela eqhubekakayo.</i></p> <p><i>Ukwenza izifundo zophando lwamvanje noluyimfuneko kunye nophuhliso lwetheknoloji.</i></p> <p><i>Ukuphuhlisa.ukugcina kunye nokutsala izakhono kunye nabasebenzi abanezakhono.</i></p> <p><i>Ukunikela ngeenkonzo zenkxaso ezongezekileyo nezisemgangathweni nezizizo.</i></p> <p><i>Ukwenza ukuba imariki yonke kwezolimo ikwazi ukufikeleleka kubantu bonke.</i></p> <p><i>Ukwenza igalelo ukucutheni ubuhlwempu nendlala.</i></p> <p><i>Ukuqinisekisa ulawulo olululo</i></p> <p><i>Ukukhuthaza uphuhliso lwesamaphandleni</i></p>	R'000 960 165	R'000 435 907	R'000 257 057	R'000 135	R'000 237 284	R'000 29 782	R'000	R'000 259 908
1	<p>uLawulo</p> <p><i>Ukwenza imigaqo nokulawula nokuze kulandelelaniswe imisebenzi ngokubaluleka kwayo nokuqinisekisa ngeenkonzo ezizizo zenkxaso yomsebenzi kuzo zonke iinkqubo ngokumalunga nezimali, abasebenzi, ulwazi, uqhakamshelwano, kunye nokuthengwa kwempahla nonikelo lweenkonzo.</i></p> <p><i>Apho</i></p> <p><i>Isabelo esibekelwe bucala: Ukhuseleko</i></p> <p><i>Udluliselo nenkxaso</i></p> <p><i>AmaPhondo nooMasipala</i></p> <p><i>Oomasipala: Ilaynsi Zezithuthi</i></p> <p><i>I-arhente zeSebe kunye namatyala</i></p> <p><i>Urhwebo: Amaphepha-mvume (Unomathotholo nomabonakude)</i></p> <p><i>Amaziko angenanzuzo</i></p> <p><i>Izipho neminikelo kumaphulo ohlukeneyo naxhamlayo</i></p>	145 663	83 590	51 786	133	5 787	4 367		5 000
						1	2	320	

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo aphambili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonzozo	Ezinye				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	
	Amakhaya Ingenelo kuBasebenzi: Ikhefu eliHlawulelweyo Ingenelo kuBasebenzi: Iingenelo Ezifumaneka Emva koMhlala-phantsi Iintlawulelo yezifundo: Izipho neminikelo kumaphulo ohlukeneyo naxhamlayo					96 635 4 673 60			
2	Ulawulo nokusetyenziswa Kwemithombo Yoncedo Ngokuzinzileyo. Ukunikela ngeenkonzozo zenkxaso yezolimo kubalimi ngelokuqinisekisa uphuhliso oluzinzileyo kunye nolawulo lwemijelo kwezolimo.	134 757	35 862	59 410	37 841	1 644			
	Apho Isibonelelo sikazwelonke ngokweemeko: iNkqubo yoGcino noLondolozo loMhlaba: uNcedo lokuphelisa intlupheko kanye nophuhliso lwamaziko Isibonelelo sikazwelonke ngokweemeko: Inkqubo yeMisebenzi yoLuntu eyaNdisiweyo Isabelo esibekelwe bucala: Isiseko soncedo kwimifundo ngezinto eziphilileyo nendawo ezihlala kuzo Isibonelelo esibekelwe bucala: Umsebenzi Wokukhusela Imilambo i (Keurbooms River, Jan Du Toits River, Upper Hex River)								5 680 2 417 38 628 18 500
	Udluliselo nenkxaso Izipho neminikelo kumaphulo ohlukeneyo naxhamlayo Uqoqosho ngolondolozo lwendalo: Lower Olifants River Water Users Association (LORWUA) Ibhodi Yezokunkcenceshela e Cogmanskloof Um'butho Wokusetyenziswa kwaManzi kwi Central Breede Um'butho Wokusetyenziswa kwaManzi e Wolseley Um'butho Wokusetyenziswa kwaManzi e Koue Bokke Ibhodi Yezokunkcenceshela kwi Um'butho Wokusetyenziswa kwaManzi e Worcester East Um'butho Wokusetyenziswa kwaManzi e Zonderend Um'butho Wokusetyenziswa kwaManzi e Groenland Ibhodi Yezokunkcenceshela e Korente Um'butho Wokusetyenziswa kwaManzi e Stompdrift Kamanassie Um'butho Wokusetyenziswa kwaManzi e Van Wyksdorp				6 995 650 1 345 1 210 650 2 450 290 2 600 4 000 3 300 3 300 1 183				

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo aphambili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonzozo	Ezinye				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	
5	linkonzo zoPhuhliso lweZifundo zoPhando ne Tekhnoloji <i>Ukunikela ngobungcali ekugxileni kuphando-nzulu kwiingxaki eziqondene nezolimo, uphuhliso ubuchule nonaniselwano oluphembelela imiphumela engophuhliso.</i> <i>Apho</i> <i>Udluliselo nenkxaso</i> <i>AmaPhondo nooMasipala</i> <i>OoMasipala: Irhafu yemihlaba nezakhiwo</i>	147 887	100 577	42 086		29	5 195		
6	linkonzo zoQoqosho kweZolimo <i>Ukubonelela kwangexesha ngeenkonzozo ezifanelekileyo zoqoqosho kwicandelo lezolimo ngelokuqinisekisa intatho nxaxheba ngokulinganayo kuqoqosho lwethu.</i> <i>Apho</i> <i>Isabelo esibekelwe bucala: Amasimi</i> <i>Udluliselo nenkxaso</i> <i>I-arhente zeSebe kunye namatyala</i> <i>I-Arhente yokuKhuthaza uRhwebo noTyalo-mali yeNtshona Koloni (Wesgro)</i> <i>Urhwebo: Amaphepha-mvume (Unomathotholo nomabonakude)</i> <i>Ookopolotyeni kunye namashishini abucala</i> <i>Ookopolotyeni: Casidra: Ishishini</i> <i>Eilawulwa nguRhulumente</i> <i>Amaziko angenanzuzo</i> <i>UMbutho woRhwebo oluFanelekileyo lweMveliso yeWayini (WIETA) neNyathelo eliZinzileyo loMzantsi Afrika (SIZA)</i> <i>Wines of South Africa (WOSA)</i> <i>Green Cape (Imisebenzi kuMnyango ngezolimo)</i> <i>Icandelo leemveliso ze 'Table Grape' kuMzantsi Afrika</i> <i>Amakhaya</i> <i>Izipho neminikelo kumaphulo ohlukeneyo naxhamlayo</i>	47 955	21 274	11 474	2	14 325	880		2 551
						29			
						2 000			
						3			
						5 168			
						2 684			
						1 600			
						680			
						2 000			
						190			

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo aphambili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonzozo	Ezinye				
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
7	<p>Imfundo noQeqesho Olulungiselelweyo kweZolimo</p> <p><i>Kukulungiselela nokunikela ngemfundo noqeqesho oluhleliweyo kubizo lwezolimo kunye nokumisela icandelo leemveliso eyokozela ulwazi, ikamva elihle nelimelana neemeko zonke.</i></p> <p><i>Apho</i></p> <p><i>Isibonelelo sikazwelonke ngokweemeko: Inkqubo ePheleleyo kwinkxaso yezolimo</i></p> <p>Udluliselo nenkxaso</p> <p><i>AmaPhondo noomasipala</i></p> <p><i>Oomasipala: Ilaysensi Zezithuthi</i></p> <p><i>I-arhente zeSebe kunye namatyala</i></p> <p><i>Urhwebo: Amaphepha-mvume (Unomathotholo nomabonakude)</i></p> <p><i>Amakhaya</i></p> <p><i>Iintlawulelo yezifundo:</i></p>	57 997	36 389	10 931	1 312	9 365			
					5				
					7				
					1 300				
8	<p>Uququzelelo loLawulo</p> <p><i>Ukuququzelela iinkqubo zophuhliso ngokusebenzisa abathath'inxaxheba abanomdla kwiindawo ezisemaphandleni.</i></p> <p><i>Apho</i></p> <p>Udluliselo nenkxaso</p> <p><i>Amaziko Angenanzuzo</i></p> <p><i>Izipho neminikelo kumaphulo ohlukeneyo naxhamlayo</i></p> <p><i>Amakhaya</i></p> <p><i>Ukhuphiswano lwabasebenzi ezifama</i></p>	20 108	11 832	6 646	1 100	530			8 085
					100				
					1 000				

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyeko yabaqeshwa	Iimpahla neenkonz	Ezinye				
12	UPhuhliso lwezoQoqosho noKhenketho Injongo: Ukubonelela ngobunkokheli bezoqoqosho eNtshona Koloni ngokuqonda uqoqosho lwaMasebe; ukuba neliso lokuchonga amathuba ezoqoqosho nokunobakho; kwanegalelo layo kumalungelo aphambili ezoqoqosho kurhulumente. Eli Sebe liza kuphucula amandla kunye nemveliso yezoqoqosho kumaphondo	R'000 512 787	R'000 130 212	R'000 50 648	R'000	R'000 327 663	R'000 4 264	R'000	R'000 219 668
1	uLawulo Ukunika iSebe ukhokelo oluluqilima olunemibono emitsha, nokunika iinkonzo zoshishino ezingenachaphaza, ezisebenza ngendlela eyiyo, ezingasebenzisi mali ininzi, ezibeka konke elubala nezihoye izidingo zoluntu. Apho Udluliselo noncediso IiArhente neeAkhawunti zeSebe Urhwebo: Amaphepha-mvume (Unomathotholo nomabonakude)	51 801	39 974	10 119		5	1 703		
2	Iinkonzo eziHlangeneyo zoPhuhliso loQoqosho Ukukhuthaza nokuxhasa imeko yoshishino ekwaziyo ukuyila amathuba okukhula nawomsebenzi. Ngokuba Udluliselo kunye nenkxaso IiArhente neeAkhawunti zeSebe Imveliso yoMzantsi Afrika - Ukuxhasa amalinge oPhuhliso lweSMME yombutho, njengexalenye yeMixholo esakhulayo kunye neNkuthazo yokuDala iMisebenzi. Iinkampani zoluntu kunye namashishini abucala Inkxaso-mali: Amandla kunye noQoqosho oluHlaza Ukukhula komda - Ukuxhasa amalinge oPhuhliso lwe-SMME yombutho, njengexalenye yeMixholo esakhulayo kunye neSivuseleli sokuDala iMisebenzi. I-ASISA - Ukuxhasa amalinge oPhuhliso lwe-SMME yombutho, njengexalenye yeMixholo esakhulayo kunye neSivuseleli sokuDala iMisebenzi. Uthungelwano lokuXhotyiswa kweeBhayisikile - Ukuxhasa amalinge oPhuhliso lwe-SMME yombutho, njengexalenye yeMixholo esakhulayo kunye neSivuseleli sokuDala iMisebenzi. Inkqubo yokomeleza i-SMME ka-2023 - Ukuxhasa amalinge oPhuhliso lwe-SMME ombutho, njengexalenye yeMixholo esakhulayo kunye neSivuseleli sokuDala iMisebenzi.	58 914	19 395	7 838		31 050	631		
						890			
						18 500			18 500
						1 835			
						200			
						196			
						7 931			

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonzozo	Ezinye				
	<p><i>Amaziko angenzi nzuzo</i> <i>IZiko lezoLimo laseMzantsi Afrika - Ukuxhasa amalinge oPhuhliso lwe-SMME yombutho, njengexalenye yeMixholo esakhulayo kunye neNkuthazo yokuDala iMisebenzi.</i> <i>Ukwakhiwa ngokutsha kweLebhu ePhlilayo - Ukuxhasa amalinge oPhuhliso lwe-SMME yombutho, njengexalenye yeMixholo esakhulayo kunye noVuselelo lokuDala iMisebenzi.</i></p>	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	
					525				
					973				
	<p>3 UPhuhliso loRhwebo namaCandelo <i>Ukuvuselela ukukhula koqoqosho kumacandelo ekujoliswe kuwo ngophuhliso loshishino, urhwebo notyalo-mali.</i> <i>Apho</i> <i>Ulwabiwo olubekelwe bucala:</i> <i>Inkxaso-mali</i> <i>liArhente neeAkhawunti zeSebe</i> <i>Inkuthazo yoRhwebo noTyalo-mali: i-Arhente yeNtshona Koloni yokuKhuthaza uKhenketho, uRhwebo noTyalo-mali (i-Wesgro): Ukubonelela ngenkxaso-mali yohlumo lokuthengisa kumazwe angaphandle: amanyathelo okukhuthaza urhwebo notyalo-mali.</i> <i>Udluliselo kunye nenkxaso</i> <i>linkampani zoluntu kunye namashishini abucala</i> <i>INkqubo yokuPhuhliswa koKhuphiswano kumazwe angaphandle (ECEP) - ijonge ukuqubisana noce lomngeni lwemveliso ephantsi kwiifemu zaseWC ukuze kuphuculwe ukukhuphisana kwazo ngokwamkelwa kobugcisa, ukusungula izinto ezintsha kunye neenkqubo zokuphucula ushishino.</i></p>	85 699	10 400	796	74 280	223			
					69 280			69 280	
					5 000				
	<p>4 ImiMiselo yoShishino noLawulo <i>Ukuqinisekisa ukulingana, imeko yokuthatha uxanduva lwemisebenzi yoshishino eNtshona Koloni ngokusetyenziswa kwamaphulo esiqhelo kwimeko yorhwebo nangoku gunyazisa amaphulo aluhlobo olulodwa oMgaqo-siseko wesizwe kunye nemimiselo yephondo ngokusemthethweni nangokwemigaqo-nkqubo.</i></p>	11 667	8 942	2 365		360			

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Iimbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonzo	Ezinye				
	Udluliselo noncediso <i>Iinkampani zoluntu kunye namashishini Ingxowa-mali yoMngeni we-G4J kuKhenketho - Ingxowa-mali iya kuxhasa amashishini anxulumene nokhenketho ngophuhliso lwemveliso kunye notyalo- mali olunxulumene neziseko ezingundoqo ukunyusa izinga lokhuphiswano lweNtshona Koloni njengendawo ehamba phambili yokhenketho.</i>	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	
7	UkuPhuhliswa nokuPhuculwa kwezakhono <i>Ukuxhasa ukukhula kunye nengqesho ngokomeleza kunye nokulungelelanisa i-ecosystem yezakhono kwiimfuno zeshishini ngophuhliso lwezakhono kunye nokuvala umsantsa phakathi kweziphumo zemfundo kunye neemfuno zeshishini.</i> <i>Apho Udluliselo noncediso Amakhaya Ukubonelela ngeentlawulo zonyusa amanyathelo okuphuhlisa izakhono kwiphondo, ngokukodwa kwicandelo loshishino lwenkqubo (iBPO) namacandelo obuchwephesha Olunye ugqithiselo kumakhaya: Ukubonelela ngentlawulo yemirhumo yabagqatswa beartisanal ababekwe kwiinkampani zokubamba ngeli xesha lokufakwa emsebenzini Olunye utshintshelo kumakhaya: Ukubonelela ngentlawulo yesibonelelo kubaxhamli bomsebenzi nezakhono abafakwe kwiinkampani ezisindlekayo ngexesha lokubekwa komsebenzi ngamava. Olunye utshintshelo kumakhaya: Ukubonelela ngentlawulo yesibonelelo kubaxhamli bempahla kunye nelukiweyo abafakwe kwiinkampani ezisindlekayo ngexesha lokubekwa komsebenzi ngamava.</i>	99 190	12 747	861	85 136	446			
						66 500			
						7 000			
						5 836			
						5 800			

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonziso	Ezinye				
13	iMicimbi yezeNkcubeko neMidlalo <i>Injongo: Sikhuthaza ugqweso nobandakanyeko lomntu wonke kwezemidlalo nenkcubeko ngokusebenzisa izixhobo zethu ngemfezeko, ngokucikizeka nangengqiqo ekhuthaza ulondolozo nozinzo, nangobuhlakani obubhadlileyo, obuneziphumo ezingqinekayo obukhuthaza uyilo lwezinto. Ngokuqinisekisa ugqweso nokuyenza ibe liziko elilikomkhulu lezemidlalo nenkcubeko loMzantsi Afrika iNtshona Koloni, siya kube similisela iimeko zofikeleleko nentatho-nxaxheba yesininzi, ukuphawulwa kweetalente nophuhliso lwezakhono.</i>	R'000 895 529	R'000 236 082	R'000 167 852	R'000	R'000 469 867	R'000 21 728	R'000	R'000 423 444
	1 ULawulo <i>Ukunikezela ulawulo lwemali nenkxaso nokwenziwa komsebenzi ngokuphangaleleyo nokunika inkxaso kwezolawulo lweSebe.</i>	70 322	53 942	12 913			3 467		
	2 IMicimbi yeNkcubeko <i>Ukubonelela ngeenkonziso ezinxulumene nezobugcisa, ezenkcubeko, ezolondolozo lwembali, ezelifa lemveli, nezeelwimi kubantu baseNtshona Koloni.</i> <i>Apho</i> <i>Isibonelelo-mali esinemiqthango sesizwe: Isibonelelo-mali esiManyanisiweyo seNkqubo yeMisebenzi yoLuntu eyaNdisiweyo (EPWP)</i> <i>Udluliselo nenkxaso</i> <i>li-Arhente zeSebe nee-Akhawunti:</i> <i>IKomishini yeNkcubeko yeNtshona Koloni</i> <i>IKomiti yeeLwimi yeNtshona Koloni</i> <i>Artscape</i> <i>ILifa leMveli leNtshona Koloni</i> <i>INkonzo yeNgeniso-Mali yoMzantsi Afrika:</i> <i>Irhafu yezangaphakathi</i> <i>Unxibelelwano: lilayisenisi (onomathotholo nomabonakude)</i> <i>Amaziko angenzi-nzuzo:</i> <i>Ukhenketho kwezeNkcubeko</i> <i>Imibutho yezoBugcisa neNkcubeko</i> <i>Amaziko olondolozo lwembali afumana inkxaso kwiphondo</i> <i>Amaziko olondolozo lwembali</i>	137 776	67 673	17 842	49 116	3 145			2 956
					655				
					303				
					213				
					1 621				
					42				
					97				
					500				
					23 991				
					21 439				
					255				

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekozo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonzozo	Ezinye				
3	<p>IiNkonzo zamaThala eeNcwadi neZiko loLondolozo lweeNkcukacha eziBalulekileyo</p> <p><i>Ukunikezela ngokubanzi ngeenkonzozo zamathala eencwadi nezolondolozo lweenkcukacha ezibalulekileyo eNtshona Koloni.</i></p> <p><i>Apho</i></p> <p><i>Isibonelelo-mali esinemiqathango sesizwe: Isibonelelo-mali kumaThala eeNcwadi oLuntu</i></p> <p><i>Ulwabiwo olubekelwe bucala: Inkxaso mali yofakelo kamasipala</i></p> <p><i>Ulwabiwo olubekelwe bucala: Uqhagamshelo lwethala leencwadi ngeBroadband kunye neenkonzozo zethala leencwadi ukongezelela kwibroadband</i></p> <p><i>Ulwabiwo olumiselweyo: Inkxaso-mali eyoNgezelelweyo yoFakelo lukaMasipala (ooMasipala be-B3)</i></p> <p><i>Ulwabiwo olumiselweyo: Inkxaso-mali etshisiweyo yeeNkonzo zamaThala eeNcwadi eNgingqi yaseBhobhoholo</i></p> <p><i>Ulwabiwo olubekelwe bucala: iEnterprise Content Mananagement (iECM)</i></p> <p><i>Udluliselo nenkxaso</i></p> <p><i>Amaphondo nooMasipala</i></p> <p><i>OoMasipala: Ukuphucula amathala eencwadi oluntu</i></p> <p><i>OoMasipala: Uncedo-mali lweenkonzo zamathala eencwadi zamathala kooMasipala abasemngciphekweni abaku-B3</i></p> <p><i>Uweliselo-mali kumathala eencwadi eSixeko seKapa ukulungiselela iziseko nokuvuselelwa</i></p> <p><i>Ukwenzela ukuba iSixeko saseKapa sithenge iimpepha-ncwadi namaphepha-ndaba ukulungiselela amathala eencwadi oluntu</i></p> <p><i>Amaziko angenzi ngeniso-mali</i></p> <p><i>IThala lweeNcwadi leeMfama loMzantsi iCommunity Chest</i></p> <p><i>Amakhaya</i></p> <p><i>Izibonelelo zoluntu kubasebenzi</i></p>	R'000 435 717	R'000 76 538	R'000 57 236	R'000	R'000 292 085	R'000 9 858	R'000	R'000 193 331 93 095 8 832 8 500 1 500 17 174
						184 108			
						91 314			
						5 573			
						5 658			
						1 300			
						4 112			
						20			

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonzozo	Ezinye				
4	Imidlalo noLonwabo <i>Ukubonelela ngezemidlalo nolonwabo kubahlali baseNtshona Koloni.</i> Apho <i>Isibonelelo-mali esinemiqathango sesizwe: Isibonelelo seNtatho-nxaxheba ngoBuninzi noPhuhliso lwezeMidlalo</i> <i>Isibonelelo mali esinemiqathango sesizwe: Isibonelelo-mali seCandelo lezeNtlalo-ntle seNkqubo yeMisebenzi yoLuntu seNkuthazo eSandisiweyo samaPhondo</i> <i>Ulwabiwo olubekelwe bucala: Cape Town E-Prix</i> <i>Ulwabiwo olumiselweyo: Amaziko e-MOD kuquka ukugcinwa, izibonelelo kunye nokukhuseleko</i> <i>Ulwabiwo olubekelwe bucala: linethiwekhi zontanga zasemva kwemini</i> Udluliselo nenkxaso <i>AMaphondo nooMasipala</i> <i>OoMasipala - amaziko ezemidlalo</i> <i>Amaziko angenzi ngeniso-mali</i> <i>E-mobility ye-ABB FIA Formula E World Championship - Cape Town E-Prix</i> <i>Uphuhliso lolutsha: Intlalontle</i> <i>Imibutho yezeMidlalo: Inkxaso yezimali</i>	R'000 251 714	R'000 37 929	R'000 79 861	R'000 128 666	R'000 5 258	R'000	R'000	
								62 516	
								4 693	
								6 000	
								9 847	
								15 000	
					2 139				
					6 000				
					45 280				
					75 247				

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonzozo	Ezinye				
14	<p>ISebe loRhulumente woMmandla</p> <p>Injongo: <i>Ukubeka esweni, ukuhlanganisa nokuxhasa ooMasipal ukuze babenefuthe ekuphumezeni umyalelo wesebe, nokuncedisa kunikezelo lweenkonzo kunye neentlekele ezinkulu ngokuncedisana namanqanaba karhulumente kunye namahlakani oluntu.</i></p>	R'000 369 866	R'000 212 047	R'000 81 782	R'000	R'000 70 645	R'000 5 343	R'000 49	R'000 55 740
	<p>1 uLawulo</p> <p><i>Ukunikezela ngobunkokeli obunobuchule nolawulo kwakunye nenkxaso yeenkonzo eziphumelelayo kwiSebe ngokwemithetho esebenzayo kunye neenkqubo.</i></p> <p>Udluliselo nenkxaso <i>Iiarhente zamasebe nee-akhawunti (neengxelo/neengcaciso)</i> <i>South African Broadcasting Corporation Limited</i></p>	53 463	37 551	11 449		6	4 408	49	
	<p>2 Ulawulo loMmandla</p> <p><i>Ukukhuthaza uphuhliso lolawulo oluzinzileyo loomasipala ngendlela efanelekileyo, ucwangciso olumanyanisiweyo noluzinzileyo, kwakunye nentathonxaxheba yoluntu kwiinkqubo zophuhliso.</i></p> <p>Apho <i>ukwabiwa nophawulo: Inkxaso yolawulo lweprojekthi yoPhuhliso lweZiseko zoPhuhliso oluZinzileyo kunye neZiko lezeMali (SIDAFF)</i></p> <p>Udluliselo nenkxaso <i>OoMasipala naMaphondo</i> <i>Isibonelelo songenelelo sikaMasipala weNtshona Koloni</i> <i>inkxaso kwiinkozo zikaMasipala (ukwenziwa luqilima kolawulo lwezimali)</i> <i>Isibonelelo seNkonzo zamaziko eThusong: Isibonelelo senkxaso esisebenzayo esinozinzo</i> <i>Uphuhliso lwabasebenzi basekuhlaleni: Isibonelelo senkxaso esisebenzayo</i></p>	161 638	124 377	22 970		13 356	935		6 000
						5 647			
						3 603			
						1 046			
						3 060			

Ivoti	Inkcazelo Ivoti namacandelo ephambili	Zizonke	Iintlawulo ezisetyenzisiweyo zangoku			Utshintshelo lwenkxaso-mali oluya ku	Iintlawulo ze-Asethi eziyiNkunzi	Iintlawulo kwiiAsethi eziyiMali	Iimali ezibekelwe ngokukodwa imibandela ethile kuphela
			Imbuyekezo yabaqeshwa	Iimpahla neenkonzozo	Ezinye				
3	Uphuhliso nocwangciso <i>Ukubonelela nokuququzelela ukwenza ulawulo lwentlekele olusebenzayo; ukuqinisekisa iinkonzo ezisisiseko zikamasipala zigcinwa zisemgangathweni kwanokukhuthaza ucwangciso olumanyanisiweyo.</i> <i>Apho</i> <i>ukwabiwa nophawulo: Ukongezwa kwezakhono ezibalulekileyo nombane okuxhasa inkqubo yoKhuseleko lezoMbane kwiSebe</i> <i>ukwabiwa nophawulo: Kubonelelo lweenkonzo ngababoneleli abazingcali ukuba benze uphando kwaye bavavanye ukuba nokwenzeka kokukhethwa kombane onokuhlaziyeka</i> <i>ukwabiwa nophawulo: Ukuthatha inyathelo lokuthomalalisa imingcipheko yeentlekele kubandakanya ukusetyenziswa kobukrelekrele obenziweyo umz., iinkqubo kunye nobuchwepheshe obufunekayo kulindelo lawulo lomngcipheko lwentlekele</i> <i>Udluliselo nenkxaso</i> <i>OoMasipala naMaphondo</i> <i>ukwabiwa nophawulo: Inkxaso-mali yesicwangciso sombane koomaspala</i> <i>ukwabiwa nophawulo: Inkxaso-mali yobuqilima bamanzi koomaspala</i> <i>ukwabiwa nophawulo: Kamasipala inkxaso yenkonzo yomlilo</i> <i>Inkxaso-mali yesicwangciso sombane koomaspala</i> <i>Inkxaso-mali yobuqilima bamanzi koomaspala</i> <i>Kamasipala inkxaso yenkonzo yomlilo</i> <i>Iiarhente zamasebe nee-akhawunti (neengxelo/neengcaciso)</i> <i>National Sea Rescue Institute</i> <i>Amaziko angenzinzala</i> <i>Lifesaving Western Province (WP)</i>	R'000 152 683	R'000 48 057	R'000 47 343	R'000 57 283	R'000	R'000	R'000	
								5 750	
								2 000	
								5 250	
						6 740		6 740	
						25 000		25 000	
						5 000		5 000	
						1 736			
						6 312			
						11 743			
						376			
						376			
4	Ulawulo lweziko lomthonyama <i>Ulawulo lwamaziko obunkokheli bamasiko nezithethe ngokuphathelile kuwiso mthetho.</i>	2 082	2 062	20					

IMEMORANDAM ENGEZINTO ZOMTHETHO OSAYILWAYO WOLWABIWOMALI WENTSHONA KOLONI

1. IMVELAPHI

- 1.1 UMthetho oSayilwayo unika ulwabiwo lwesixamali esisuka kwiNgxowamali yeNgeniso yePhondo kusenzelwa iimfuno zePhondo kunyakamali ka-2023/24.
- 1.2 Ukuba uMthetho oSayilwayo awenziwanga usebenze phambi kokuba kuqale unyakamali, ngokwecandelo 29 lomthetho i*Public Finance Management Act, 1999* (uMthetho 1 ka-1999) (iPFMA), ufundwa kunye necandelo 3 lomthetho i*Western Cape Direct Charges Act, 2000* (uMthetho 6 ka-2000), iyakuba yi-45% kuphela zesixamali esabiweyo kuhlahlomali oludlulileyo olutsaliweyo kwiNgxowamali yeNgeniso yePhondo njengendleko engqalileyo kwiNgxowamali kwisithuba seenyanga ezine zonyamakamali kunye ne-10% ngenyanga nganye kwiinyanga ezilandelayo, yaye isixamali sisonke esiye sarhoxiswa singathi sidityanisiwe singedluli kwisixamali sisonke esasobiwe kuhlahlomali oludlulileyo.

2. IZIQULATHO ZALO MTHETHO USAYILWAYO

2.1 Isolotya 1

Isolotya 1 lihlanganisa iinkcazelo ezisetyenzisiweyo kwiPFMA ukuya kuMthetho oSayilwayo yaye langeze inani leenkcazelo.

2.2 Isolotya 2

Isolotya 2 linika ulwabiwo lwezixamali yiPalamente yePhondo isuka kwiNgxowamali yeNgeniso yePhondo kusenzelwa iimfuno zePhondo kunyakamali ka-2023/24, kwiivoti nakolona lwahlulo kwivoti nganye, kwakunye nokudweliswe ngokwenjongo eyodwa ecaciswe kwiShedyuli.

2.3 Isolotya 3

Isolotya 3 limisela ukuba izixamali ezidweliswe kwiShedyuli njengezikhethekileyo nezabiwe bucala yaye oko kubhekisa kwizibonelelo zikazwelonke ezinemiqathango ezingasetyenziselwa kuphela injongo echazwe kwi*Division of Revenue Act, 2023*, nangokuhambelana nesiseko esipapashwe ngokwaloMthetho. Ikwamisela ukuba ulwabiwo olubekelwe bucala lungasetyenziselwa kuphela injongo echazwe kwiShedyuli nangokuhambelana nezikhokelo ezikhutshwe ngamaxesha athile nguNondyebo wePhondo.

2.4 Isolotya 4

Isolotya 4 linika ulwabiwo olubekelwe bucala kumasebe ephondo nokuxhobisa uNondyebo wePhondo ukuba akhuphe izikhokelo ngokwalomba.

2.5 Isolotya 5

Isolotya 5 lixhobisa uNondyebo wePhondo ukuba alubambe okanye alumise udluliselo lwezixa mali ngokuthobela ulwabiwo olubekelwe bucala ukuya kwisebe lephondo ukuba elasebe, okanye iqumrhu likarhulumente elizakuzuza apho elosebe linoxanduva, likwimeko okanye lisoloko lisophula imiyalelo ebekiweyo kwizikhokelo ngokuthobela ulwabiwo olubekelwe bucala.

2.6 Isoloty 6

Isoloty 6 lixhobisa igosa lephondo elenza udluliselo ukuba lilubambe udluliselo oluya kumasipala olulwabiwo olunemiqathango naluphi ulwabiwo olunxulumene nelinemiqathango kangangexesha elingedlulanga kwiintsuku ezingama-30 ukuba umasipala akayithobeli imiqathango ephantsi kolwabiwo olo ngokubhekiselele kwisiseko ekujoliswe kuso, okanye ukuba inkcitho kudluliselo odlulileyo kunyakamali odlulileyo lubonakalisa ubukhulu kwinkcitho engaphantsi ngomlinganiselo yaye kunganikwanga ngaciso eyanelisayo ngalomba.

2.7 Isoloty 7

Isoloty 7 ligxinisisa ukuba uNondyebo wePhondo angathi, ngokubona kwakhe okanye ngokwesicelo segosa lephondo elenza udluliselo, lumise udluliselo lolwabiwo olunemiqathango okanye indawana kololwabiwo oluya kumasipala ngokwezizathu ezibonakalisa ukuba mandundu okanye kusisiphelo ukophula imithetho nemiqathango ephantsi kwalo ulwabiwo ngokwesiseko ekujoliswe kuso, okanye ukuba uNondyebo wePhondo uthe ngexa elingaphambili wabona ukuba umasipala uyakwenza inkcitho engaphantsi kwinkqubo okanye kulwabiwo ekujoliswe kulo kunyaka mali kamasipala wangoku.

2.8 Isoloty 8

Isoloty 8 limisel ukuba uNondyebo wePhondo angathi, apho athe walumisa ulwabiwo, emva kokuba ecebisene negosa lephondo elenza udluliselo, amisele ukuba ulwabiwo okanye nayiphi na indawana kulwabiwo ingaphinde yabelwe omnye okanye abanye oomasipala kwakhona ngokomqathango wokuba lusetyenziswe kunyaka mali ka masipala wangoku okanye kunyaka mali ozayo.

2.9 Isoloty 9

Isoloty 9 linika ukuba udluliselo lolwabiwo olwenziwe ngempazamo kumasipala lubonakala njengolunganikezelwanga ngokusemthethweni kumasipala.

2.10 Isoloty 10

Isoloty 10 lichaza ukuba, kuxhomekeke kwiPFMA, i*Local Government: Municipal Finance Management Act, 2003* (uMthetho 56 ka-2003), kunye ne*Division of Revenue Act, ka2023*, naluphi na ulwabiwo olunemiqathango olungasetyenziswanga ngumasipala kude kuphele unyaka mali kamasipala lowo lubuyela kwiNgxowamali yeNgeniso yePhondo, ngaphandle kokuba igosa likamasipala elamkelayo lingaqinisekisa ngokwanelisayo kuNondyebo wePhondo nakwigosa elenza udluliselo ukuba ulwabiwo olungasetyenziswanga luyakusetyenziswa kwiprojekhthi ezichongiweyo.

2.11 Isoloty 11

Isoloty 11 lixhobisa uMphathiswa wePhondo onoxanduva lwezimali ukuba athumele naluphi na igunya lomsebenzi omiselweyo nawuphi na umsebenzi othembakeleyo kuNondyebo wePhondo ngokoMthetho oSayilwayo, ukuya kwiNtloko yeSebe. Njengokuthumela okanye ukunika umsebenzi omiselweyo komnye umqeshwa okuNondyebo wePhondo okanye umnini sihlalo esithile okanye okwi ofisi ethile kuNondyebo wePhondo. Ukwengeza, kwigatya 11 lixhobisa igosa lephondo elenza udluliselo ukuba lithumele nawaphi amagunya okanye nayiphi na imisebenzi egunyazisiweyo kwigosa lephondo elenza udluliselo ngokoMthetho oSayilwayo xa sele usebenza ukuya kwigosa elikwisebe elifanayo.

2.12 Isolotya 12

Isolotya 12 liqulethe isihloko esifutshane salo Mthetho uYilwayo.

3. IIMBONISWANO

Kuboniswa naba bathathinxaxheba balandelayo:

ISebe leNkulumbuso: IiNkonzo zoMthetho

ISebe leNkulumbuso

IPalamente yePhondo leNtshona Koloni

UNondyebo wePhondo

ISebe loKhuseleko loLuntu (eliza kwaziwa njengeSebe lokuJongana nesiPolisa noKhuseleko loLuntu ukususela kumhla we1 KuTshazimpuzi ka2023)

ISebe lezeMfundo leNtshona Koloni (eliza kwaziwa njengeSebe leMfundo ukususela kumhla we1 kuTshazimpuzi ka2023)

ISebe lezeMpilo (eliza kwaziwa njengeSebe lezeMpilo neMpilontle ukususela kumhla we1 kuTshazimpuzi ka2023)

ISebe loPhuhliso loLuntu

ISebe lokuHlaliswa koLuntu (iza kufakwa kwiSebe leZiseko zoPhuhliso ukususela ngomhla we1 kuTshazimpuzi ka2023)

ISebe leMicimbi yokuSingqongileyo neSicwangciso soPhuhliso

ISebe lezoThutho neMisebenzi yoLuntu (iya kwahlulwa ibe liSebe leZiseko zoPhuhliso kunye neSebe lezoHambo ukususela kumhla we1 kuTshazimpuzi ka2023)

ISebe lezoLimo

ISebe loPhuhliso loQoqosho nezoKhenketho

ISebe leMicimbi yeNkcubeko neMidlalo

ISebe looRhulumente bamaKhaya

UMphicothi ziNcwadi-Jikelele.

4. IFUTHE EZIMALINI

Kuya kuthi kukhululwe amaR80 319 276 000 iye kuthotho lweevoti ezidweliswe kwiShedyuli yale Bhili esusela kwimali ebekelwe bucala ukuze isetyenziswe kunyakamali u2023/24.

5. ISIGUNYAZISO NGOKWEMITHETHO

UMphathiswa ojongene nemicimbi yemali ukholisekile ukuba imimiselo yalo Mthetho usayilwayo uwa ngaphakathi kwamagunya anikezelwa yimithetho kweli Phondo.

